

Pa-kaw ang Bitala ong Mo-yang Balita sigon ong ni Mateo

Ang nagsolat tang Mo-yang Balitang na ay si Mateo, tatang Judio ig manigtokot ta bois don ong banoang Israel asing tokaw. Asing timpong asi, ang banoang Israel sakep tang gobirno tang Roma, ig ang mga Judio agpapagbayaden ta bois ong adi tang Roma. Tened tarin, ang mga manigtokot ta bois agbibilang tang mga kasimanoa nira ang mga traidor ig dayador. Piro ong dojali ta sia, si Mateo ginoyan ka ni Jesus ang magimong tata ong mga apostolis na. Bino-wanan ni Mateo tang obra na bilang manigtokot ig siminabid ong ni Jesus (9:9). Aroman tanandia ni Jesus mimpisang nagtoldok tanandia natetenged ong inadian tang Dios.

Naboay dang timpong pamagelat tang mga Judio tang pagkabot tang pinilik tang Dios ang magimong adi nira. (Ang mga Judio, ya kay ang mga Israelita.) Indi gata-wanan nira ang sinopa sing komabot, piro ong kamatodan, sia anday doma kondi si Jesu-Cristo, ang mismong Ana tang Dios. Piro asing kiminabot da si Jesus ig nagtoldok ong mga kasimanoa nang mga Judio, ang karakelan ong nira indi namagparet ang tanandia tang adi ig ang Cristo ang aggelaten nira (27:22). Maski nagmatod ong kaboi ni Jesus tang mga inaning dang lagi tang mga propita natetenged ong Cristo, indi pa ka enged tanira mamagparet ang si Jesus

yay ang Cristo. Tenged pamaglaom tanira, mga komabot tang adi nira, komarong ong trono na ig palayasen na tang mga taga Roma ang magalin ong banoa nira. Piro belag ta maning don tang bindoat ni Jesus, tenged parti atan tang sinoldok na natetenged ong paggaraemen tang Dios bilang adi. Tenged ganing si Jesus, dapat gegman ta tang mga kasoay ta (5:44), patawaden tang mga namagkatalak ong yaten, ig tomabang ita ong mga malilised.

Sari-saring mga palimbawa* tang ginamit ni Jesus ong pagtoldok na ong mga taw natetenged ong inadian tang Dios (13:10-13). Ig yading mga milagro ig makabebereng ang mga bagay tang bindoat na, animan yading taw tang namagparet ig namansitabid ong nandia. Piro ang mga pangolokolo ong banoa, labi pa ang domang mga Pariseo ig Saduseo, indi namagparet kondi nangasilag ong ni Jesus. Tenged ang isip nira, si Jesus taw lamang piro pangambo ang tanandia tang Dios, ig sia dorog kabelat ang kasalanan (9:3; 26:65). Animan ong ori, inintriga nira si Jesus ong mga taga Roma para patayen. Piro ang matod, indi tanandia dineg tang kamatayen, tenged ong ya-long kaldaw naboing oman tanandia. Ig ong maning don, linibri na tang yading mga taw ong mga kasalanan nira (20:28; 26:28).

Animan, ang maski sinopay magparet ang si Jesus tang Ana tang Dios ang naboing oman, ig

* : Ang bitalang “palimbawa,” mga ong Tagalog ay “talinghaga.” Ang palimbawa ay istoria piro may adalem ang maliag yaning na ig may adal ang makomit ta.

magpasakep ong nandia, ang taw ang asi indi maimong indi mabilang ong inadian tang Dios.

Ang listan tang mga kamepet-mepetan ni Jesu-Cristo

(Lucas 3:23-38)

¹ Yay narin tang listan tang mga kamepet-mepetan ang pinagalinan ni Jesu-Cristo, ang inampo ni David ang yay ang inampo ni Abraham.

² Si Abraham tatay ni Isaac, si Isaac tatay ni Jacob, ig si Jacob yay ang tatay ni Juda may ang mga logod na.[†] ³ Si Juda nangatawa ong ni Tamar ig doroa tang ana nira, si Fares ig si Zara. Si Fares tang tatay ni Esrom, ig si Esrom tang tatay ni Aram. ⁴ Si Aram tatay ni Aminadab, si Aminadab tatay ni Naason, ig si Naason tang tatay ni Salmon. ⁵ Si Salmon nangatawa ong ni Rahab ig si Boaz tang ana nira. Si Boaz tang tatay ni Obed ig ang nanay ni Obed si Ruth. Si Obed ang na tatay ni Jesse, ⁶ ig si Jesse tang tatay ni Ading David.

Si David tatay ni Solomon, ig ang dating katawa ni Urias yay ang nanay ni Solomon. ⁷ Si Solomon tang tatay ni Rehoboam, si Rehoboam tatay ni Abias, ig si Abias tatay ni Asa. ⁸ Si Asa tatay ni Jehoshafat, si Jehoshafat tatay ni Joram, ig si Joram tatay ni Ozias. ⁹ Si Ozias tang tatay ni Jotam, ig si

[†] **1:2** 1:2 Asing tokaw, si Jacob pinaranan si tang Dios ta Israel, animan ang mga inampo na aggoyan ta mga “Israelita.” Asing timpo ni Jesus, aggoyan ka tanira ta mga Judio tenged ang karakelan ong nira nagalin ong ni Juda, tata ong mga ana ni Israel. Tarin ong kaorian tang listan ang na, itaen ta ang si Jose, ang katawa ni Maria, tata ka ong mga inampo ni Juda. Animan si Jesus pinangana ka bilang tatang Judio.

Jotam tatay ni Acaz ang yay ang tatay ni Ezequias. ¹⁰ Si Ezequias tatay ni Manases, si Manases tatay ni Amos, ig si Amos tatay ni Josias. ¹¹ Si Josias ang na tatay ni Jeconias may ang mga logod na. Yay asi tang timpo nga ang mga Israelita biniag tang mga taga Babilonia ig ingkelan don ong banoa nira.

¹² Pagatapos ang ingkelan tanira ong Babilonia, nagkatinir si Jeconias tang ana nang si Salatiel. Si Salatiel tang tatay ni Zerubabel. ¹³ Si Zerubabel tatay ni Abiud, si Abiud tatay ni Eliakim, ig si Eliakim tatay ni Azor. ¹⁴ Si Azor tatay ni Sadoc, si Sadoc tatay ni Aquim, ig si Aquim tatay ni Eliud. ¹⁵ Si Eliud tang tatay ni Eleazar, ig si Eleazar tatay ni Matan ang yay ang tatay ni Jacob. ¹⁶ Si Jacob tang tatay ni Jose ang nagimong katawa ni Maria. Ig si Mariang narin yay ang nanay ni Jesus ang aggoyan ta Cristo.†

¹⁷ Animan, magalin ong ni Abraham sa-sad ong ni David katorsing hinirasion tang namagdalalaton. Ig magalin ka ong ni David asta ong timpong ingkelan tang mga Israelita ong Babilonia, katorsi si kang hinirasion tang namagdalalaton. Ig magalin ka don sa-sad ong pagpangana ong ni Cristo, katorsing hinirasion ka.

*Ang pagpangana ong ni Jesu-Cristo
(Lucas 2:1-7)*

¹⁸ Maning ta na tang nainabo asing pinangana si Jesu-Cristo. Si Mariang nanay na karasalen da

† **1:16** 1:16 Ang bitalang “Cristo” tatang titulo ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario.

lamang ong ni Jose. Piro asing indi pa tanira pagapen, nata-wanan ang si Maria pagabdet. Piro ong matod, nainabo narin tenged ong gaem tang Ispirito Santo. § 19 Mandian si Jose, ang magimong katawa na, mato-lid ang taw. Animan naisipan nang belagan na ra lamang si Maria. Piro boaten na narin ong sikrito tenged indi ka galiag ang mapaeyak tang babay.*

20 Mintras aggisipen ni Jose tang boaten na, may tatang anghil tang Gino ang napaita ong ni Jose ong talakinep na ig ganing ong nandia, “Jose, inampo ni David, india magdoadoa ang katawaen mo si Maria. Tanandia nagabdet ong gaem tang Ispirito Santo. 21 Mangana tanandia ta tatang lali, ig paranan mo ta Jesus,† tenged tanandia tang maglibri ong mga kasimanoa na ong mga kasalanan nira.”

22 Nainabo tang tanan ang na agod magmatod tang inaning tang Dios ig pinatako tang propita na asing tokaw pa ang ganing,

23 “Magabdet tang tatang soltiras‡

§ 1:18 1:18 Ang “Ispirito Santo” yay ang Ispirito tang Dios. Mga ong English pa, “Holy Spirit.” * 1:19 1:19 Ang ogali tang mga Judio, mga may pinaginigoan tang tatang soltiros may ang soltiras, agpabetang ong nira nagimo rang magkatawa maski indi pa paga-penan. Oman, mga may mainabo ang indi ra mapadayon tang kasal, ang lali dapat magtorol ong babay ta papilis ang ganing belagan na ra tanandia. Mabelat tang bagay ang na, tenged sigon ong Katobolan ni Moises, ang silot para ong babay ang nangonlali dapat banggilen ta bato asta mapatay. † 1:21 1:21 Ang maliag yaning tang aran ang “Jesus” mga ong bitalang Hebreo ay “Ang Dios paglibri.” ‡ 1:23 1:23 Ang maliag yaning ni Mateo tarin ong bitalang “soltiras” ay soltiras ang indi pa galengetan ta lali.

ig mangana ta tatang lali,
 Ig goyan tanandiang ‘Emmanuel,’” ang maliag
 nang yaning,
 “Ka-pen ta tang Dios.”§

²⁴ Animan asing pagapoaw ni Jose, sinoman na tang tobol tang anghil tang Gino ig dayon ang pinakasalan na si Maria. ²⁵ Piro inding pisan nalenget si Jose ong ni Maria mintras indi pa gapangana ong inabdet nang asi. Ig pagapangana ni Maria, pinaranan ni Jose tang mola ta Jesus.

2

Ang pagbisita tang mga taw ang nagalin ong Tere-lan

¹ Si Jesus don pinangana ong Betlehem, sakep tang probinsia tang Judea, asing timpo tang ading si Herodes. Ong timpong asi, may pirapang taw ang kiminabot ong Jerusalem* nagalin ong Tere-lan. Ang mga laling narin morosay ig gatako tang maliag yaning tang mga bitokon, ² animan namane-ma te-ma ong mga taw ang ganing, “Ong aripa dilemen amen tang molang ba-long pinangana, ang adi tang mga Judio? Inita amen tang bitokon don ong Tere-lan ang yay pagpasinial ang tanandia pinangana ra. Animan napaning ami tarin para lomod ong talongan na ig towan amen tanandia.”

³ Pagabasi ni Ading Herodes ang may ba-long adi ono, pisan tanandiang naborido, asta ang tanan ang taw ong Jerusalem. ⁴ Animan pinagoy

§ **1:23** 1:23 Isaias 7:14 * **2:1** 2:1 Ang Jerusalem mabael ang siodad ig yay ang kapital tang Israel mandian. Telekan ka ong Bokabolario.

ni Herodes tang tanan ang mga pangolokolo ong mga padi tang mga Judio ig ang mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises.† Nane-ma tanandia ong nira mga ong aripa ono ipangana tang Cristo.‡
 5 Ganing tanirang siminabat, “Ong banoa tang Betlehem, tarin ong Judea. Tenged maning ta na tang sinolat tang propita tang Dios asing tokaw ang ganing,

6 ‘Yamong mga taga Betlehem ang pamansistar ong probinsia tang Judea, Ang banoa mi indi enged maori ong mga banoang pamanokaw-tokawan ong Judea. Tenged atan ong nindio magalin tang mangolokolo ang magekel ong yen ang banoa, ang yay ang mga inampo ni Israel.’”§

7 Pagabasi ta asi ni Herodes, dayon ang pinagoy na ong sikrito tang mga bisitang asing nagalin ong Tere-lan. Pinane-ma na tanira ta mo-ya mga tanopa enged limindoa tang bitokon ang agganingen nirang inita nira. 8 Oman pinapaning na ra tanira ong Betlehem pagatapos ang sinoyonan na ta maning ta na: “Panaw amo ra. Dilemen mi ta mo-ya tang molang asi. Ig mga itaen mi, patakono nindio, agod asta yo mapaningo ka don para towano tanandia.” 9-10 Pagabitala tang adi, namampanaw da tanira. Mintras pamansipanaw,

† 2:4 2:4 Ang mga “pangolokolo ong mga padi,” teta aggoyan ka ta mga “punong saserdote” mga ong Tagalog. Ang mga “manigtoldok tang Katobolan,” teta aggoyan ta mga “eskriba.” ‡ 2:4 2:4 “Cristo” mga ong bitalang Grigo. Mga ong bitalang Hebreo, “Mesiyas.” Telekan ka ong Bokabolario. § 2:6 2:6 Mikas 5:2

inita si nirang oman tang bitokon ang asing inita rang lagi nira ong Tere-lan. Pinangambengan tanira ta mo-ya ong pagaita nira tang bitokon! Tokaw ong nira tang bitokon asta siminareng don ong toga tang balay ang don tang mola. ¹¹ Oman, paga-led nira ong balay, inita nira tang mola ig ang nanay nang si Maria. Dayon tanirang namansilod ong talongan tang mola ig tinowan nira tanandia. Inabrian nira tang mga ekel nira, ig rini-galoan nira ta bolawan, insinso, ig pabanglong aggoyan ta mira.*

¹² Asing pabalik da tanira ong sadiling logar nira, parti rang dalan tang pinanawan nira, tenged pinamanan tanira tang Dios ong talakinep ang indi ra tanira magbalik don ong ni Herodes.

Ang paglayas da Jose ang paning ong Ehipto

¹³ Asing pagapagalin da tang mga bisita, pinatalakinep si Jose tang anghil tang Gino ang ganing, “Bangon! E-lan mong lagi mandian tang mola may ang nanay na don ong banoang Ehipto. Don amo kang lagi magtinir mintras indio pa pagordin ang magbalik amo ra. Agpadilem ni Herodes tang mola para patayen.” ¹⁴ Animan dali-daling nambangon si Jose, ig ong labing asi mismo ingkelan

* **2:11** 2:11 Sigon ong doma, ang mga rigalong sindol tang mga bisita ong ni Jesus, poiding may maliag yaning tang kada tata. Ang bolawan, rigalo para ong adi. Ang insinso, para ong padi. Narin pagpatako ang si Jesus tang ading pinangako tang Dios para ong banoa na, ig ang kalawigan ang padi ang tomabang ong nira. Ang “mira” tatang iloloak ang herbal. Asing tokaw, ang wi na aggamiten bilang bolong obin bilang pambalsamo. Animan ang pagtorol nira ta mira, pagpatako natetenged ong kamatayen ni Jesus.

na tang magnanay ig namampanaw da paning ong Ehipto. ¹⁵ Don tanira nagtinir asta napatay da lamang si Herodes. Nainabo narin agod magmatod tang inaning tang Dios ig pinasolat na ong propita na ang ganing, “Ginoyano tang anao ang magalin ong Ehipto.”†

Pinapatay ni Herodes tang mamolang gege-ley

¹⁶ Dorong kasisilagen ni Ading Herodes asing mata-wanan nang linoko tanandia tang mga bisitang asing nagalin ong Tere-lan. Animan nagpapanaw tanandia ta ordin ang pamatayen tang tanan ang mamolang lali ong Betlehem asta ong tanan ang mga kababarioan ang alenget don, magalin ong doroang takon tang idad nira pababak. Tened sigon ong nata-wanan na ong mga bisitang namagalin ong Tere-lan, doroa rang takon tang nagta-lib mimpisang limindoa tang bitokon.

¹⁷ Ong nainabong asi, nagmatod tang inaning tang propitang si Jeremias asing tokaw ang ganing,

¹⁸ “May gaba-yan ang mga i-yak ig pagdayag ong bario tang Rama.

Aggi-yakan ni Raquel tang mga ana na.

Indi enged mapalipay ong sobrang kapongawan na

Tened ong mga ana nang patay da.”‡

† **2:15** 2:15 Oseas 11:1 ‡ **2:18** 2:18 Jeremias 31:15 Ang Rama tatang bariong alenget ong Betlehem. Si Raquel ang agsambiten tarin katawa ni Israel asing tokaw pa ig nanay ang pinagalinan tang tanan ang mga Israelita. Animan maliag yaning, belag ta si Raquel mismo tang pagini-yak tarin, kondi ang mga inampo nang babay ang mga Israelita.

Ang pagbalik da Jose nagalin ong Ehipto

¹⁹ Mandian, pagapatay ni Herodes, napaita sing oman tang anghil tang Gino ong ni Jose ong tatang talakinep, asing don pa tanira ong Ehipto.

²⁰ Ganing tang anghil, “Ta ra! E-lan mo tang mola ig ang nanay na ig magbalik amo ra don ong Israel, tenged patay da tang mga namagplanong patayen tang mola.” ²¹ Animan nagsimpan si Jose ig ingkelan na tang pamilia na pabalik ong Israel.

²² Piro pagabasi ni Jose ang si Arquelao ya ray siminlet ong tatay nang si Herodes bilang adi ong probinsia tang Judea, inledan tanandiang molik don. Animan asing pinamanan sing oman tanandia tang Dios ong tatang talakinep, nagdayon tanira ong probinsia tang Galilea. ²³ Ig don tanira ministar ong banoa tang Nazaret. Nainabo narin agod magmatod tang inaning tang Dios ig pinatako tang mga propita na asing tokaw ang ganing, “Goyan tanandiang Nazareno.”

3

Ang pagtoldok ni Juan ang Manigboniag (Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)

¹ Mandian, pagata-lib tang mga takon, kiminabot tang timpong si Juan ang Manigboniag* napaning don ong kabobokidan tang Judea ig nagimpisang nagtoldok ong mga taw ang agpaning ong nandia ang ganing, ² “Magtogat amo ig bo-wanan mi ra tang mga kasalanan mi, tenged

* **3:1** 3:1 Si Juan ang Manigboniag ya kay si Juan Bautista. “Manigboniag” tang maliag yaning tang “Bautista.”

alenget dang maggaem tang Dios tarin ong kali-botan!”³ Si Juan ya ray ang agganingen tang propitang si Isaias asing minaning tanandia, “May paginitteg don ong logar ang anday gistar ang taw ang ganing,

‘Simpanen mi tang paranawan tang Gino!

To-liden mi tang mga dalan ang panawan na!’ ”†

⁴ Si Juan, ang lambong na bindoat ong bolbol tang kamilio ig ang a-ket na olit ka ta ayep. Ang pamangan na poros siba-la may lanaw.‡⁵ Kadoro-doroan tang mga taw ang namansipaning don ong nandia. Namagalin tanira ong Jerusalem, ong tanan ang mga banoa tang probinsia tang Judea, ig ong mga kababarioan ang alenget ong soba ang aggoyan ta Jordan. ⁶ Aggaminen nira tang mga talak nira oman agboniagan tanira ni Juan ong soba.

⁷ Piro asing itaen ni Juan tang yading mga Pariseo§ ig mga Saduseo ang pamansilenget ong nandia para magpaboniag, ganing tanandia ong nira, “Mga ma-kal amo! Sinopay nagpāman ong nindio ang palibri amo ong silot ang ipakabot tang Dios? ⁸ Mga matod ang pamagtogat amo ra ong mga talak mi, ipaita mi ong mga boat mi. ⁹ Indi amo manalig ang indi amo silotan tenged lamang mga inampo amo ni Abraham. Agganingo ong

† **3:3** 3:3 Isaias 40:3 ‡ **3:4** 3:4 Ang lambong ig pamangan ni Juan nagpaita ang tanandia tatang propita tang Dios, pario ka ong mga propita asing tokaw pa, ang ministar ka ong kabobokidan, ba-lo tang timpo ni Juan. § **3:7** 3:7 Ang mga “Pariseo” tatang gropo ta mga taw ong simban tang mga Judio asing timpo ni Jesus. Ang mga “Saduseo” tata si kang gropo ong simban nira. Telekan ka ong Bokabolario.

nindio, maski ngani ang mga batong na, poiding boaten tang Dios ang magimong mga ana ni Abraham, mga galiliag lamang tanandia. ¹⁰ Alenget dang silotan tang mga taw!* Ang kaparioan nira mga papa ta ayong alenget dang pe-peten. Tened ang kada papa ta ayo, mga indi pamorak ta masinlo, pe-peten lamang ig sirokon.

¹¹ “Agboniagan amo yen ong wi bilang tanda ang namagtogat amo ra. Piro may komabot ang domaton ong yen ang magboniag ong nindio ong Ispirito Santo ig ong apoy. Mas alawig tang dengeg na ong yen, ig belago ta bagay ang magsirbi ong nandia maski ngani magekel tang rapak† na. ¹² Listo ra tanandiang ipabelag tang moro-ya ong malalain, pario tang pagpakolay ta paray. Simenten tang simlat ig i-tang ong dispinsa. Piro sirokon tang kepa ong apoy ang indi mapatay-patay asta ong tanopa.”

Binoniagan si Jesus

(Marcos 1:9-11; Lucas 3:21-22)

¹³ Asing timpong asi, kiminabot da kaman si Jesus don ong soba tang Jordan, nagalin ong probinsia tang Galilea. Napalenget tanandia ong ni Juan para magpaboniag, ¹⁴ piro indi rin maliag si Juan tened ganing tanandia, “Angay yaway magpaboniag ong yen? Dapat yo tang magpaboniag ong nio!” ¹⁵ Piro ganing si Jesus, “Paoyona ra lamang, tened maning ta na tang dapat boaten ta agod

* **3:10** 3:10 “Alenget dang silotan tang mga taw!” Ong bitalang Grigo: Ang parakol listo rang ipe-pet ong lamot tang ayo. † **3:11** 3:11 Ang “rapak” yay ang mga tsinilas tang mga taw asing tokaw. Na boat ong olit ta ayep ig magang sandals mandian.

matoman tang tanan ang kaliliagan tang Dios.” Animan napaoyon da si Juan ig binoniagan na si Jesus. ¹⁶ Pagatapos ang maboniagan si Jesus, siminakat ang lagi tanandia magalin ong soba. Dayon ang laging nagabri tang langit, ig inita ni Jesus tang Ispirito tang Dios ang agpababak ang maga lare, ig siminogpo ong nandia. ¹⁷ Ig may tatang bosis ang nagalin ong langit ang ganing, “Na tang agmalenong Anao. Galipayo ta mo-ya ong nandia.”

4

Ang pagtokso ni Satanas ong ni Jesus (Marcos 1:12-13; Lucas 4:1-13)

¹ Pagatapos ta si, ingkelan si Jesus tang Ispirito Santo don ong tokawan, don ong logar ang anday tataw na, * para tokson tanandia ni Satanas. ² Ong teled tang epat ang polok ang kaldaw ig epat ang polok ang labi, inding pisan pamangan si Jesus, animan linetem tanandia. ³ Oman kiminabot tang Manigtokso ig ganing, “Mga yawa ka kaman tang Ana tang Dios, boaten mong tinapay tang mga batong na.” ⁴ Piro siminabat si Jesus, “Na-tang ong Sagradong Kasolatan, ‘Belag lamang ta ong pamangan gaboi tang taw. Kaministiran na ka tang tanan ang mga bitala tang Dios.’ ”†

* **4:1** 4:1 Ang “logar ang anday tataw na,” mga ong bitalang Tagalog, “ilang.” Maliag yaning, kabobokidan obin mga logar ang alawid ong lansangan ig anday taw ang gistar don. Tatang logar ang silinsio ig anday distorbo, agod mas madaling magampo ong Dios. † **4:4** 4:4 Deuteronomio 8:3

⁵ Pagatapos ingkelan ni Satanas si Jesus don ong Sagradong Siodad tang Jerusalem, ong talibobongan tang Timplo. ⁶ Ganing si Satanas ong nandia, “Mga yawa ka kaman tang Ana tang Dios, abir, pabo-loga atan! Tenged na-tang ong Kasolatan, ‘Tobolon tang Dios tang mga anghil na para bantayana nira.

Biotana nira agod maski ang kakay mo inding pisan masigbak ong bato.’”[‡]

⁷ Piro siminabat sing oman si Jesus, “Na-tang ka ong Kasolatan ang ganing, ‘Indi sobokan mi tang Ampoan ming Dios.’”[§]

⁸ Oman dayon sing ingkelan ni Satanas si Jesus ong tatang bokid ang doro kalawig. Pinaita na ong ni Jesus tang tanan ang mga nasion ig mga inadian ong kalibotan, asta ang mga manggad nira. ⁹ Oman ganing si si Satanas ong ni Jesus, “Ang tanan ang narin i-dolo ong nio, mga lomoda ong talongano ig ilalaeno nio bilang Dios mo.”

¹⁰ Siminabat si Jesus, “Lomayasa tarin, Satanas! Tenged na-tang ong Kasolatan, ‘Ang Ampoan mong Dios lamang tang ilalaen mong Dios.

Tanandia lamang tang sirbian mo.’”^{*}

¹¹ Ig dayon ang nagalin si Satanas, ig ang mga anghil tang Dios namansikabot ig namagasikaso ong ni Jesus.

*Inimpisan ni Jesus tang mga boroaten na ong Galilea
(Marcos 1:14-15; Lucas 4:14-15)*

[‡] **4:6** 4:6 Salmo 91:11-12 [§] **4:7** 4:7 Deuteronomio 6:16 ^{*} **4:10**
4:10 Deuteronomio 6:13

¹² Pagatako ni Jesus ang agprison da si Juan ang Manigboniag, minolik tanandia ong probinsia tang Galilea. ¹³ Piro indi ra tanandia ministar ong Nazaret, kondi don da nagtinir ong Capernaum. Ang banoang na ong binit tang baybay tang Talsi tang Galilea, alenget ong mga tiritorio tang Zabulon ig Neftali. ¹⁴ Don si Jesus nagtinir agod mainabo tang inaning tang propitang si Isaias asing tokaw ang ganing,

¹⁵ “Ang mga tiritorio tang Zabulon may ang Neftali ang alenget ong Talsi, don ong dojali tang soba tang Jordan,

ig yay ang mga logar tang Galilea ang gistaran tang yading mga belag ta Judio—

¹⁶ Ang mga taw ang pamansistar ong mga logar ang na, gangabo-wan ong maki-lep ig ong gaem tang kamatayen.

Piro mangaita tanira ta sinag ang dorog kayag, ang yay ang magtorol ta kayagan ong mga kinaisipan nira.”†

¹⁷ Animan asing oras ang asi, don nagimpisa rang nagtoldok si Jesus. Ganing tanandia, “Magtogat amo ig bo-wanan mi ra tang mga kasalanan mi, tenged alenget dang maggaem tang Dios tarin ong kalibotan.”

*Ginoyan ni Jesus tang epat ang manigyan
(Marcos 1:16-20; Lucas 5:1-11)*

¹⁸ Tatang kaldaw, mintras papanaw si Jesus ong binit tang baybay tang Galilea, may inita nang

† **4:16** 4:16 Isaias 9:1-2

doroang manigyan ang pamana-tak ta lambat.† Tanira ay si Simon, ang aggoyan ka ta Pedro, ig ang logod nang si Andres. ¹⁹ Ganing si Jesus ong nira, “Tomabid amo ong yen, agod imbis ang magyan amo, toldokan amo yen para maekelan mi tang mga taw agod mamagparet tanira ong Dios.”§ ²⁰ Ig lagi-lagi bino-wanan nira tang lambat nira ig siminabid da ong ni Jesus.

²¹ Pagatokaw-tokawan nira ta ge-ley, inita ka ni Jesus tang doroa sing maglogod ang da Santiago ni Juan, ang mga ana ni Zebedeo. Don tanira ong bilog nira, aroman tang tatay nira, ang pamagsinsay tang lambat nira. Ginoyan ni Jesus tang doroang maglogod ²² ig dayon ang laging bino-wanan nira tang bilog asta ang tatay nira, ig siminabid ong ni Jesus.

Nagtoldok si Jesus ig nagpao-ya tang may mga masit nira

(Lucas 6:17-19)

²³ Linibot-libot ni Jesus tang bilog ang probinsia tang Galilea ang pagtoldok ong mga simban tang mga Judio.* Pinatako na tang Mo-yang Balita

† **4:18** 4:18 Asing tokaw, poros “lambat” tang aggamiten tang mga manigyan. Na boat ong ilo obin pinli ig sari-sari tang kababael na. Anda pay panti tenged anda pay nailon. § **4:19** 4:19 Ong bitalang Grigo: “Tomabid amo ong yen, agod boaten amo yen ang manigyan ta mga taw.” Ang maliag yaning, tomabid tanira ong ni Jesus bilang sinagpan na, ig magosoy ong nandia ong ogali na, mga bitala na, ig ong pagtoldok na ong mga taw.” * **4:23** 4:23 Ang goy ong simban tang mga Judio ay “sinagoga.” Ang sinagoga yay ang paragsimet-simetan nira, palagsimban, korti, asta iskoilan. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Sinagoga.”

natetenged ong paggaraemen tang Dios bilang adi, ig pinao-ya na tang mga taw ong tanan ang mga masit nira ig maski onopay agba-yagen nira. ²⁴ Nabantog tanandia asta don ong bilog ang logar tang Siria, animan pinangekelan tang mga taw ong nandia tang tanan ang pamagmasit ig ang mga agpanliwagan da ong mga masit nira. May atan kang mga aggaeman ta anday sasayod ang mga ispirito, may mga paralisado, asta ang may masit nirang kere. Tanirang tanan pinao-ya ni Jesus. ²⁵ Tenged tarin kadoro-doroan tang mga taw ang namansitabid ong nandia. Namagalin tanira ong Galilea ig don ong Decapolis, ong siodad tang Jerusalem, ig ong domang mga banoang sakep tang Judea. May atan kang namagalin ong dojali tang soba tang Jordan.

5

Ang sinoldok ni Jesus don ong bokid

¹ Asing pagaita ni Jesus ang kadoro-doroan tang mga taw, napanaw tanandia ig siminakat ong tatang bokid. Pagakarong na don, namampalenget ong nandia tang yading mga sinagpan* na, ² ig pinanoldokan na tanira ta maning ta na:

Ang mga masoirti (Lucas 6:20-23)

* **5:1** 5:1 Ang mga “sinagpan” ni Jesus belag ta maning ang tampolok lamang may doroa, kondi asta ang domang mga taw ang piringing pamansitabid ong nandia. Ang bitalang “sinagpan,” mga ong Tagalog yay ang “alagad.” Telekan ka ong Bokabolario.

3 “Masoiri tang mga taw ang aggakon nira ang kaministiran nira tang Dios,[†] tenged tanira tang mabilang ong inadian Dios.

4 Masoiri tang mga pamagsinti, tenged lipayen tanira tang Dios.

5 Masoiri tang mga dibabak ta nem, tenged tanira tang marisibi tang tanan ang pinangako tang Dios.[‡]

6 Masoiri tang mga taw ang dorong prosigir ni-rang tomanen tang kaliagan tang Dios, tenged tabangan na tanira agod bogos ang maboat nira si.

7 Masoiri tang mga masine-bekenen, tenged tanira ate-bekan ka tang Dios.

8 Masoiri tang mga taw ang limpio tang mga popotokon nira, tenged tanira tang maita ong Dios.

9 Masoiri tang mga pamagayos ta mga soroayen, tenged tanira tang ibilang tang Dios ang mga ana na.

10 Masoiri tang mga taw ang aggakigan ig agpali-wagan tenged lamang ong pagtoman nira ong kaliagan tang Dios, tenged tanira tang mabilang ong inadian na.

11 “Masoiri amo mga agginolton amo ta mga taw natetenged ong yen, ig mga agpaliwagan amo ig agbandanan tang tanan ang klasi ta kalainan ang poros bo-li. 12 Dapat mangalipay amo ta mo-ya, tenged dorog kasinlo tang balet ang marisibi

[†] 5:3 3:3 Ong bitalang Grigo: Masoiri tang mga malilised ong ispirito. [‡] 5:5 5:5 Ong bitalang Grigo: Masoiri tang mga dibabak ta nem, tenged tanira tang manobli tang kalibotan.

mi don ong langit. Demdemen mi, ang agboaten nirang asia ong nindio, pario ka tang bindoat tang mga taw ong mga propita asing tokaw.”

Ang kalimbawan mi pario ong kasin ig ong pa-kal

(Marcos 9:50; Lucas 14:34-35)

¹³ “Yamong mga sinagpano, ang kalimbawan mi midio kasin amo para ong mga taw tarin ong kalibotan. § Piro mga ang kasin manlasay da, indi ra poiding mapakasin pang moman. Animan anda ray pakinabang na, kondi i-lek da lamang ig maliked-likedan ta mga taw.

¹⁴ “Ang kalimbawan mi pario ka ong tolok ang pagtorol ta kayagan ong mga taw tarin ong kalibotan. Demdemen mi, mga may siodad ang pina-deng ong ta-paw tang bokid sia indi enged mat-alok. ¹⁵ Ya ka, anday pagsindi ta kingki oman dapan na ta gantangan, kondi i-tang na lamang ong borondoan ta pa-kal agod masinagan tang tanan ong teled tang balay. ¹⁶ Animan maning ka atan tang boaten mi. Payagen mi tang pa-kal mi ong talongan tang mga taw, agod itaen nira tang mga mo-yang boat mi ig dayawen nira tang Tatay mi ong langit.”

Ang toldok natetenged ong Katobolan ni Moises

¹⁷ Ganing pa si Jesus, “Indi enged isipen mi ang napaningo tarin para lipateno tang Katobolan ni

§ **5:13** 5:13 Ang kasin pampasabor ong pamangan, ig aggamiten ka agod indi malangga tang domang pamangan pario ta daing. Maning ka ta si, ang mga sinagpan ni Jesus poiding tomabang ong mga masig ka taw nira agod mamalamad tanirang magtoman ong Dios, ig indi malangga tang kaboi nira.

Moises ig ang mga pinatako tang mga propita. Napaningo tarin belag ta maning para lipaten kondi agod mainabo enged tang tanan ang sinolat nira. ¹⁸ Tandan mi na: Mintras atan pa tang langit may ang tanek, anda enged ay parti tang Katobolan ang poiding baliwalaen. Maski pa ang kage-leyan ang korit ong tanga bitalan na, inding pisan malipatan ta importansia na mintras indi pa gainabo tang tanan ang kaliliagan tang Dios. ¹⁹ Animan ang sinopay magbaliwala maski tatang malakan ang tobol tang Dios, ig magtoldok ong doma ang maski indi ra ka tomanen nira, ang taw ang asi ipabetang ang kadibabakan ong tanan ong inadian tang Dios. Piro ang sinopay magtoman tang mga tobol tang Dios, ig magtoldok ong doma ang magtoman tang tobol na, tanandia oldan ta kadengegan ong inadian tang Dios. ²⁰ Animan agganingo ong nindio: Kaministiran ang pagtoman mi ong kaliagan tang Dios somobra pa ong pagtoman tang mga Pariseo ig manigtoldok tang Katobolan. Tenged mga belag, indi amo enged ma-pen ong inadian tang Dios.”

Ang toldok natetenged ong kasilag

²¹ Ganing pa si Jesus, “Gata-wanan ming asing tokaw ang yaten ang mga kamepet-mepetan sindolan tang tobol tang Dios ang ganing indi tanira mamatay ta taw, tenged maski sinopay mamatay manabat ong osgado.* ²² Piro mandian agganingo ong nindio: Maski gasilag lamang tang tatang taw ong masig ka taw na, manabat da tanandia ong osgado. Ig ang maski sinopay manginsolto

* **5:21** 5:21 Exodo 20:13; Deuteronomio 5:17; 16:18

ong masig ka taw na, tomalonga ka ong kalawigan ang korti.† Ig ang taw ang maganing ong masig ka taw na ang ‘Anday kointa mo!’ alenget dang sintinsian ong apoy ang indi enged mapataypatay, don ong impirno. ²³ Animan maski dona ra ong altar ong Timplo‡ ang pagekel tang ibolontad mo ong Dios, oman mga mademdeman mo ang may galainan ta nem ong nio tang logod mo, ²⁴ ibowan mo kang lagi tang bolontad mo don ong may altar, paningan mo kang lagi tang taw ang asi agod magigtomboya ong nandia. Pagatapos baloa magbalik ong Timplo ig magtorol tang bolontad mo ong Dios.

²⁵ “Pabetang ta, mga yawa dinimanda ta tatang taw, magigayosa ang lagi ong nandia mintras indi amo pa gakabot ong korti. Tened mga don amo ra ong osgado, itaben yintrigā tang osgado ong goardia ig dayona rang prison. ²⁶ Ong matod, india enged maloa don asta indi malobot mong mabayadan tang molta mo.”

Ang toldok natetenged ong pangombabay ig pangonlali

²⁷ “Gata-wanan mi ka tang tobol asing tokaw ang ganing, ‘Indi amo mangombabay obin mangonlali.’§ ²⁸ Piro mandian agganingo ong nin-

† **5:22** 5:22 Ang “kalawigan ang korti” ong bitalang Grigo ay “sunedrion.” Mga ong bitalang Tagalog, “Sanedrin.” Telekan ka ong Bokabolario, ong “Sanedrin.” ‡ **5:23** 5:23 Asing timpo ni Jesus, ang “Timplo” yay ang kaimportantian ang palagsimban tang mga Judio. Don tanira pamagtorol tang mga bolontad nira ong Dios. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Timplo” ig “Bolontad.”

§ **5:27** 5:27 Exodo 20:14; Deuteronomio 5:18

dio: Mga ang tatang lali maski ong pama-dek na lamang ong babay may malain ang aggisipen na, sia pario ra ka ang pangombabay tanandia. ²⁹ Animan mga ang mata mong to* yay ang gagikanaan ang yawa pagkatalak, koaten mo ig ibanggil! Tenged mas mo-ya pang maski malipatana tang tanga partian tang sinangoni mo, belag lamang tang bilog ang sinangoni mo tang i-lek ong impirno. ³⁰ Ig mga ang kalima mong to ya kay ang pagekel ong nio ang magkatalak, potolon mo ig ibanggil! Mo-ya pang maski malipatana tang tanga partian tang sinangoni mo, belag lamang tang bilog ang sinangoni mo tang i-lek ong impirno.”

Ang toldok natetenged ong pagberelagen tang magkatawa

(Mateo 19:9; Marcos 10:11-12; Lucas 16:18)

³¹ “Asing tokaw may katobolan ka ang ganing, mga ang lali ono galiliagan nang belagan tang katawa na, kaministiran oldan na tang babay ta kasolatan bilang ka-telan ang tanandia binelagan na ra.† ³² Piro mandian agganingo ong nindio, mga belagan tang lali tang katawa na tenged ong maski onopay dailan, poira lamang mga nan-

* **5:29** 5:29 Para ong mga Grigo, asta ang domang mga taw, agpa-betang nira ang parting to tang sinangoni yay ang kaimportantian.

† **5:31** 5:31 Deuteronomio 24:1-4. Ang papilis ang maning don, pagpamatod nga ang babay anda enged ay talak na, tenged tanandia indi naglayas ong katawa na, kondi ang katawa na yay ang nagpalayas ong nandia.

gonlali tanandia,[†] ang lali mismo tang pagtolmon ong katawa na ang magkatalak. Tened mga pakatawa si tang babay ong doma, magigdolog tanandia ong belag ta matod ang katawa na. Ig ang maski sinopay mangatawa ong nandia, loloang pangombabay ka tanandia.”

Indi amo manompa

³³ Ganing pa si Jesus, “Gata-wanan mi ka, asing tokaw ang mga kamepet-mepetan ta pinamanan ang mga may pinangako nira ig sinompan nira pa ong aran tang Gino, kaministiran ang boaten nira enged. § ³⁴ Piro mandian yo, agganingo ong nindio: Mga mangako amo, indi amo enged manompa ang gamiten tang aran tang Dios obin maski onopang bagayay. Indi amo maganing, ‘Pa-dek tang langit!’ tened don kakarong tang Dios ong trono na. ³⁵ Obin maning, ‘Pa-dek tang tanek!’ tened yay ang borondoan tang kakay na. Indi amo ka maganing, ‘Pa-dek tang Jerusalem!’ tened yay ang siodad tang makagagaem ang Adi. ³⁶ Indi amo ka maganing ang, ‘Sompano! Mapatayo pa!’ Tened ang Dios tang pagbiot tang kaboi mo.* Maski ngani tang naet ang boa tang kolo mi, indi maboat ming magimong koban obin indi. ³⁷ Animan mga may boaten mo, mo-ya pa maning amo ra lamang, ‘Ee’ mga ee, ig ‘Indi’

[†] **5:32** 5:32 Ang mga bitalang “poira lamang mga nangonlali tanandia,” poidi kang maliag yaning: poira lamang mga ang kasal nira kontra rang lagi ong li. § **5:33** 5:33 Levitico 19:12; Bilang 30:20; Deuteronomio 23:21 * **5:36** 5:36 Ong bitalang Grigo: Ong pagpanompa mo, indi boaten mong tistigos tang kolo mo.

mga indi. Teneded mga dolangan mi pa ta mga panompa-sompa, sia pagalin ong ni Satanas.”

*Indi amo melet
(Lucas 6:29-30)*

³⁸ “Gata-wanan mi ka tang katobolan asing tokaw ang ganing, ‘Ang sinopay nagkoat tang mata tang kapario na, kaministiran ang koaten ka tang mata na. Ig ang sinopay nagbingaw tang isi tang kapario na, dapat bingawen ka tang isi na.’† ³⁹ Piro mandian agganingo ong nindio, mga may taw ang nagboat ta malain ong nio, india ra melet. Pabetang ta, mga tampalingena ong emet mong to, ipatalonga mo pa tang dobali. ⁴⁰ Ig mga may magdimanda kontra ong nio agod makomit na tang lambong mo, i-dol mo asta ang takol mo. ⁴¹ Mga paregesena ta tatang sondalo ang papagtakanen tang karga na ta tang kilometro, takanen mo narin sa-sad pa ong doroang kilometro. ⁴² Oldan mi tang mga pamama-dol ong nindio, ig palbeten mi tang mga mamanlet ong nindio.”

*Gegman mi tang mga kasoay mi
(Lucas 6:27-28, 32-36)*

⁴³ “Gata-wanan mi ra tang toldok asing tokaw ang ganing, ‘Gegman mo tang tangay mo piro asilagan mo tang kasoay mo.’‡ ⁴⁴ Piro mandian agganingo ong nindio: Gegman mi tang mga kasoay mi, ig ipangadi mi tang mga pamagpaliwag ong nindio ⁴⁵ agod magimo among matod ang mga ana tang Tatay mi ong langit. Teneded belag lamang

† **5:38** 5:38 Exodo 21:24; Levitico 24:20; Deuteronomio 19:21

‡ **5:43** 5:43 “tangay mo.” Mga ong bitalang Grigo: kamalay mo. Levitico 19:18.

ta ong mga mo-yang taw agpasingkalen na tang kaldaw, kondi asta ong mga malain ang taw. Ig belag ka lamang ta ong mga mato-lid agto-dol na tang koran, kondi asta ra ka ong mga belag ta mato-lid.

⁴⁶ “Indi amo magisip ang may elaten ming balet mga ang mga taw ang pagmal ong nindio ya lamang ay agmalen mi. Tenged maski ngani ang mga manigtokot ta bois, ang agbibilang ming malain ang mga taw, agmalen ka nira tang mga pamagmal ong nira. ⁴⁷ Ig mga ang tangay mo lamang tang agsapeten mo, onopa enged tang agboaten mo ang sobra pa ong doma? Maski ngani ang mga taw ang indi gailala ong Dios, pamanapet ka ong mga tangay nira. ⁴⁸ Animan, magboat amo ta poros mo-ya, pario tang Tatay mi ong langit, ang anda enged ay kakorangan ong nandia.”

6

Ang toldok natetenged ong pagtabang ong mga pangaministiran

¹ Ganing pa si Jesus, “Bantayan mi tang sadili mi, itaben lamang ang pagboat mi ta mo-ya tata lamang paita-ita ong mga taw. Tenged mga maning atan tang agboaten mi, anda enged ay marisibi ming balet ang magalin ong Tatay mi ong langit.

² “Animan mga pagtabang amo ong mga malilised, indi ra ibalita mi narin, pario tang agboaten tang doma ang pamagpabonayag lamang ong mga simban asta ong mga dalan. Maning atan tang agboaten nira para lamang dayawen tanira tang mga taw. Ong matod, narisibi ra nira tang balet nira. ³ Piro yamo, mga

tomabang amo ong mga malilised, indi ra ipatako mi maski ong tangay mo pang pisan,* ⁴ agod indi enged mata-wanan ta doma tang pagtabang mi. Oman ang Tatay mi don ong langit, ang gaita ong bindoat mi, ya ray ang magbalet ong nindio.”

*Ang toldok natetenged ong tamang pagparangadien
(Lucas 11:2-4)*

⁵ “Mga mangadi amo, indi amo magpatolad ong mga taw ang pamagpaita tang agboaten nira para lamang dayawen tanira tang mga taw. Dorong kaliliag nirang mangadi ang ke-deng ong teled tang mga simban asta ong mga kanto tang mga karsada, agod itaen tanira tang tanan. Ong matod, narisibi ra nira tang balet nira. ⁶ Piro yamo, mga mangadi amo, tenleda ong koarto mo ang tambiloga lamang ig manirado. Don amo magampo ong Tatay mi ong langit, ang indi gitaen. Tenged ang Tatay mi gaita ong agboaten mi, ig tanandia magbalet ong masinlong boat mi.

⁷ “Mga magampo amo, indi amo maggamit ta dorong bitalang anda ka lamang ay data na, pario tang agboaten tang mga taw ang indi gailala ong Dios. Ang kalaom nira pama-yan tanira tang Dios tenged lamang māboat tang mga pangadi nira. ⁸ Indi enged patoladan mi tang agboaten nira. Tenged gatako rang lagi tang Tatay mi mga onopa tang kaministiran mi, maski indi pa agpa-dolon mi. ⁹ Animan maning ta na tang pangadien mi: ‘Tatay amen ong langit,

* **6:3** 6:3 Ong bitalang Grigo: indi ipatako mi ong kalima mong wala tang agboaten tang kalima mong to.

dayawen ig galangen tang aran mo.

¹⁰ Balampa yawa ra tang maggaem ong tanan-tanan, agod tomanen tang kaliagan mo ong tanek, pario kang agtomanen atan ong langit.

¹¹ Olday ami ka nio ta pamangan ang kaministiran amen ong kaldaw ang na.

¹² Ig patawaden ami nio ong mga talak amen, pario ka ang agpatawaden amen tang mga pamagkatalak ong yamen.

¹³ Tabangan ami kay nio agod indi ami degen tang tokso,

ig ipalawid ami nio ong Malain.†

[Tenged ong nio tang inadian, ig ang tanan ang kagaeman ig ang kadengegan, asta ong tanopa! Amen.]‡”

¹⁴ Ig ganing pa si Jesus, “Mga agpatawaden mi kaman tang mga taw ang pamagkatalak ong nindio, patawaden amo ka tang Tatay mi ong langit.

¹⁵ Piro mga indi patawaden mi tang namagkatalak ong nindio, indi amo ka patawaden tang Tatay mi.”

Ang toldok natetenged ong pagpaletem

† **6:13** 6:13a Ong bitalang Grigo, “ipalawid ami nio ong Malain,” obin poidi kang maliag yaning, “ipalawid ami nio ong tanan ang malalain.” ‡ **6:13** 6:13b Ang mga bitalang na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

16 “Mga pamagpaletem amo^S para mangadi, indi amo magpatolad ong mga taw ang pagpaita ang tanira pagpaletem para lamang dayawen tang mga taw. Pamagalig tanirang indi paman-damot ig indi pamanganloy agod ong mga emet nirang mapongaw mata-wanan tang mga taw ang tanira pamagpaletem. Ong matod, narisibi ra nira tang pagdayaw tang mga taw, animan anda ray balet pa nirang magalin ong Dios. 17 Animan mga magpaletem amo, mandamot amo ig manganloy amo tang boa mi, 18 agod anday matako ang yamo pamagpaletem, poira lamang ang Tatay ming indi gitaen. Ig tanandiang gaita ig gatako ong nindio ong agboaten mi, yay ang magbalet ong nindio.”

*Ang manggad ong langit
(Lucas 12:33-34)*

19 “Indi amo magsimet ta manggad tarin ong kalibotan ang na, tenged ang manggad tarin ong kalibotan madaling anayen obin kalaten. Obin, itaben telden ta takawan tang balay mi ig takawen. 20 Ang boaten mi, magsimet amo ta manggad ong langit, tenged ang manggad ang asi indi anayen, indi kalaten, ig indi poiding takawen. 21 Tenged mga ong aypa tang manggad mi, don ka tang nem mi.”

§ 6:16 6:16 “Pamagpaletem” obin poidi ka “pamagpoasa.” Ong bitalang Tagalog yay ang “nag-aayuno.” Ang kaogalian tang mga Judio, may mga kaldaw ang dapat indi tanira mamangan agod ang oras nira gamiten lamang ong pagpangadi ig ong pagdemdem tang kaliwagan ang napasaran tang mga kamepet-mepetan nira asing tokaw. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Magpaletem.”

*Ang pa-kal tang sinangoni ta
(Lucas 11:34-36)*

²² “Ang kalimbawan tang mata ta, midio pakal tang sinangoni ta. Animan mga mayag tang pama-dek ta, gayagan ka tang bilog ang kaboi ta. ²³ Piro mga maki-lep tang pama-dek ta, gaki-lepan ka tang bilog ang kaboi ta. Animan mga maki-lep tang popotokon mi ang anda enged ay mayag don, dorong pisan agkaki-lep tang pagkabetang mi!”

*Sinopa tang palabien ta, ang Dios obin ang koarta?
(Lucas 16:13; 12:22-31)*

²⁴ Ganing pa si Jesus, “Ang torobolon, indi poiding doroa tang agalen na. Tenged asilagan na tang tambilog ig gegman na tang yadoa. Obin, bogos ang sirbian na tang tata, ig ang tambilog baliwalaen na. Pario ka ta si, indi amo mapagsirbi ta dengan ong manggad ig ong Dios.

²⁵ “Animan agganingo ong nindio: Indi amo magpaborido tang kolo mi natetenged ong pamangan ig inemen ang kaministiran mi para maboi, asta ong mga pangabel tang sinangoni mi. Tenged ang kaboi ta mas importanti pa enged ong pamangan ta, ig ang sinangoni ta mas importanti pa ong lambong ta! ²⁶ Telekan mi ra lamang tang mga lamlam. Indi tanira pagloak, indi pangayeg, ig indi ka pamagsimet ong mga bodiga ta anen nira. Piro agtoldan tanira tang Tatay mi ong langit ta pamangan nira. Yamo pa bato? Mas importanti amo pa ong mga lamlam! ²⁷ Sinopa ong nindio tang poiding pāboaten na tang kaboi na, maski

tang oras lamang, tenged ong pagpaborido na? Anda!

²⁸ “Ig angay pamagpaborido amo ka natetenged ong mga panlambong mi? Isipen mi ra lamang tang mga rosas ong kabokidan. Pamansibabael tanirang indi pagobra ig indi pagboat ta lambong.

²⁹ Piro ong matod, ang adi mismong si Solomon, maski monopa kamanggad, indi ngani napaglam-bong ta pario kasinlo tang maski tata ong mga rosas ang asi. ³⁰ Ang mga ibabawen ong kabokidan, mandian asia pa ig ong damal sirokon da. Piro maski maning ta si, agpalambongan tanira tang Dios ta dorog kasinlo. Yamo pa bato? Indi amo ka palambongan na? Korang pa tang pagtalig mi!

³¹ “Animan indi amo magpaborido mga ong ari amo pa mangomit ta panganen mi ig inemen, asta lambongon mi. ³² Tenged ang mga bagay lamang ang narin tang pirmingham agdemdemen tang mga taw ang anday talig nira ong Dios. Gata-wanan tang Tatay mi ong langit ang kaministiran mi kaman tang tanan ang asia. ³³ Ang boaten mi, tokawen mi kang lagi ong tanan ang maggaem tang Dios ong kaboi mi, ig mangaboi amo sigon ong kaliagan na. Sia, i-dol na tang tanan ang kaministiran mi.

³⁴ “Animan indi amo magpaborido tang natetenged tang ong damal. Poiding talongaen si mga nakabot da. Bastanti ra tang mga problima ta kada kaldaw.”

*Indi amo magosgar ong aroman ming taw
(Lucas 6:37-38, 41-42)*

¹ Ganing pa si Jesus, “Indi amo magosgar ong aroman ming taw, agod indi amo ka osgaran tang Dios. ² Tened mga maning among nagkatalak tang aroman mo, maning ka don tang yaning tang Dios natetened ong nindio. Mga monopag kabelat tang pagorosgaren mi ong doma, maning ka don tang pagorosgaren tang Dios ong nindio.*

³ Angay aggitaen mo tang poling tang logod mo, piro indi gitaen mo tang sadiling poling mo ang midio ra troso ong mata mo? ⁴ Monopa maning mo ong logod mo, ‘Abir, komiten ta tang poling mo,’ mga atan ngani mismo ong mata mo may troso? ⁵ Sinoa ra ka engaged? Komiten mo kang lagi tang troso ong mata mo, agod maitā ta mo-ya ig matabangan mo tang logod mong komiten tang poling na.”

⁶ Ig ganing pa si Jesus ong tatang sarabien, “Indi i-dol mi ong mga kiro tang mga bagay ang sagrado. Itaben pagatapos, balieden amo pa nira ig alaten. Indi ka i-lek mi tang mga pirlas mi ong mga baboy, tenged liked-likedan lamang nira.”†

*Mama-dol, magdilem, managbalay
(Lucas 11:9-13)*

* **7:2** 7:2 Ong bitalang Grigo: Mga ong simbangan pa, ang simbangan ang gamiten mi ong pagosgar mi ong doma, sia ya kay ang gamiten tang Dios ong nio. † **7:6** 7:6 Ang gabasa ta ong birsikolong na ay tatang sarabien. Sigon ong doma, ang maliag yaning, indi ita magreges ang magtoldok tang bitala tang Dios ong mga taw ang indi maliag ang mamasi.

⁷ “Pirmi among mama-dol ong Dios ig oldan amo. Magprosigir among magdilem tang agdilemen mi, sia itaen mi ka. Sigi lamang tang panagbalay mi ig padayonon amo. ⁸ Teneded garisibi tang kada pama-dol. Gaita tang pagdilem. Ig agpadayonon tang panagbalay. ⁹ Yamong mga tatay, mga pama-dol tang mga ana mi ta tinapay, oldan mi bato ta bato? ¹⁰ Obin, mga pama-dol tanira ta yan oldan mi bato ta ma-kal? ¹¹ Mga yamong mapinagtalaken gatakong magtorol ta mga mo-yang bagay ong mga ana mi, ang Tatay mi pa bato ong langit? Indi bato magtorol tanandia ta mga mo-yang bagay ong mga taw ang pama-dol ong nandia?

¹² “Animan boaten mi ong masig ka taw mi tang onopay galiliagan ming boaten ka nira ong nindio. Teneded tarin ong tanga tobolan ang na, katabid tang tanan ang Katobolan ni Moises asta ang mga sinoldok tang mga propita.”

Ang mapiet ang portan
(Lucas 13:24)

¹³ “Tenled amo ong mapiet ang portan, teneded mawayang tang portan ig madali tang dalan ang paning ong impirno, ig yay ang agpanawan tang kayadian. ¹⁴ Piro mapiet tang portan ig maliwag tang dalan ang paning ong kaboing anday kataposan, animan malaka lamang tang gatoman tang dalan ang asi.”

Mailala ta tang mga bo-lien ang manigtoldok ong mga boat nira
(Lucas 6:43-44)

15 “Magandam amo ong mga taw ang pamag-toldok ta mali. Magigtangay tanira ong nindio ang magpaita-ita ang tanira moro-ya ang pario ong mga karniro. Piro ong matod, ang ogali nira malalain ig manloloko, pario ong mga ayep ang pamangkeb. 16 Mailala mi tanira ong mga boat nira. Tenged ang papa ta bantol-bantol indi mamorak ta obas, ig ang mga katenekan indi ka mamorak ta igos. 17 Pamorak ta mo-yang borak tang tanan ang masisinlong papa ta ayo, piro pamorak ta anday kointa na tang mga anday sasayod. 18 Anday masinlong papa ta ayong pamorak ta anday sayod, ig anda kay malain ang pamorak ta mo-ya. 19 Ang kada papa ta ayong indi pamorak ta masinlong borak, agpe-peten ig agdadapog ong apoy. 20 Animan, pario ka ta si, mailala mi tang mga bo-lien ang mga manigtoldok tenged ong mga boat nira.”

*Ang pamagboat ta malain indi ilalaen ni Jesus
(Lucas 13:25-27)*

21 Ganing pa si Jesus, “Dorong mga taw ang gogoy ong yen ang ganing ‘Gino! Gino!’ Piro belag ta maliag yaning ang tanan ma-led ong inadian tang Dios. Ang ma-led lamang ay ang mga taw ang pamagtoman tang kaliagan tang yen ang Tatay ong langit. 22 Ong oring kaldaw, mga osgaran da tang mga taw, dorong tang maning ong yen, ‘Gino, aran mo tang ginamit amen ong pagpakabot tang bitala mo ig ong pagboat ta mga makabebereng ang mga bagay, asta ong pagpalayas ta mga malalain ang ispirito!’ 23 Piro aningeno tanira,

‘Indiong pisan gailala ong nindio! Palawid amo tarin, yamong tanan ang pamagboat ta malain!’ ”

*Doroang klasi ta taw ang nagpa-deng ta balay
(Lucas 6:47-49)*

²⁴ Ig ganing si Jesus, “Animan mandian, ang maski sinopay pamasi ig pagtoman ong mga ag-totoldokong narin, ang kaparioan na tatang taw ang maosay ta kinaisipan ang nagpa-deng ta balay na ong pondasion ang bato. ²⁵ Ig maski kiminoran ta ma-leg, namā ig pinanawan ta mapoirsang mageyep, indi enged natomba tang balay ang asi tenged ang pondasion na bato. ²⁶ Piro ang pamasi ong yen ang mga bitala ig pagatapos indi agboaten na, tanandia pario ta tatang taw ang anday ostong isip na ang nagpa-deng tang balay na ong kenay. ²⁷ Kiminoran ta ma-leg, namā ig pinanawan ta doro kapoirsang mageyep. Dayon ang siminomba tang balay ang asi, ig lobot ang nangabola-tak.”

Ang aotoridad ni Jesus

²⁸ Pagatapos ang nagtoldok si Jesus tang tanan ang mga bagay ang asia, nangabereng ta mo-ya tang mga taw. ²⁹ Tenged gitaen ong pagtoroldokon na may sadiling aotoridad na, belag ta pario tang nirang mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises.†

† **7:29** 7:29 Ang mga “manigtoldok tang Katobolan” teta aggoyan ka ta mga “eskriba” mga ong Tagalog. Anday sadiling aotoridad nira para ipaintindi tang maliag yaning tang Katobolan. Pamanalig lamang ong pinaintindi tang mga nanga-kaw ang mga manigtoldok ang mas matako ong nira.

8

Pinao-ya ni Jesus tang tatang taw ang may masit nang liproso

(Marcos 1:40-45; Lucas 5:12-16)

¹ Asing pagatoldak ni Jesus nagalin ong bokid, dorong mga taw ang namansidaton ong nan-dia. ² Mandian, napalenget ong ni Jesus tang tatang taw ang may masit nang liproso.* Lim-inod ong talongan na ig minaning, “Magino, gata-wananong mapao-yao nio mga galiliaga lamang.” ³ Bindiotan ni Jesus tang liprosong asi ig minan-ing, “Galiliago! Mago-yā ra.” Ig lagi-lagi nago-ya tang masit na ig nanlimpio ra tang olit na. ⁴ Piro sinoyonan tanandia ta maelet ni Jesus ang ganing, “India enged mamalita maski ong ninopa. Paninga lamang ong padi† ong Timplo ig ipaita mo ang yawa mo-yā ra. Oman magtorola tang bolontad ang sigon ong Katobolan ni Moises bilang pamatod ong mga taw ang nago-ya ra tang masit mo ig limpioa ra.”‡

* **8:2** 8:2 Ang masit ang “liproso” tatang masit ong olit ang panalid ig makaeled ang pa-dekan. Asing timpo ni Jesus, ang pabetang ong mga liproso maboling ang taw. Dorog kapongaw tang pagkabetang nira tenged sigon ong Katobolan ni Moises, ang mga liproso agbawalen ang ma-pen ong mga pamagsimba ig indi poiding malenget ong domang taw. † **8:4** 8:4 Ang mga “padi” tang mga Judio, teta aggoyan ka ta “saserdote” mga ong Tagalog. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Padi.” ‡ **8:4** 8:4 Asing timpo ni Jesus, sari-saring klasi ta bolontad tang agto-dol tang mga taw ong Dios, don ong Timplo. Ang tatang klasi ta bolontad ay bolontad bilang pagpasalamat ong Dios ong grasia ig tabang ang narisibi. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Bolontad.”

*Pinao-ya ni Jesus tang torobolon tang kapitan
(Lucas 7:1-10)*

⁵ Mandian, asing te-led da si Jesus ong lansangan tang Capernaum, binagat tanandia tang tatang kapitan tang mga sondalo ang taga Roma. Nagpakiloy ong ni Jesus tang kapitan ang ganing,
⁶ “Magino, ang torobolono don ong balay pagmasit! Indi ra makaliek ig agliwagan da ong masit na!” ⁷ Animan ganing si Jesus, “Pangingano ra ig pao-yaeno tanandia.” ⁸ Piro siminabat tang kapitan, “Magino, belago ta bagay ang magrisibi ong nio ong balay amen. Piro maski mitalā ra lamang, mago-ya ra tang torobolono. ⁹ Gatawanano, tenged maski yo, pagpasakepo ong mga alalawig ang pangolokolo. Ig may gasakepano kang mga sondalo. Mga aningeno tang tata, ‘Panawa!’ panaw ka tanandia. Ig ong tata, ‘Tania!’ lelenget ka tanandia. Ig mga ong torobolono, ‘Boaten mo na!’ maning ka don tang agboaten na.” ¹⁰ Nabereng si Jesus asing pagabasi na tang bitala tang kapitan, ig minaning ong mga taw ang pamansitabid ong nandia, “Ong matod, maski ngani ong yaten ang mga Israelita, § indio pa gabagat ta taw ang maning ta na kabael tang pagtalig na. ¹¹ Tandan mi na: Yading mga taw tang mamansikabot ang mamagalin ong tere-lan ig gako-pan, ig mamangombida don ong inadian tang Dios, aroman tang mga kamepet-mepetan tang da Abraham, Isaac, ig Jacob. ¹² Piro yading mga Israelita, ang ya rin tang dapat ma-led don, tang i-lek tang Dios ong maki-lep don ong loa.

§ **8:10** 8:10 Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio.

Ig don tanira mamagini-yak ig mamansikayeget tang mga isi nira.”¹³ Oman minaning si Jesus ong kapitan, “Molika ra. Mainabo tang agpa-dolon mo sigon ong pagtalig mo.” Ig ong oras kang laging asi, nago-ya tang torobolon na.

Yading pinao-ya ni Jesus

(Marcos 1:29-34; Lucas 4:38-41)

¹⁴ Napaning si Jesus ong balay ni Pedro. Pagakabot na don, inita na tang panogangan ang babay ni Pedro ang lolbog lamang tenged agkinten tanandia. ¹⁵ Bindiotan ni Jesus tang kalima tang mepet ig nagpoas ang lagi tang kinit na. Oman dayon dang nambangon ig nagasikaso ong ni Jesus.

¹⁶ Asing pagakorop tang kaldaw, ingkelan ong ni Jesus tang dorong taw ang sinled ta mga malalain ang ispirito para pao-yaen na. Ong tanga bitalan lamang ni Jesus, namansilayas tang mga malalain ang ispirito, ig pinao-ya na ka tang tanan ang may mga masit nira. ¹⁷ Bindoat na narin agod magmatod tang inaning tang propitang si Isaias asing tokaw ang ganing, “Tanandia tang nagpao-ya tang mga masit ta, ig nagkomit tang mga kalobayan ta.”*

Belag ta madali tang tomabid ong ni Jesus

(Lucas 9:57-62)

¹⁸ May tatang kaldaw, pagaita ni Jesus tang dorong taw ong palibot na, nagordin tanandia ong mga sinagpan na ang magsimpan tanirang lomatod ong dobaling baybay. ¹⁹ Asing magalin da tanira, may tatang manigtoldok tang Katobolan ni

* **8:17** 8:17 Isaias 53:4

Moises ang napalengget ong ni Jesus ig minaning, “Maistro, tomabido ong nio,[†] maski ong ariapa paning.”²⁰ Piro ganing si Jesus ong nandia, “Ang mga kironng lōg, may galoang ang agbalayan nira. Ig ang mga lamlam, may poyad ka nira. Piro yo, ang Ana ta Taw,[‡] andang pisan ay mapenayano.”²¹ Tata ka ong mga pamansitabid tang minaning, “Gino, pagnano kang lagi niong molik, para ipalbengo tang tatayo.”[§]²² Piro siminabat si Jesus, “Pabayan mo lamang ang mga patay* tang maglebeng ong mga patay nira. Yawa, tomabida ong yen.”

Pinapoas ni Jesus tang tempo
(*Marcos 4:35-41; Lucas 8:22-25*)

²³ Oman, dayon dang siminay si Jesus ong tatang bilog ang mabael, aroman tang mga sinagpan

[†] **8:19** 8:19 Ang agganingen “Tomabido ong nio,” maliag yaning tomabid tanandia ong ni Jesus bilang sinagpan na. [‡] **8:20** 8:20 “Ana ta Taw” tang goy ni Jesus ong sadili na. Ang titolong na pagpatako tang dibabak ang pagkabetang na tarin ong kalibotan bilang tatang nagimong taw. Pagpatako ka tang alawig ang pagkabetang na bilang pinilik ig sinobol tang Dios ang Tatay agod tanandia tang maggaem ong tanan ang mga taw. Telekan ka ong Bokabolario. [§] **8:21** 8:21 Para ong mga Judio, dorog kaimportanti ang ipalbeng nira tang mga parinti nirang napatay sigon ong kaogalian nira, ig magasikaso tanira tang toroblien nira. Piro ganing si Jesus, mas importanti ang tomabid ong nandia. ^{*} **8:22** 8:22 Ang agsambiten ang “patay” tarin belag ta maning ang mga taw ang matod ang patay, kondi ang mga taw ang midio patay ong pama-dek tang Dios tenged indi pangilala ong ni Jesus ig anda ong nira tang kaboing ispiritoal.

na. ²⁴ Asing don da tanira ong laod, golpi tanirang kinabotan ta tampo ig ge-ley da lamang mamokan tang bilog ang agtayan nira. Piro si Jesus gapoyat asing oras ang asi. ²⁵ Animan pinalengentan tanandia tang mga sinagpan na ig pinoaw. Ganing tanira, “Gino, tabang! Mapatay ita ra!” ²⁶ Ganing si Jesus ong nira, “Angay pamansielel amo? Korang pa enged tang pagtalig mi!” Nambangon tanandia, sinambleng na tang mageyep asta ang langeb ig golpi rang naglinaw. ²⁷ Pisan ang nangabereng tang mga sinagpan na ig ganing tanira, “Onopang klasiay na ta taw? Maski ang mageyep may ang langeb pagtoman ong nandia!”

Ang doroang taw ang aggaeman ta mga malalain ang ispirito

(Marcos 5:1-20; Lucas 8:26-39)

²⁸ Pagakabot da Jesus ong dohaling baybay ang sakep tang mga Gadareno, binagat tanandia ta doroang taw ang aggaeman ta mga malalain ang ispirito. Ang mga taw ang na, don ong simintirio namagalin ig doro karaiteg, animan gengeldan tang mga taw ang toma-lib don. ²⁹ Pagaita ong ni Jesus tang doroang asi, namansiteg ang lagi tanira ang ganing, “Aroy! Ana tang Dios, onopay boaten mo ong yamen ang mga malain ang ispirito? Napaninga tarin para papagpinitinsiaen ami nio, maski belag pa ta oras?” ³⁰ Mandian, don ong alawid-lawid dorong mga baboy ang pamanoliad. ³¹ Namagpakiloy tang mga malalain ang ispirito ong ni Jesus ang ganing, “Mga palayasen ami nio ong taw ang na, pagnan ami ra lamang nio ang tenled ong mga baboy ang asi.” ³² Ganing si Jesus

ong nira, “Ala sigi, don amo!” Limindoa ong doroang taw tang mga dimonio ig namansi-led da ong mga baboy. Oman ang mga baboy diritsong namagsinikad ong pangpang ig nangabo-log ong talsi asta nangalmet ang tanan.

³³ Ang mga mamanigsagod tang mga baboy namagsinikad ong lansangan, ig don binalita nira tang nainabo ong mga baboy ig ong doroang taw ang dating aggaeman tang mga dimonio.

³⁴ Animan ang tanan ang mga taw ong banoang asi namampaning don ong ni Jesus, ig namagpakiloy ong nandia ang magalin da tanandia don ong logar nira.

9

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang paralisado (Marcos 2:1-12; Lucas 5:17-26)

¹ Pagatapos ta si, siminay da Jesus ong bilog nirang mabael para magbalik ong dobaling baybay. Pagakabot nira, dayon ang minolik si Jesus ong banoang gistaran na. ² Asing don da tanandia, may mga taw ang kiminabot ang pamagtoang ta tatang taw ang paralisado ang lolbog lamang ong bayan-bayan. Asing itaen ni Jesus ang mapoirsa tang pagtalig nira ong nandia, ganging tanandia ong paralisado, “Tangay, india ra magsinti, pinatawad da tang mga kasalanan mo.”

³ Mandian, may don kang mga manigtoldok tang Katobolan tang Dios, ig pagabasi nira tang inaning ni Jesus, namagena-ena ong sadili nira ang ganging, “Aroy! Gakon na tang gaem ang para lamang ong Dios! Dorog kabelat tang kasalanan ang na!”

⁴ Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen nira. Animan ganing tanandia, “Angay pamagisip amo ta malain?” ⁵ Ong aypa tang mas madaling yaning tarin ong taw ang nang paralisado? ‘Pinatawad da tang mga kasalanan mo?’ Obin ang maning ong nandia, ‘Kendenga ig panaw.’ ⁶ Animan mandian, pao-yaeno rang lagi tanandia para mampamatodano ong nindio ang yo, ang Ana ta Taw, may gaemo kaman tarin ong kalibotan para magpatawad tang mga kasalanan.” Oman ganing si Jesus ong paralisado, “Kendenga! Takanen mo tang aglobogon mo ig molika ra.” ⁷ Ig dayon dang kimindeng tang taw ang asi ig napanaw dang minolik. ⁸ Pagaita tang mga taw, pinangeldan tanira ta mo-ya ig namagdayaw ong Dios tenged nagtorol tanandia ong taw ta gaem ang maning ta si.

*Ginoyan ni Jesus si Mateo
(Marcos 2:13-17; Lucas 5:27-32)*

⁹ Nagalin si Jesus don, ig mintras papanaw inita na tang tatang manigtokot ta bois, * ang aran na si Mateo. Don tanandia kakarong ong paragtokotan ta bois. Ganing ong nandia si Jesus, “Impisa mandian, tomabida† ra ong yen.” Ig dayon ang kimindeng si Mateo ig siminabid ong ni Jesus.

¹⁰ Mandian, asing pamamangan da Jesus may ang mga sinagpan na ong balay ni Mateo, yading kiminabot ang mga manigtokot ta bois ig mga

* **9:9** 9:9 Telekan ong Pa-kaw ang Bitala. † **9:9** 9:9 Ang maliag yaning, tomabid si Mateo ong ni Jesus bilang sinagpan na, ig magosoy ong nandia ong ogali na, mga bitala na, ig ong pagtoldok na ong mga taw.

mapinagtalaken ig na-pen ka tanira don ang namamangan. ¹¹ Pagaita tang mga Pariseo, sine-ma nira tang mga sinagpan ni Jesus ang ganing, “Angay ga-pen tang maistro mi ang pamangan ong mga manigtokot ta bois ig ong domang mga mapinagtalaken?”[†] ¹² Naba-yan tanira ni Jesus animan tanandia tang siminabat. Ganing tanandia, “Ang mga taw ang anday masit nira, anday kaministiran ta manigbolong. Ang may mga masit lamang tang kaministiran ang bolongon. ¹³ Pario ka ta si, yo, indio napaning tarin para goyano tang mga taw ang ganing anday talak nira. Napaningo ta para goyano tang mga taw ang aggakon nirang tanira mapinagtalaken. Magalin amo ra ig intindien mi ta mo-ya tang maliag yaning tang nasolat ong Kasolatan ang ganing, ‘Belag tang mga bolontad§ mi tang pagtorol ta kalipayan ong yen, kondi ang kate-bek mi ong tata may tata.’ ”*

Ang inaning ni Jesus natetenged ong pagpaletem

(Marcos 2:18-20; Lucas 5:33-35)

¹⁴ Oman, kiminabot da tang mga sinagpan ni Juan ang Manigboniag ig nane-ma ong ni Jesus,

[†] **9:11** 9:11 Agpabetang tang mga Pariseo ang malalain tang mga manigtokot ta bois tenged ang doma ong nira mga dayador. Ig ang mga aggoyan nira ang “mapinagtalaken” yay ang mga kasimanoa nirang indi pamagtoman ta osto tang Katobolan ni Moises. Piro agpabetang nira ong sadili nira mato-lid, tenged maderep ong pagtoman tang Katobolan ig ong pagbolontad ong Dios. **§ 9:13** 9:13a “bolontad.” Telekan ong Bokabolario. * **9:13** 9:13b Oseas 6:6

“Yami ig ang mga Pariseo madagmit aming pamagpaletem.† Piro angay ang mga sinagpan mo anda enged?” ¹⁵ Ganing ang siminabat si Jesus, “Pabetang ta may kasalan. Onopa? Mamagsebe ig mamagpaletem bato tang mga tangay tang laling ba-long kinasal mintras aroman pa nira? Indi ka enged! Piro komabot tang kaldaw ang komiten ong nira tang laling kinasal, ig ya ray ang oras ang tanira mamagpaletem.”

*Ang dating toldok tang Katobolan belag ta bagay ong ba-long toldok ni Jesus
(Marcos 2:21-22; Lucas 5:36-39)*

¹⁶ Ganing pa si Jesus, “Indi poiding itambel tang ba-long abel ong loma rang lambong. Tenged mga matalpoan da tang lambong ang sinambelan, kemere tang ba-long abel ang sinambel, asta mabegtat ig mas mambael pa tang lasik na. ¹⁷ Ya ka ong ba-long bino.‡ Indi poiding ibetang ong lomang tereldan ang olit ta ayep ang indi ra maonat. Tenged lompok tang tereldan tenged ong ba-long bino. Oman, mailat tang bino ig indi ra mapakinabangan tang tereldan ang asi. Animan kaministiran ang enged, ang ba-long bino ibetang ong balo kang tereldan agod pario tanirang magtinir ta maboay.”

† **9:14** 9:14 “Pamagpaletem” obin poidi ka “pamagpoasa.” Telekan ong Bokabolario, ong “Magpaletem.” ‡ **9:17** 9:17 Ang “bino” tatang klasi ta irinemen ang agboaten ong wi tang obas. Mga ong bitalang English, ang mga obas yay ang mga “grapes.” Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Bino.”

Ang ana tang pangolokolo ong mga Judio, ig ang babay ang pagdogo-dogo

(Marcos 5:21-43; Lucas 8:40-56)

¹⁸ Mintras pagbitala pa si Jesus ong mga taw, kiminabot tang tatang pangolokolong Judio. Liminod ong talongan ni Jesus ig nagpakiloy ang ganing, “Ang anao ang sosoltiras ba-lo lamang nap-atay! Piro tomabida kay ong yen! Maski ibondo mo lamang tang kalima mo ong nandia, maboi tanandiang moman.” ¹⁹ Animan kimindeng si Jesus ig siminabid ong nandia. Asta ang mga sinagpan na namansitabid ka.

²⁰ Mintras papanaw tanira, may dadaton ka ang tatang babay ang pagdogo-dogo ong teled da ta tampolok may doroang takon. Napalenget tang babay ong boko-boko ni Jesus ig sine-lek na tang kapotan tang lambong na, ²¹ tenged ganing ong sadili na, “Maski mate-leko lamang tang lambong na, mago-yao ra.” ²² Minalied ang lagi si Jesus ig pagaita na ong babay ganing tanandia, “Babay, india ra magsinti. Ang pagtalig mo tang nagpao-ya ong nio.” Ig lagi-lagi nago-ya kaman tang babay.

²³ Oman nagdayon da da Jesus ong balay tang pangolokolong Judio, ig pagakabot nira, inita nirang don da tang mga mamanigtogtog para ong patay ig ang mga taw ang pamagkagolo. ²⁴ Ganing si Jesus ong mga taw, “Magalin amo ra lamang. Belag ta patay tang mola. Gapoyat lamang.” Piro inimodan lamang nira si Jesus. ²⁵ Animan pinaloa na tanirang tanan. Dayon tanandiang siminled ong koarto tang mola, bindiotan na tang kalima na ig nambangon ang lagi. ²⁶ Ig indi naboy, ang

nainabong na nabantog da ong bilog ang logar ang asi.

Pinao-ya ni Jesus tang doroang taw ang boray

²⁷ Pagalin ni Jesus don, agdatonon tanandia ta doroang taw ang boray. Pamansiteg tanira ang ganing, “Inampo ni David!§ Mate-beka ong yamen!”

²⁸ Paga-led ni Jesus ong balay ang agdayonan na, namansi-led ka tang mga boray. Sine-ma tanira ni Jesus ang ganing, “Pamagparet amo enged ang mapao-ya amo yen?” “Ee, pagparet ami, Gino,” ganing tanirang siminabat. ²⁹ Inapap ni Jesus tang mga mata nira ig minaning, “Mainabo tang agpa-dolon mi, sigon ong pagtalig mi.” ³⁰ Ig lagi-lagi nangaita ra tanira. Oman sinoyonan tanira ta maelet ni Jesus ang indi enged ibeg nira maski ong ninopa. ³¹ Piro pagapagalin nira, namagpanaw ig binalita nira ong bilog ang logar ang asi tang bindoat ni Jesus ong nira.

Pinao-ya ni Jesus tang boyon

³² Pagapagalin tang doroang taw ang asi, may ingkelan si ong ni Jesus ang tatang boyon ang aggaeman ta malain ang ispirito. ³³ Pinalayas ni Jesus tang malain ang ispirito ig dayon ang laging nabitala tang boyon. Nangabereng ta mo-ya tang mga taw ig ganing tanira, “Ya ra lamang ay kaboay indi itang pisan gaita ta maning ta na ong bilog ang Israel!” ³⁴ Piro ganing tang mga Pariseo, “Si Satanas, ang pangolokolo ong mga dimonio, yay

§ 9:27 9:27 “Inampo ni David” tang titulo tang Cristo. Telekan ka ong Bokabolario.

ang pagtorol ong nandia ta gaem ang magpalayas ta mga malalain ang ispirito.”

Nate-bek si Jesus ong mga taw

³⁵ Pagatapos ta si, naglibot si Jesus ong mga lansangan asta ong mga kababarioan ang pag-toldok ong mga simban tang mga Judio.* Pinatako na tang Mo-yang Balita natetenged ong paggarae-men tang Dios bilang adi, ig pinao-ya na tang mga taw ong tanan ang mga masit nira ig maski onopay agba-yagen nira. ³⁶ Pagaita na tang dorong mga taw, dorong katete-beken na ong nira tenged agliwagan tanira, ig pario ong mga karniro ang pinabayan da lamang tang manigbadbad, ig anday pagsagod ong nira. ³⁷ Animan ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Dorong arayegen,† piro korang tang mga manigayeg. ³⁸ Animan mama-dol amo ong may nandia tang arayegen ang magpekel pa enged tanandia ta mga manigayeg.”

10

*Ang tampolok may doroang apostolis ni Jesus
(Marcos 3:13-19; Lucas 6:12-16)*

¹ Pagatapos ta si, sinimet ni Jesus tang tampolok may doroang mga sinagpan na ig sindolan na tanira ta gaem ang magpalayas ta mga malalain ang ispirito, ig magpao-ya ta maski onopang

* **9:35** 9:35 Ang goy ong simban tang mga Judio ay “sinagoga.” Telekan ka ong Bokabolario. † **9:37** 9:37 Ang maliag yaning tang “dorong arayegen,” yay ang mga taw ang listo rang magrisibi tang bitala tang Dios, piro korang tang manigpatako.

klasiay ta masit. ² Narin tang mga aran tang tampolok may doroang apostolis:* Primiro si Simon ang aggoyan ta Pedro, oman si Andres ang logod na; si Santiago may ang logod nang si Juan, ang mga ana ni Zebedeo; ³ si Felipe ig si Bartolome; si Tomas ig si Mateo ang manigtokot ta bois; si Santiagong ana ni Alfeo, si Tadeo, ⁴ si Simon ang pagmal ta mo-ya tang banoa nang Israel,† ig si Judas Iscariote ang yay ang nagtraidor ong ni Jesus.

Sinobol ni Jesus tang tampolok may doroang apostolis na para magtoldok

(Marcos 6:7-13; Lucas 9:1-6)

⁵ Oman sinobol ni Jesus tang tampolok may doroang narin ig sinoyonan na ang ganing, “Indi amo paning ong mga logar tang mga belag ta Judio obin ong mga banoa tang mga Samaritano. ⁶ Ang mga kasimanoa ta ang mga Israelita‡ ya lamang ay paningan mi. Ang kalimbawan nira pario ong mga karnirong ganga-ngi ta dalan. ⁷ Panaw amo ig liboton mi tang mga logar nira. Ipatako mi ong nira ang alenget dang maggaem tang Dios tarin ong kalibotan. ⁸ Pao-yaen mi tang mga pamagmasit ig ang mga liproso. Boien mi tang mga patay ig palayasen mi tang mga dimonio ong mga taw ang sinledan nira. Rinisibi mi narin ong Dios ang anday bayad, animan i-dol mi ka narin ang anday bayad. ⁹ Ong pagpanaw mi indi amo mamagekel

* **10:2** 10:2 Ang maliag yaning tang bitalang “apostolis” ay “Sinobol.” Telekan ka ong Bokabolario. † **10:4** 10:4 Ong bitalang Grigo: Simon ang Makabanoa ‡ **10:6** 10:6 Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio.

ta koarta maski pirapang sintabos lamang. ¹⁰ Indi amo ka magekel ta binagteng, maski lambong ang irimaran, obin maski rapak, obin baston. Tenged ang mga taw ang pamangabedlay dapat ang engaged ang oldan tang mga kaministiran nira.

¹¹ “Mga komabot amo ong tatang lansangan obin bario, magdilem amo ta taw ang mo-yang dayonan mi. Ig don amo lamang magtinir mintras indi amo pa pagalin ong logar ang asi. ¹² Pagteled mi ong balay nira, bindisionan mi tanira ang maning, ‘Balampa magkatinir tang kao-yan tang Dios ong teled tang pamalay-balay ang narin.’ ¹³ Mandian, mga moro-yang taw tang pamansistar don, magkatinir ka engaged tanira ta kao-yan ang magalin ong Dios. Piro mga belag, indi ka marisibi ta sia. ¹⁴ Mga may pamalay-balay obin banoang indi engaged magrisibi ong nindio, obin indi engaged mamasi ong mga agtotoldok mi, magalin among lagi ig tapokon mi tang kolapok ong mga kakay mi, para ipaita ang anda ray sarabaten mi ong nira. ¹⁵ Ong matod, ong kaldaw ang osgaran tang Dios tang tanan, ang silot ang i-dol ong nira mas sobra pa ong silot ang i-dol ong mga taga Sodoma ig taga Gomorra.”§

*Ang kaliwagan ang komabot
(Marcos 13:9-13; Lucas 21:12-17)*

§ **10:15** 10:15 Asing tokaw ang mga taga Sodoma ig taga Gomorra anday sayod tang pagrisibi nira ong mga anghil tang Dios ang pina-paning na don ong nira. Animan pinogdaw tang Dios tang banoa nira. Ig ong oring kaldaw silotan pa engaged tanira. Ang nainabo ong Sodoma ig Gomorra mabasa ta ong Genesis 18:25-19:29.

¹⁶ Ganing pa si Jesus ong mga apostolis na, “Tandan mi na! Ang kalimbawan mi pario ong mga karnirong agtobolono ong mga ayep ang pamangkeb. Animan kaministiran magimong ansiano amo, ig pirming bantayan mi tang sadili mi agod anday maning nira ong nindio.*

¹⁷ Magandam amo ong nira, tenged depen amo nira ig e-lan amo ong korti, oman latigon amo ong mga simban nira. ¹⁸ Ig natetenged ka ong pagto mi ong yen, patalongaen amo ka nira ong mga gobirnadador ig ong mga adi. Ig don ya ray ang oras ang mapagpamatod amo ong nira, asta ong mga tawan nirang belag ta Judio, tang natetenged ong yen. ¹⁹ Mga imbistigaren amo ra nira, indi amo magpalibeg tang mga kolo mi mga onopa tang ibitala mi obin mga onopay isabat mi. Tenged ong oras ang asi, oldan amo tang isabat mi. ²⁰ Tenged ang ibitala mi indi magalin ong sadiling isip mi. Sia magalin ong Ispirito tang Dios ang Tatay mi don ong langit.

²¹ “Ong mga kaldaw ang asi, ang mga taw traidoron nira tang maski sadiling logod nira ig yintriga ong osgado para ipapatay. Ig ya kay boaten tang mga tatay ong mga ana nira, asta ang mga ana batokan ka nira tang mga ginikanan nira ig ipapatay. ²² Ig yamo, asilagan amo tang tanan tenged ong pagto mi ong yen. Piro ang magagoanta ig magpadayon ang magtoman ong yen asta matapos tang tanan ang kaliwagan, tanandia yay ang malibri. ²³ Mga agpaliwagan amo

* **10:16** 10:16 Ong bitalang Grigo: Animan kaministiran ang magimo among ansiano pario ong mga ma-kal, ig neman pario ong mga marapati.

ong tatang banoa, maglayas amo ang paning ong dadaton ang banoa. Ong kamatodan, indi amo pa matapos ang magtoldok ong tanan ang mga banoa tang Israel, komaboto ra, yo, ang Ana ta Taw.

²⁴ “Demdemen mi, anday manigadal ang mas matako ong maistro na, ig anday torobolon ang mas alawig ong agalen na. ²⁵ Animan dapat risibien tang manigadal mga ang mapasaran na pario tang gapasaran tang maistro na. Ya ka ang torobolon mga mapasaran na tang pario ka tang agalen na. Animan mga yo, bilang tatay ong pamalay-balay, aggoyan tang mga taw ta Satanas, mas pakalainen amo pa nira tenged mga sakep amo yen.”

*Ang dapat eldan ta
(Lucas 12:2-7)*

²⁶ “Piro indi amo meled ong nira. Tenged anday gatalok ang indi ipaita, ig anday sikritong indi mata-wanan. ²⁷ Maski onopay agbebebo ong nindio ong talok, ibeg mi ong doma. Ig maski onopay lalalato ong nindio, ipatako mi ong tanan ang taw. ²⁸ Indi amo meled ong mga pamamatay ta taw, sia indi mapagpatay tang kalag mi. Ang Dios tang dapat eldan mi, tenged tanandia tang may gaem na para magsilot tang sinangoni asta kalag mi ang i-lek don ong impirno. ²⁹ Piro demdemen mi ka narin: Ang mga aloma-wit, gata-wanan ta ang gabakal ta tang sintabos lamang kada doroang bilog. Asia, maski doro kabarato, piro anda enged ay aloma-wit ang gapatay ig gabo-log ong tanek mga belag ta kaliagan tang Tatay mi don ong langit. ³⁰ Ig yamo, maski ngani ang mga naet

tang boa mi, gata-wanan na ang pirapang tanan.
³¹ Animan indi amo mamansieled, tenged mas agmalen amo tang Dios kaysa ong kadoro-doroan ang mga aloma-wit.”

*Ang mangilala ong ni Cristo ig ang indi
(Lucas 12:8-9)*

³² Ganing pa si Jesus, “Ang maski sinopay mangilala ong yen ong talongan tang mga taw, ilalaeno ka tanandia ong talongan tang yen ang Tatay ong langit. ³³ Piro ang ganing indi ono gailala ong yen, indi ka tanandia ilalaeno ong talongan tang yen ang Tatay ong langit.”

*Belag ta kaosayan kondi soroayen
(Lucas 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ “Indi amo mamagisip ang napaningo tarin para magekel ta kaosayan ong kalibotan. Belag ta kaosayan tang aggekelano kondi soroayen. ³⁵ Animan tenged ong yen, ang mga anang lali mamagigsoay ong mga tatay nira, ang mga anang babay ong mga nanay nira, asta ang mga minagad ang babay mamangontra ka ong panongan nirang babay natetenged ong yen. ³⁶ Ig ang magimong kasoay tang tatang taw ay ang sadiling kapamilya na mismo.

³⁷ “Indi poiding magimong sinagpano tang pagmal ong tatay na obin ong nanay na sobra pa ong paggegma na ong yen. Ya ka ang pagmal ong ana na ang sobra pa ong yen, indi poiding

magimong sinagpano.† 38 Ig ang maski sinopa, mga indi magosoy ong yen ang tomalonga ong kaliwagan ig kamatayen,‡ ang taw ang asi indi poiding magimong sinagpano. 39 Tened ang taw ang agpalabien na tang kaboi na tarin ong tapaw tang kalibotan, tanandia tang malipatan tang kaboi na. Piro ang taw ang magbolontad tang kaboi na para ong yen, tanandia tang marisibi ta kaboing anday kataposan.”

*Ang balet ang magalin ong Dios
(Marcos 9:41)*

40 “Ang magrisibi ong nindio, pagrisibi ka ong yen. Ig ang pagrisibi ong yen, sia pagrisibi ka ong Dios, tened tanandia tang nagtobol ong yen. 41 Ang taw ang magrisibi ong tatang propita tened propita tanandia, marisibi ka ta balet ang pario tang to-dol tang Dios ong propitang asi. Ig ang magrisibi ong tatang taw ang matolid tened matolid tanandia, marisibi ka ta balet pario tang risibien tang taw ang asing matolid. 42 Ig ang sinopay magtorol ta maski tang baso lamang ang wing malamig ong tatang pobring sinagpano, tened tanandia sinagpano, ang taw ang asi indi maimong indi balten tang Dios.”

† **10:37** 10:37 Ang maliag yaning tang “sinagpan” ni Jesus, belag ta maning ang tapolok lamang may doroa, kondi ang maski sinopay magto ig magosoy ong nandia. Telekan ka ong Bokabulario.

‡ **10:38** 10:38 “tomalonga ong kaliwagan ig kamatayen.” Ong bitalang Grigo: magtakan tang sadiling kros na

11

*Ang inaning ni Jesus ong mga sinobol ni Juan
ang Manigboniag
(Lucas 7:18-35)*

¹ Pagatapos ang toyonan ni Jesus tang tampolok may doroang sinagpan na, napanaw da ka tanandia para magtoldok ig magpatako tang Mo-yang Balita ong mga banoang alelenget don.

² Mandian, asing don pang agprison si Juan ang Manigboniag, nabalitan na tang mga agboaten ni Cristo. Animan nanobol tanandia ong mga sinagpan na para mane-ma ong ni Jesus. ³ Ganing tanira ong ni Jesus, “Pagpate-ma si Juan mga yawa ra kaman tang aggelaten ang komabot, obin magelat ami pa ta doma.” ⁴ Siminabat si Jesus ang ganing, “Magbalik amo ong ni Juan ig ibalita mi tang tanan ang naba-yan mi ig inita mi. Ibeg mi ong nandia nga ⁵ ang mga boray gangaita ra, ang mga pilay gangapanaw da, ang mga bengel gangabasi ra, ang mga liproso mo-ya ra, asta ang mga patay nangaboi rang oman. Ig agpatako ra ong mga malilised tang Mo-yang Balita. ⁶ Masoirti tang taw ang indi pagdoadoa tang nem na ong yen!”

⁷ Pagapagalin tang mga sinobol ni Juan, minitala si Jesus ong mga taw natetenged ong ni Juan ang ganing, “Asing napaning amo don ong logar ang anday gistar ang taw, onopay galiliagan ming itaen don? Tatang kirib ang aggeyepen

ta mageyep?*

8 Piro onopa enged tang galiliagan ming itaen don? Tatang taw ang pagtok ta masinlong lambong? Belag ka! Tened ang mga pamagtok ta masisinlong lambong don pamansistar ong palasio tang mga adi.

9 Animan onopa enged tang galiliagan ming itaen? Tatang propita? Ee. Propita ka kaman. Ig begen amo yen, sobra pa ong propita tang inita mi don.

10 Tened si Juan yay ang agsambiten tang Dios ong Sagradong Kasolatan, ang ganing: ‘Tobolono tang yen ang torobolon ang tongkaw ong nio, para simpanen na tang paranawan mo.’

11 Ong kamatodan, anday nataw ong ta-paw tang kalibotan ang gilalaen ang mas alawig pa ong ni Juan ang Manigboniag. Piro ang maski sinopay gasakepan da tang inadian tang Dios, maski tanandia tang ipabetang ang kadibabakan ong tanan, mas alawig pa ka enged tang pagkabetang na ong ni Juan.

12 Mimpisa pa asing primirong magtoldok si Juan asta mandian, dorong pamangontra ong paggaraemen tang Dios, ig may atan kang dorong reges nirang tenled ong inadian na.†

13 Tened ang mga sinolat tang mga propita asing tokaw, asta ang Katobolan ni Moises, napagpatako rang

* **11:7** 11:7 Sigon ong doma, ang taw ang pagpanonot-nonot lamang, ang kalimbawan na pario ong kirib ang aggeyepen ta mageyep. Piro si Juan indi nagpanonot-nonot obin nagpaekel-ekel ong kaliagan ta taw maski sinopa tanira. Nagtoldok lamang tang kaliliagan tang Dios ang boaten ta mga taw. † **11:12** 11:12 Ang birsikolong na, poidi kang ila-ted ong Agutaynen ang maning ta na: Mimpisa pa asing primirong magtoldok si Juan asta mandian, kakabot da tang inadian tang Dios ang dorog kapoirsa na, ig ang maraiteg ang taw yay ang ganga-led don.

lagi tang natetenged ong inadian tang Dios, tegka ong pagkabot ni Juan. ¹⁴ Ig mga mamagparet amo, si Juan mismo tang Elias[†] ang pinatakong komabot. ¹⁵ Animan mamasi tang may talinga!

¹⁶ “Yamong mga taw ong timpong na! Ang kaparioan mi mga mamolang pamansikarong ong plasa ig pamansiteg ong mga kakayam nira ang ganing, ¹⁷ ‘Sinogtogan amo yamen ta tipano piro indi amo mamagtayaw! Namagkanta ami ta mapongaw piro indi amo ka mamagini-yak!’

¹⁸ Maning amo enged atan. § Tenged pagkabot ni Juan ang Manigboniag, inita ming pagpaletem tanandia ig indi panginem ta irinemen, piro ganing amo, ‘Aggaeman tanandia ta anday sayod ang ispirito!’ ¹⁹ Oman yo, ang Ana ta Taw, kiminabot ang pamangan ig panginem, ig ganing amo ka, ‘Telekan mi tang taw ang na! Takaban ig manig-pabaleng! Ang mga tangay na poros manigtokot ta bois ig domang mga mapinagtalaken!’ Piro maski maning ta sia tang agganing mi, ang kinatawanan tang Dios itaen pa ka enged ang matod ong mga boat na.”

[†] **11:14** 11:14 Si Elias tatang propita asing tokaw ba-lo tang timpo ni Juan. Mabasa ta tang natetenged ong kaboi na ong 1 Hari 17:1-19:21 ig 2 Hari 1:1-2:25. Ang Elias ang na indi napatay, kondi kinomit tanandia tang Dios ang boi pa. Sigon ong nasolat ong Malakias 4:5-6, magbalik si Elias ong kalibotan ba-lo komabot tang Cristo. § **11:18** 11:18 Ang mga mola indi mamagkontinto maski onopay ipatogtog. Pario ka ta si, ang mga taw ang narin indi mamagkontinto maski sinopay agtobolon tang Dios ong nira. Indi rinisibi obin pinaret nira si Juan, ig ya ka indi rinisibi obin pinaret nira si Jesus, kondi pinakalain lamang.

Ang mabetangan tang mga banoang indi namagtogat

(Lucas 10:13-15)

²⁰ Oman, dayon ang sinambleng ni Jesus tang mga pamansistar ong mga banoang bindoatan na ta dorong mga milagro, tenged indi enged tanira mamagtogat ong mga talak nira. ²¹ Ganing si Jesus, “Kailo amo ka, yamong mga taga Corazin ig taga Betsaida! Dorong milagrong bindoato atan ong nindio, piro indi amo enged namagtogat! Piro mga bindoato lamang tang mga bagay ang asi don ong Tiro ig ong Sidon, ang mga taw don, naboay da ka rin ang namaglambong ta sako ig namansikarong ong kabo para ipaitang pamagtogat da tanira. ²² Animan agganingo ong nindio, ong kaldaw ang osgaran tang Dios tang tanan, mas malakan tang silot ang i-dol ong mga taga Tiro may Sidon kaysa ong nindio. ²³ Ig yamong mga taga Capernaum, galiliag among manlawig tegka ong langit. Piro mabo-log amo lamang ong impirno, tenged indi amo ka enged namagtogat! Piro mga ang mga milagrong bindoato atan ong nindio, bindoato rin don ong Sodoma, dapat asta mandian atan pa ka rin tang Sodoma!” ²⁴ Animan agganingo ong nindio, ong Kaldaw tang Pagosgar, mas malakan tang silot ang i-dol ong mga taga Sodoma kaysa ong nindio.”

Lemenget ong yen ig penay
(Lucas 10:21-22)

* **11:23** 11:23 “Sodoma.” Telekan ong 10:15, ong ge-ley ang sinolat ong babakan.

²⁵ Asing oras ang asi nagampo si Jesus ang ganing, “Tatayo, yawa tang paggaem tang langit may ang tanek. Pagpasalamato ong nio tenged sinalok mo tang mga kamatodan ang na ong mga matatakong taw ig alalawig tang inadalan nira. Piro pinatako mo ong mga taw ang dibabak ta nem ig anday adal nira. ²⁶ Salamat, Tatay, tenged maning ta sia tang kaliliagan mo.”

²⁷ Oman ganing si Jesus ong mga taw don, “Ang tanan ang bagay, inintriga ong yen tang Tatayo. Ang Tatay lamang enged tang gailala ong Ana na, ig ang Ana lamang tang gailala ong Tatay na, asta ang mga taw ang galiliagan tang Ana ang mailala ong Tatay na.

²⁸ “Lemenget amo ong yen, yamong tanan ang agbelatan ig agpilayan, agod palinawaen amo yen. ²⁹ Magtoman amo ong mga tobolo ig magadal amo ong yen, tenged yo mapinasinsiaeno ig dibabak ta nem. Ong maning don, maenayan amo enged. ³⁰ Tenged madali lamang tomanen tang mga tobolo, ig malakan lamang tang tarakanen ang i-dolo ong nindio.”

12

Ang te-ma natetenged ong Kaldaw ang Igperenay

(Marcos 2:23-28; Lucas 6:1-5)

¹ May tatang Kaldaw ang Igperenay, tata-lib da Jesus ong mga kakoman ang arayegen da lamang. Agle-men da tang mga sinagpan na, animan namanlantok tanira ta pirapang koay na oman

aggeyeben nira. ² Pagaita tang mga Pariseo,* ganing tanira ong ni Jesus, “Telekan mo tang agboaten tang mga sinagpan mo! Mandian Kaldaw ang Igperenay. Kontra ong Katobolan tang agboaten nirang asia.”† ³ Ganing si Jesus ang siminabat, “Angay? Indi gabasa mi ong Sagradong Kasolatan tang bindoat ni David asing linetem da tanandia may ang mga karomanan na? ⁴ Siminled tanandia ong balay tang Dios ig namangan tang sagradong tinapay ang nabolontad da ong Dios. Sindolan na pa tang mga karomanan na, maski sigon ong Katobolan, ang mga padi lamang tang poiding mamangan ta si. ⁵ Ig indi pa gabasa mi ong Katobolan ni Moises? Ang mga padi mismong pamangontra ka ong Kaldaw ang Igperenay kada magsirbi ig magbolontad tanira ong Timplo imbis ang penay lamang tanira. Piro indi si agbibilang ang talak nira. ⁶ Agganingo ong nindio, may nakabot da tarin ang mas importanti pa ong Timplo. ⁷ May inaning tang Dios ong Kasolatan ang ganing, ‘Belag tang mga bolontad mi tang pagtorol ta kalipayan ong yen, kondi ang kate-bek mi ong tata may tata.’‡ Mandian, mga naintindian mi rin tang maliag yaning tang mga bitalang asia, indi ra rin inosgaran mi tang mga taw ang anday mga talak nira. ⁸ Yo, ang Ana ta Taw, yo tang may gaem ang maganing mga onopay poiding boaten mga

* **12:2** 12:2a Ang mga “Pariseo” tatang gropo ta mga taw ong simban tang mga Judio asing timpo ni Jesus. Doro kaigpit tang pagtoman nira ong Katobolan ni Moises asta ong domang mga tobol ang dinolang atan. † **12:2** 12:2b Para ong mga Judio, bawal ang magobra ong Kaldaw ang Igperenay, maski ge-ley lamang ang mga bagay. ‡ **12:7** 12:7 Oseas 6:6

Kaldaw ang Igperenay.”

*Ang taw ang pilay tang tatang kalima na
(Marcos 3:1-6; Lucas 6:6-11)*

⁹ Pagatapos ta si, nagalin da si Jesus ig napaning ong tatang simban tang mga Judio. ¹⁰ May tatang lali don ang pilay tang kalima na. Ig may mga taw ka don ang pamagdilem ta dailan agod madimanda nira si Jesus ong mga agboaten na. Animan namane-ma tanira ong ni Jesus ang ganing, “Bato, ga-tang ong Katobolan ang poiding magpao-ya ta may masit na mga Kaldaw ang Igperenay?”

¹¹ Ganing si Jesus ong nira, “Pabetang ta, may tatang karniro ming nabo-log ong adalem ang ga-loang ig naton ang Kaldaw ang Igperenay. Onopa bato, pabayan mi ra lamang tenged Kaldaw ang Igperenay? Indi enged! ¹² Piro ang taw mas importanti pa ong karniro. Animan indi agkontraen ta tang Katobolan mga pagboat ita ta mo-ya ong Kaldaw ang Igperenay.”

¹³ Oman minaning si Jesus ong taw ang asing pilay, “Abir, yonat mo tang kalima mo.” In-onat na tang kalima na ig nago-ya ka kaman. ¹⁴ Animan namagalin ang lagi tang mga Pariseo ig namagampang-ampang mga monopa mapapatay nira si Jesus.

Si Jesus tang torobolon ang pinilik tang Dios

¹⁵ Gata-wanan ni Jesus tang onopay aggisipen tang mga Pariseo, animan nagalin tanandia don. Dorong mga taw tang namansidaton ong nandia ig pinao-ya na tang tanan ang may masit nira.

¹⁶ Piro sinoyonan na tanira ta maelet ang indi magbeg tang natetenged ong nandia. ¹⁷ Si Jesus nagpao-ya agod magmatod tang inaning dang lagi tang Dios natetenged ong nandia, ig pinatako tang propitang si Isaias ang ganing,

¹⁸ “Na yay ang torobolono, ang pinilikong magsirbi ong yen.

Agmaleno tanandia ig galipayo ta mo-ya ong nandia.

I-dolo ong nandia tang yen ang Ispirito, agod ipatako na ong mga taw ong tanan ang logar

tang natetenged ong mato-lid ang pagorosgaren.

¹⁹ Indi tanandia magigdiskosion, maloay lamang mga magigampang,

Ig indi ka magpabael tang bosis na ong karsada.

²⁰ Ate-bekan na tang mga pamanlobay da,

ig indi pabayan na tang mga malilised. §

Indi tanandia penay asta indi mandeg tang mato-lid ang pagorosgaren tang Dios ong kalibotan.

²¹ Ig tanandia lamang tang taligan tang tanan ang taw ang maglibri ong nira.”*

Si Jesus ig si Satanas

(Marcos 3:20-30; Lucas 11:14-23)

²² Mandian may ingkelan ong ni Jesus ang tatang laling boray ig boyon ang aggaeman ta malain ang ispirito. Pinao-ya ni Jesus tang taw ang asi ig lagi-lagi nabitala ig naita ra. ²³ Nangabereng

§ **12:20** 12:20 Ong bitalang Grigo: Indi potolon na tang tambo maski lapik da, ig indi patayen na tang kingki maski pipirek-pirek da. * **12:21** 12:18-21 Isaias 42:1-4

tang tanan animan namagtere-ma te-man tanira ang ganing, “Onopa bato? Ya ray na tang aggelaten ta, ang Inampo ni David?”† ²⁴ Piro pagabasi tang mga Pariseo, ganing tanira, “Belag! Si Satanas,‡ ang pangolokolo ong mga dimonio, yay ang pagtorol ong nandia ta gaem ang magpalayas ta mga malain ang ispirito.” ²⁵ Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen nira. Animan ganing tanandia, “Pabetang ta, mga ang mga taw ong tatang inadian, tanira mismo tang pamagkorontran, mamagbereblag ang engaged tang inadian ang asi. Pario ka ta si tang mainabo ong tanga banoan obin tanga balayan. Mga tanira mismo tang pagsoroayan, indi maboay mamagbereblag ang engaged. ²⁶ Mandian, mga si Satanas mismo tang pagpalayas tang mga sinakepan na, maliag yaning agkontraen na tang sadili na! Mga maning don, monopa madayon tang inadian na? ²⁷ Ig mga matod ang si Satanas tang pagtorol ta gaem ong yen para magpalayas ta mga dimonio, sinopa ka tang pagtorol ta gaem ong mga tawan mi para magpalayas ta mga dimonio? Tanira ka mismo tang magpamatod ang nagkamali amo! ²⁸ Tened ang kamatodan, ang Ispirito tang Dios tang pagtorol ong yen ta gaem ang magpalayas ta mga dimonio. Animan maliag yaning, ang Dios ya ray paggaem mandian tarin ong nindio.

† **12:23** 12:23 “Inampo ni David” tang titulo tang Cristo. Sigon ong sinolat tang mga propita tang mga Judio asing tokaw, ang Cristo magalin ong dogo tang Ading si David. ‡ **12:24** 12:24 “Satanas.” Ong bitalang Grigo: Beelzebul. Ang Beelzebul tata kang aran ni Satanas. Telekan ong Bokabolario, ong “Satanas.”

²⁹ “Si Satanas, ang kalimbawan na pario ong tatang taw ang mapoirsa. Tenged anday taw ang ma-led ong balay na para mangomit tang mga kagamitan na mga indi kang lagi lapoton tanandia. Piro mga nalapot da ngani, ya ray ang oras ang mapanakaw ong teled tang balay na.”§

³⁰ Ig ganing pa si Jesus, “Ang indi kakampi ong yen, kokontra ong yen. Ig ang indi pagtabang ong yen ang pagsimet ta mga taw, pagwasag lamang.

³¹ Tandan mi na ta mo-ya: Patawaden tang Dios tang tanan ang mga talak tang mga taw asta ang tanan ang malain ang bibitala nira. Piro ang sinopay magbitala ta malain kontra ong Ispirito Santo indi engaged mapatawad. ³² Mapatawad tang maski sinopay magbitala ta malain kontra ong yen, ang Ana ta Taw. Piro mga ang Ispirito Santo tang pakalainen na, inding pisan tanandia patawaden mandian asta tanopa.”

*Mailala ta tang taw ong mga bitala na
(Lucas 6:43-45)*

³³ “Mapaganing itang masinlo tang tatang papa ta ayo mga itaen ta ang masinlo tang borak na, ig anday sayod tang ayo mga itaen ta ang anda kay sayod tang borak na. Tenged mailala tang kada papa ta ayo ong borak na. ³⁴ Kalalain tang mga ogali mi!* Ig tenged poros amo malalain,

§ **12:29** 12:29 Ong palimbawang na, ang mapoirsang taw yay si Satanas. Piro si Jesus mas mapoirsa ong ni Satanas. Midio linapot da ni Jesus si Satanas tenged agpalayasen na ra tang mga sinakepan ni Satanas ang magalin ong sinangoni tang mga taw ang aggistaran nira. * **12:34** 12:34 “Kalalain tang mga ogali mi!” Ong bitalang Grigo: Mga ma-kal amo!

mono amo pa bato mapagbitala ta mo-ya? Tenged mga onopa tang loloa ong anga ta, sia ya kay ang ga-tang ong popotokon ta. ³⁵ Ang taw ang mo-ya, poros mo-ya tang bibitala na, tenged mo-ya tang ga-tang ong popotokon na. Piro ang taw ang anday sasayod ta ogali, poros malain tang agbibitala na, tenged anda kay sasayod tang ga-tang ong popotokon na.

³⁶ “Tandan mi na: Ong kaldaw ang magosgar tang Dios, manabat ang enged tang taw ong tanan ang mga bitala nang anday kointa na. ³⁷ Ig dipindi ong mga binitala mo mga yawa silotana obin indi.”

*Agdileman nira si Jesus ta milagro
(Marcos 8:11-12; Lucas 11:29-32)*

³⁸ Oman may mga manigtoldok tang Katobolan ig mga Pariseo tang minaning ong ni Jesus ang ganing, “Maistro, abir, magpaitā kay ong yamen ta milagro ang yawa matod ang nagalin ong Dios.”

³⁹ Ganing ang siminabat si Jesus, “Yamong mga traidor amo! Kalalain tang ogali mi! Pamagdilem amo ta milagro ba-lo amo magparet. Piro anday ipaita ong nindio, poira lamang ong tatang makabebereng ang bagay ang pario tang nainabo ong propitang si Jonas asing tokaw. ⁴⁰ Mga monopa si Jonas tolong kaldaw ig tolong labi ong teled tang sian tang mabael ang yan, maning ka atan tang mainabo ong yen, ang Ana ta Taw. Tenged magtiniro ta tolong kaldaw ig tolong labi ong adalem tang tanek. ⁴¹ Pag kabot tang kaldaw ang magosgar da tang Dios, ang mga taga Ninive tomalonga don ig magpamatod ang yamo dapat

ang silotan. Tenged asing si Jonas nagtoldok ong nira, namagtogag tanira tang mga kasalanan nira. Piro yamo, maski may tarin da mandian ang sobra pa ong ni Jonas, indi amo pa enged mamagparet ong toldok na. ⁴² Ong kaldaw kang asi, tomalonga ka don tang Rayna tang Abagat† ig maning ka ang yamo dapat kaman ang silotan. Tenged asing tokaw nagalin pa tanandia ong logar ang dorig kalawid para lamang mamasi ong kinata-wanan tang ading si Solomon. Piro telekan mi, may nakabot da tarin ang sobra pa ong ni Solomon!”

*Mga magbalik tang anday sayod ang ispirito
(Lucas 11:24-26)*

⁴³ Ganing pa si Jesus, “Pabetang ta, mga may malain ang ispirito ang lomboa ong taw ang sin-ledan na, ang boaten na magalig-alig ong logar ang anday wi na ig magdilem ta logar ang mape-nayan na. Mga anday itaen nang mapenayan na, ⁴⁴ maning ong sadili na, ‘Magbaliko ra lamang ong taw ang inistarano tanopa sia.’ Ig ong pagbalik na, kabotan na tang taw ang midio tatang balay ang anday gistar don, limpio ra ig ariglado pa. ⁴⁵ Animan magpanaw si tanandia ig mangimbitar pa enged ta pitong ispiritong mas malalain pa ong nandia. Oman tenled ang lagi tanira ig mistar si don. Animan ang taw ang asing lindoan tanopa sia ta malain ang ispirito, mas maliwag tang pagkabetang ang kaboton na mandian. Sia maning ka atan tang mainabo ong malalain ang

† **12:42** 12:42 Ang “Rayna tang Abagat” yay ang rayna ong Seba, tatang banoa ong parting abagat tang Arabia asing tokaw. Mabasa ta tang natetenged ong nandia ong 1 Hari 10:1-13.

mga taw mandian, magimong mas makaeled pa tang mabetangan nira.”

*Ang nanay ig mga logod ni Jesus
(Marcos 3:31-35; Lucas 8:19-21)*

⁴⁶ Mintras pagbitala pa si Jesus ong mga taw, kiminabot tang nanay na ig mga logod na. Pinagoy lamang nira si Jesus ong teled tang balay ig don tanira pamagelat ong loa. ⁴⁷ [Ganing tang tatang taw ong ni Jesus, “Asia ong loa tang nanay mo ig mga logod mo. Agdilemena nira.”] ⁴⁸ Siminabat si Jesus ang ganing, “Piro sinopa bato tang nanayo may ang mga logodo?” ⁴⁹ Oman sinoldok na tang mga sinagpan na ig ganing, “Na yay ang nanayo ig ang mga logodo! ⁵⁰ Tened ang sinopay pagtoman tang kaliagan tang Tatayo don ong langit, tanira yay ang agbibilango ang nanayo ig mga logodo.”

13

*Ang palimbawa natetenged ong manigta-bol
(Marcos 4:1-9; Lucas 8:4-8)*

¹ Ong kaldaw kang asi, limindoa si Jesus ong balay ig napaning ong binit tang baybay. Don tanandia kiminarong para magtoldok. ² Indi naboay, tiniripo-pokan da tanandia ta kadoro-doroan ang mga taw, animan ang bindoat na siminay tanandia ong tatang bilog ong dalay-dalayan tang talsi ig don si kiminarong. Ang mga taw don lamang ong takat. ³ Sinoldokan tanira ni Jesus ta yading mga bagay, ig pirming paggamit ta mga

palimbawa.* Ong tatang palimbawa na ganing tanandia,

“May tatang taw ang napanaw ong koma na para magta-bol ta binik. ⁴ Ong pagtara-bolon na, may mga binik ang nailat ong dalan. Siminogpo tang mga lamlam ig dayon ang laging sinompit nira. ⁵ May mga binik kang nabo-log ong kabatoan ig manipit lamang tang tanek don. Animan namansilongay ang lagi. ⁶ Piro asing makintan tang kaldaw, nangalanet ang lagi tenged dibabaw lamang tang lamot na. ⁷ Ang domang binik nala-sik ong kaibabawenan ang tenekan. Namanrabong tang mga ibabawen ig dineg na tang ba-long namansilongay. ⁸ May doma pa engaged ang binik ang nabo-log ong matambek ang tanek. Pagalongay, namambael ig namorak ta doru. Ang doma, tang gatos ang pasi kada koay na, may enem ang polok, ig may talo-long polok. ⁹ Mamasi tang may talinga!”

*Angay naggamit si Jesus ta mga palimbawa?
(Marcos 4:10-12; Lucas 8:9-10)*

¹⁰ Namampalenget ong ni Jesus tang mga sinagpan na ig namane-ma ang ganing, “Angay paggamita ta mga palimbawa mga pagtoldoka ong mga taw?” ¹¹ Ganing si Jesus ong nira, “Ang mga sikrito natetenged ong inadian tang Dios, agbebego ra ong nindio mandian para maintindian mi. Piro ong doma, indi tanira agbegen ta diritso. ¹² Ang taw ang may

* **13:3** 13:3 Ang bitalang “palimbawa,” mga ong Tagalog ay “talinghaga.” Ang palimbawa istoria piro may adalem ang maliag yaning na ig may adal ang makomit ta.

gaintindian na natetenged ong Dios, dolangan pa, ig dorong pa enged tang maintindian na. Piro ang taw ang anday gaintindian na, maski ang ge-ley lamang ang gaintindian na, sia komiten pa ka enged ong nandia. ¹³ Animan pagbitalao ong mga taw ong mga palimbawa tenged maski pamansipa-dek tanira, indi tanira gangaita. Ig maski pamamasi, indi ka gangaintindi. ¹⁴ Animan mandian da nagmatod ong nira tang inaning tang propitang si Isaias asing tokaw pa ang ganing, ‘Mamasi amo man ang mamasi, indi amo ka mangaintindi.

Ig maski pa-dek amo man tang pa-dek, indi amo ka mangaita.

¹⁵ Tenged ang mga taw ang na, matetegat tang mga kolo nira.

Ang mga talinga nira pamandamel da lamang tang pamasi,

ig pineyeng da lamang nira tang mga mata nira para indi tanira mangaita ig indi mangabasi.

Itaben mangaintindi pa tanira,

magbalik pa tang nem nira ong yen,

ig pao-yaeno tanira, ganing tang Dios.†

¹⁶ Piro yamo, masoirti amo tenged gangaita ig gangabasi amo. ¹⁷ Ong kamatodan, dorong mga propita ig mga mato-lid ang taw asing tokaw ang gangaliliag din ang mangaita tang mga bagay ang gitaen mi mandian ig mangabasi tang gaba-yan mi ra. Piro sia indi nakabotan nira ong timpo nira.”

† **13:15** 13:14-15 Isaias 6:9-10

*Pinaintindi ni Jesus tang palimbawa natetenged
ong manigta-bol*

(Marcos 4:13-20; Lucas 8:11-15)

¹⁸ “Mandian, mamasi amo tang maliag yang tang palimbawa natetenged ong manigta-bol.

¹⁹ Ang mga binik ang nailat ong dalan, yay ang mga taw ang pamamasi tang bitala natetenged ong inadian tang Dios, piro indi gangaintindi. Dadaton ang lagi si Satanas ig agkomiten na tang bitala ang naloak da ong popotokon nira.

²⁰ “Ang mga binik ang nabo-log ong kabatoan, yay ang mga taw ang pamamasi tang bitala ig agrisibien ang lagi nira ang may kalipay. ²¹ Piro tenged belag ta de-dek ong popotokon nira, indi lamang maboay tang pagto nira. Mga agliwagan tanira obin aggakigan tenged ong pagtoman nira tang bitala tang Dios, dayon ang laging bo-wanan nira tang pagto nira.

²² “Ang mga binik ang nangala-sik ong kaibabawenan, pario ka mga may mga taw ang pamamasi tang bitala tang Dios, piro pamagpaborido ong yading irintindien nira ig gaekelan ong manggad nira. Animan ang bitala tang Dios andang pisan ay borak na ong kaboi nira.

²³ “Piro ang binik ang nabo-log ong matambek ang tanek, yay ang mga taw ang pamamasi ig gangaintindi enged tang bitala tang Dios. Animan ang bitala may masinlong borak na ong kaboi nira. Ang doma kadoro-doroan, ang doma doro

ka, ig ang doma kasarangan lamang.”†

Ang palimbawa natetenged ong mga ibabawen

24 Inistorian ka tanira ni Jesus tang palimbawang na. Ganing tanandia, “Ang paggaraemen tang Dios bilang adi pario ong bindoat tang tatang taw asing nagloak ta masinlong binik ong koma na. 25 Pagatapos ang nagloak, may tatang labi mintras gapoyat tanandia, napaning ong koma na tang kasoay na ig don nagta-bol ka ta ibabawen. 26 Mandian, asing pamorak da tang paray, ba-lo inita ig nailala tang mga ibabawen. § 27 Animan ang mga torobolon namampaning ong may nandia ig ganing, ‘Masinlong binik tang lindoak ta ong tanek mo. Angay dorong ibabawen na, ong aypa bato nagalin?’ 28 Ganing tang may nandia, ‘Ang taw ang kasoayo yay ang nagboat ta sia!’ Animan nane-ma tang mga torobolon na ang ganing, ‘Onopa, bonlokong amen si?’ 29 Ganing tanandia, ‘Indi ra, itaben mabonlok pa asta ang mga paray. 30 Pabayan mi ra lamang asta komabot tang pangangayeg. Ong pangangayeg da lamang tobolono tang mamanigayeg ang pamonlokong kang lagi nira tang mga ibabawen ig pame-ket be-keten para sirokong. Oman ba-lo ipasimeto ong nira tang pa-bat ong bodiga.’ ”

† **13:23** 13:23 Ong bitalang Grigo: Ang doma tale-tang gatos tang borak nira, may enem ang polok, ig may talo-long polok. § **13:26** 13:26 Ang ibabawen ang asing sina-bol ay tatang klasi ta ibabawen ang pario ta melang, ang itsora na magang paray. Indi pa mailala mintras indi pa pambael ig pamorak.

Ang palimbawa natetenged ong alibotod tang mostasa

(Marcos 4:30-32; Lucas 13:18-19)

³¹ Nagpadayon si Jesus ong pagbitala na ong mga taw ong tata sing palimbawa. Ganing tanandia, “Ang inadian tang Dios pario ong tatang alibotod ta mostasa ang lindoak ta tatang taw ong kodal na. ³² Na kage-ley ge-leyan ong tanan ang mga alibotod ang poiding iloak. Piro mga maloak da ngani, pambael asta mas mabael pa ong domang mga iloloak, ig midio papa ra ta ayo tang kalawig na.* Maski ang mga lamlam poidi rang magboat ta poyad don ong mga tanga na.”

Ang palimbawa natetenged ong pampalsa ta tinapay

(Lucas 13:20-21)

³³ Nagistoria pa si Jesus ta tata pang palimbawa. Ganing tanandia, “Ang inadian tang Dios pario ong pampalsa ta tinapay ang sinampora ta tatang babay ong tolong gantang ang arina. Maski ge-ley tang pampalsa, minalsa tang bilog ang minasa.”

Ang paggamit ni Jesus ta mga palimbawa

(Marcos 4:33-34)

³⁴ Animan, ang tanan ang asia binitala ni Jesus ong mga taw ong mga palimbawa. Ig anday sinoldok na ong nira ang indi tanandia naggamit ta palimbawa. ³⁵ Bindoat na narin agod mainabo tang inaning tang Dios ong propita na asing tokaw ang ganing,

* **13:32** 13:32 Ang mostasa don ong banoang Israel parting klasi ta mostasa ang agloloak ong Pilipinas. Mga mabael da, ang kalawig na pario ong papa ta kalamonggay.

“Mitalao ong nira ong mga palimbawa,
Ibego ong nira tang mga bagay ang gatalok mimp-
isa pang bindoat tang kalibotan.”†

*Pinaintindi ni Jesus tang palimbawa natetenged
ong mga ibabawen*

³⁶ Pagatapos ta si, bino-wanan ni Jesus tang mga taw ig siminled ong balay. Namansidaton tang mga sinagpan na ig nagigampang ong nandia ang ganing, “Ipaintindi mo kay ong yamen tang maliag yaning tang palimbawa natetenged ong mga ibabawen.” ³⁷ Ganing si Jesus, “Ang taw ang asing nagloak tang masinlong binik anday doma kondi yo, ang Ana ta Taw. ³⁸ Ang tanek ang lindoakan yay ang kalibotan. Ang masinlong mga binik anday doma kondi ang mga taw ang gasakepan tang gaem tang Dios. Ig ang mga ibabawen yay ang mga taw ang gasakepan tang gaem ni Satanas. ³⁹ Si Satanas tang taw ang traidor ang yay nagta-bol ta ibabawen. Ang pangangayeg, ya ray ang kataposan tang kalibotan, ig ang mga mamanigayeg anday doma kondi ang mga anghil. ⁴⁰ Mga monopa agbonlokong tang mga ibabawen ig dayon ang sirokon, maning ka don tang mainabo ong kataposan tang kalibotan. ⁴¹ Yo, ang Ana ta Taw, manobolo ong mga anghilo ang simeten ig palinen ong inadiano‡ tang tanan ang taw ang yay ang gagikanan ang pamagkatalak tang mga karomanan nira, asta ang tanan ang pamagboat ta malain. ⁴² Oman dayon tanirang

† **13:35** 13:35 Salmo 78:2 ‡ **13:41** 13:41 Ang maliag yaning tang “inadian” tang Dios, tarin lamang ong birsikolong na, ay ang bilog ang kalibotan ang gagaeman na.

i-lek ong impirno, don ong apoy ang indi enged mapatay-patay asta ong tanopa. Ig don tanira mamagini-yak ig mamansikayeget tang mga isi nira. ⁴³ Piro ang mga taw ang mato-lid mamansisinggat ang midio ra kaldaw don ong inadian tang Tatay nira. Mamasi tang may talinga!”

Ang palimbawa natetenged ong manggad ang limbeng

⁴⁴ “Ang inadian tang Dios pario ong manggad ang limbeng ong tanek ig nāli ta tatang taw. Ang bindoat tang taw ang asi sinampekan na sing oman, ig ong sobrang kalipay na minolik ig pinabakal na tang tanan ang pagkabetang na. Oman dayon ang binakal na tang tanek ang asi.”

Ang palimbawa natetenged ong pirlas

⁴⁵ “Ya ka ang inadian tang Dios, pario ka ong maralen ang pirlas ang yay ang agdilemen ta tatang nigosianti. ⁴⁶ Asing pagaita na tang tatang maralen ang enged, minolik tanandia ig pinabakal na tang tanan ang pagkabetang na, ig dayon ang binakal na tang pirlas ang asi.”

Ang palimbawa natetenged ong lambat

⁴⁷ “Ang mainabo ong inadian tang Dios mapapario ong nainabo asing may lambat ang tinatak ong talsi ig sari-saring yan tang nakomit na. ⁴⁸ Asing ponok da tang lambat ta yan, pinatakat da ong baybay. Oman dayon dang namansikarong tang mga taw para belag-belagan tang mga yan. Ang masisinlo bintang nira ong tiklis ig ang mga anday sasayod pinlek lamang nira. ⁴⁹ Maning

ka atan tang mainabo ong kataposan tang kali-botan. Ang mga anghil komabot para ipabelag tang mga taw ang malalain ong mga taw ang moro-ya. ⁵⁰ Oman ang mga malalain i-lek ong impirno, don ong apoy ang indi enged mapatay-patay asta ong tanopa. Ig don tanira mamagini-yak ig mamansikayeget tang mga isi nira.”

Ang dating kinata-wanan may ang ba-lo

⁵¹ Pagatapos, nane-ma si Jesus ong nira ang ganing, “Onopa? Naintindian mi ra tang tanan ang inanging ong nindio?” “Ee, naintindian amen,” ganing tanira. ⁵² Ig ganing si Jesus, “Animan mandian, ang kada manigtoldok tang Katobolan, mga may gata-wanan na ka natetenged ong paggarahmen tang Dios bilang adi, ang taw ang asi pario ka ong may nandia ta balay ang dorong kagamitan na. Ig belag lamang tang dating mga gamit tang agpaloa na ong bodiga na, kondi asta ra ka ang mga ba-lo.”

*Indi rinisibi si Jesus ong Nazaret
(Marcos 6:1-6; Lucas 4:16-30)*

⁵³ Asing pagatapos ni Jesus ang nagtoldok tang mga palimbawang na, dayon tanandiang nagalin don. ⁵⁴ Minolik ong sadiling banoa na, ig don nagtoldok ong simban nira. Nangabereng tang tanan ang nangabasi tang mga agtotoldok na. Animan pamagtere-ma te-man tanira ang ganing, “Ong aypa bato nakomit tang taw ang na tang kinata-wanan na? Angay gapagboat tanandia ta mga milagro? ⁵⁵ Gailala ta tang taw ang na! Ana ka lamang tanandia tang karpintiro! Ang nanay na si Maria ig ang mga logod na da Santiago, Jose,

Simon ig Judas. ⁵⁶ Asta ang mga logod nang mga babay tarin ka pamansistar. Ta, ong aypa nakomit na tang mga abilidad nang na?" ⁵⁷ Ig tenged ong kaerep nira, indi enged ilalaen nira.

Animan ganing si Jesus ong nira, "Ang tatang propita aggilalaen tang tanan ang taw, poira lamang ong mga kasimanoa na ig ong pamalay-balay na." ⁵⁸ Ig tenged indi tanira mamagparet, indi tanandia napagboat ta yading milagro don.

14

Ang pagpatay ong ni Juan ang Manigboniag (Marcos 6:14-29; Lucas 9:7-9)

¹ Mandian si Herodes, ang pangolokolo ong Galilea,* naba-yana tang natetenged ong mga agboaten ni Jesus. ² Animan ganing si Herodes ong mga opisialis na, "Aroy! Sia si Juan ang Manigboniag! Sigoro naboing oman, animan sia may gaem nang magboat ta mga makabebereng ang mga bagay!"

³⁻⁴ Na yay ang ga-tang ong isip ni Herodes tenged tanopa sia tanandia tang nagpadep ong ni Juan, oman pinalapot na ig pinapriso. Bindoat narin ni Herodes tenged pirmingham agsamblengen tanandia ni Juan tenged ong pagiga-pen a-pen na ong babay ang si Herodias, ang katawa tang logod nang si Felipe. Narin tang pirmingham agganing ni Juan, "Kontra ong Katobolan ta ang magkatawan amo

* **14:1** 14:1 Ang Herodes ang na ay si Herodes Antipas. Tanandia ana tang ading si Herodes ang nagpapatay ong mga mamolang gege-ley asing tokaw. Si Herodes Antipas tang tetrarka, ang maliag yaning gobinador, tang Galilea. Piro teta ang goy ong nandia adi ka.

tang katawa tang logod mo!” ⁵ Tened tarin, galiliag din si Herodes ang ipapatay na si Juan, piro geldan tanandia ong mga taw, tened si Juan aggilalaen nirang propita tang Dios.

⁶ Oman, asing kiminabot tang kakaldawan ni Herodes, ang anang babay ni Herodias nagtayaw ong talongan tang mga bisita. Ig nalipay ang pisan tang ading si Herodes. ⁷ Animan ganing ang nanompa tang adi ong soltiras, “Mama-dola ong yen maski onopay galiagan mo, ig i-dolo ong nio.” ⁸ Ong solsol tang nanay na siminabat tang soltiras ang ganing, “I-dol mo kay ong yen mandian ang lagi tang kolo ni Juan ang Manigboniag, ang agbe-tang ong tatang bandiha.” ⁹ Pagabasi tang adi, pinongawan tanandia ta mo-ya. Piro tened ong pangako na ong soltiras ang naba-yan mismo tang mga bisita, pinaboat na ra lamang tang pina-dol tang soltiras. ¹⁰ Pinapotolan na ta likel si Juan don ong prisoan. ¹¹ Oman bintang tang kolo ong tatang bandiha ig ingkelan ong soltiras. Ig narin dayon kang inintriga tang soltiras ong nanay na.

¹² Animan pinaningan don tang mga sinagpan ni Juan, kinomit nira tang sinangoni na ig lim-beng. Pagatapos, napaning tanira ong ni Jesus ig binalita nira tang nainabo.

Pinapan ni Jesus tang sobra ong limang ribong taw

(Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

¹³ Pagabasi ta si ni Jesus, siminay tanandia ong bilog ig tambilog lamang tanandiag napaning ong logar ang anday gistar ang taw. Piro asing

pagatako tang mga taw ang napagalin da tanandia, namagalin ka tanira ong mga kababarioan nira ig namagpanaw ang pangobay tang baybay paning ong logar ang agrombon na. ¹⁴Pagataboan ni Jesus, inita na tang kadoro-doroan ang mga taw ang asi. Dorong katete-beken na ong nira, animan pinao-ya na tang mga pamagmasit ang ingkelan nira don.

¹⁵ Asing apon da, namampalenget ong nandia tang mga sinagpan na ig minaning, “Madali rang makorop tang kaldaw, ig anda paman ay mga taw ang gistar ong logar ang na. Mo-ya pa sigoro, papaningen ta ra tang mga taw ong mga bario para mapamakal tanira ta mapangan nira.”

¹⁶ Piro siminabat si Jesus, “Maski indi ra papagalinen ta tanira. Yamo tang magtorol ta mapangan nira.”

¹⁷ Ganing ka tang mga sinagpan na, “Aroy, monora bato? Lima ka lamang bilog ang tinapay ig doroa ka lamang bilog ang yan tang ekel ta!”

¹⁸ Ganing si Jesus ong nira, “Abir, e-lan mi sia tani.”

¹⁹ Oman pinakarong na tang mga taw ong kaibabawenan. Kinomit na tang limang bilog ang tinapay may ang doroang bilog ang yan. Siminingara tanandia ong langit ig nagpasalamat ong Dios. Oman pinisi-pisi na tang mga tinapay ig sindol ong mga sinagpan na para itagtag ong mga taw. ²⁰ Nangapamangan tang tanan ang taw ig poros nangaelen. Pagatapos, sinimet tang mga sinagpan na tang nanga-da, ig nanga-mok pa tanira ta tampolok may doroang tiklis. ²¹ Ang mga

laling namamangan bali limang ribo rang lagi, poira pa tang mga babay ig ang mga mola.

*Napanaw si Jesus ong ta-paw tang talsi
(Marcos 6:45-52; Juan 6:15-21)*

²² Pagatapos ta si, dayon ang laging sinobol ni Jesus tang mga sinagpan na ang tomay da ong bilog nirang mabael agod tongkaw da ong dobal-ing baybay mintras agpaoliken na pa tang mga taw. ²³ Pagapagalin tang mga taw, siminakat si Jesus ong tatang bokid ang tanandia lamang para mangadi. Nalabian tanandia don. ²⁴ Piro ong oras kang asi, don da ong laod tang bilog ang agtayan tang mga sinagpan na ang agtampok-tampokon tang mga langeb tenged panongtong ong mageyep. ²⁵ Ig asing garamal da, diminaton da si Jesus ong nira ang papanaw ong ta-paw tang talsi. ²⁶ Pagaita tang mga sinagpan na ang may papanaw ong ta-paw tang talsi, pisan tanirang namangelel ig ong sobrang karaelden nira nangaiteg pa ang ganing, “May peled!” ²⁷ Piro mitalang lagi si Jesus ong nira ang ganing, “Indi amo meled. Yo na, si Jesus!”

²⁸ Oman minaning si Pedro, “Gino! Mga yawa kaman sia, papaningeno nio atan ong ta-paw tang talsi ang papanaw.”

²⁹ Ganing si Jesus, “Tania!”

Minabak si Pedro ong bilog ig napanaw ong ta-paw tang talsi, ang agpaning ong ni Jesus. ³⁰ Piro asing pagaita ni Pedro ang mapoirsa tang mageyep, inledan tanandia ig tatalmed da rin. Animan miniteg tanandia ang ganing, “Gino, ta-bang!”

³¹ Ig kinirabot ang lagi ni Jesus. Oman ganing si Jesus ong ni Pedro, “Angay nagdoadoā? Korang pa ka enged tang pagtalig mo!”

³² Pagatay lamang nira ong bilog, dayon ang laging nagpoas tang mageyep. ³³ Ig tinowan si Jesus tang mga aroman nira don ong bilog ang ganing, “Matod ka kaman ang yawa tang Ana tang Dios!”

Pinao-ya ni Jesus tang mga pamagmasit ong Genesaret

(Marcos 6:53-56)

³⁴ Pagakabot nira ong dobaling baybay, don tanira siminampet ong Genesaret. ³⁵ Nailalang lagi si Jesus tang mga taga don, animan binalitang lagi nira ong tanan ang logar ang gasakep don ang kiminabot da si Jesus. Animan ingkelan tang mga taw ong nandia tang tanan ang mga pamagmasit nira. ³⁶ Namagpakiloy tanira ong ni Jesus ang maski mate-lek da lamang tang mga pamagmasit tang kapotan tang lambong na. Ig ang tanan ang nangate-lek, namago-ya.

15

Ang mga toromanen ta taw ig ang Katobolan tang Dios

(Marcos 7:1-13)

¹ Tatang kaldaw may mga Pariseo ig mga manig-toldok tang Katobolan ang nagalin ong Jerusalem ang namansipalenget ong ni Jesus. Sine-ma nira ang ganing, ² “Angay agkontraen tang mga sinagpan mo tang mga toromanen ang pinanoblian ta ong mga kamepet-mepetan ta? Pamamangan

lamang ang indi pamamanaw tang mga kalima nira sigon ong kaogalian ta!”* ³ Ganing si Jesus ang siminabat, “Angay yamo, agkontraen mi ka tang tobol tang Dios para lamang matoman mi tang toromanen mi? ⁴ Ganing tang tobol tang Dios, ‘Galangen mo tang tatay mo may ang nanay mo,’ ig ‘Ang sinopay magbitala ta malain kontra ong tatay obin ong nanay na, dapat patayen.’† ⁵ Piro yamo, parti tang agtotoldok mi. Tened ganing amo, mga ang taw may matabang na rin ong mga ginikanan na, poiding maning ong nira, ‘May itabango rin ong nindio, piro indi ra ma-dolo tened nangakō ra ang i-dolo ong Dios.’ ⁶ Ig ganing among mga maning don, anda ray kaministiran ang tabangan na pa tang mga ginikanan na. An-iman, agboaten ming anday kointa na tang tobol tang Dios tened ong kaogalian ming asia. ⁷ Mga manloloko amo ig mga traidor! Ang pagto mi ong Dios paita-ita lamang! Animan tama kaman tang inaning tang Dios natetened ong nindio ang pinasolat na ong propitang si Isaias ang ganing, ⁸ ‘Ang mga taw ang na aggalangeno nira ong anga lamang. Piro ong kamatodan, ang popotokon nira alawid ong yen. ⁹ Anday data na tang pagto nira ong yen,

* **15:2** 15:2 Dorong mga riglaminto tang mga Judio ang agboaten nira para magimong limpio ong pama-dek tang Dios. Ang pagpamanaw ba-lo mamangan ig ang pagpangogat tang mga platon, asia doroa ong mga toromanen ang agtoldan nira ta importansia.

† **15:4** 15:4 Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16; Exodo 21:17; Levitico 20:9

Tenged ang mga agtotoldok nirang ganing mga tobol tang Dios, toromanen ang boat-boat lamang ta taw.’”[†]

Ang mga bagay ang pagpaboling ong taw ong pama-dek tang Dios

(Marcos 7:14-23)

¹⁰ Ginoyan ni Jesus tang mga taw ang palenget ong nandia ig minaning ong nira, “Mamasi amo ta mo-ya agod maintindian mi tang ibitalao ong nindio. ¹¹ Belag tang agte-led ong sinangoni ta taw tang pagpaboling ong nandia ong pama-dek tang Dios, kondi ang mga malalain ang loloa ong anga na.”

¹² Maboay-boay ta ge-ley, namansipalengget tang mga sinagpan na ang ganing, “Nata-wanan mo ka? Nasilag tang mga Pariseo ong binitala mong asi.”

¹³ Siminabat si Jesus, “Ang kada iloloak ang indi lindoak tang Tatayong asi ong langit, bonlokon ang enged. ¹⁴ Pabayan mi lamang tanira. Mga boray tanirang pamagantabay ong kapario nirang mga boray. Ig mga ang boray yay ang magantabay ong kapario nang boray, pario tanirang mabo-log ong adalem ang galoang.”

¹⁵ Oman ganing si Pedro ong nandia, “Ipaintindi mo kay ong yamen tang maliag yaning tang palimbawang asi nongayna.”

¹⁶ Ganing si Jesus ong nira, “Asta yamo, indi amo pa gangaintindi? ¹⁷ Indi gata-wanan mi? Ang maski onopay te-led ong anga pagdiritso ong sian, oman loloa ong sinangoni. ¹⁸ Piro ang loloa

[†] 15:9 15:8-9 Isaias 29:13

ong anga, pagalin mismo ong popotokon, ig sia yay ang pagpaboling ong taw ong pama-dek tang Dios. ¹⁹ Tenged don mismo ong popotokon ta taw pagalin tang anday sasayod ang mga pagirisipen ig ang mga boat ang malalain, pario tang pamatay ta taw, ang pangombabay obin pangonlali, ang pagiga-pen a-pen ong belag ta katawa na, panakaw, pamirdi ta dengeg tang masig ka taw na, ig ang pagtistigo ta bo-li. ²⁰ Animan ang tanan ang asia tang pagpaboling ong taw, ig belag tang mga indi tanandia pagosoy ong tamang pagpamanaw tang kalima na ba-lo mamangan.”

Ang pagtalig tang tatang babay ang taga Canaan

(Marcos 7:24-30)

²¹ Namagalin da Jesus don ig namansipanang ong mga logar ang sakep tang mga siodad tang Tiro ig Sidon. ²² Mandian, may tatang babay ang Cananea, ang belag ta Israelita, ang gistar ong logar ang asi. Napalenget tanandia ong ni Jesus ig nagpakiloy ang ganing, “Gino, Inampo ni David, mate-beka ong anao ang babay! Sinled tanandia ta dimonio ig pagpinitinsia ra ta mo-ya.”

²³ Piro indi nagintindi si Jesus. Animan ang mga sinagpan na napalenget ong nandia ig ganing, “Paoyona ra lamang agod magalin da. Sigi lamang tang daton-daton na ong yaten ig dorog kaingal!” ²⁴ Piro siminabat si Jesus, “Yo, sinobolo para tabangan tang mga Israelita§ lamang, tenged pario ra tanira ong mga karnirong ganga-ngi ta dalan.” ²⁵ Piro napalenget pa ka enged tang babay

§ 15:24 15:24 Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio.

ong ni Jesus, liminod ong talongan na ig minaning, “Gino, mate-beka kay!”

²⁶ Piro siminabat si Jesus ong tatang sarabien ang ganing, “Belag ono ta tama ang komiten tang pamangan tang mga mola oman i-dol ong mga kiro.”

²⁷ Siminabat si tang babay, “Matod ka kaman, Gino. Piro maski ngani ang mga kiro, gapamangan tang namek ang gangabo-log ong lamisan tang agalen nira.” ²⁸ Animan ganing si Jesus, “Dorog kabael tang pagtalig mo! Mainabo engaged tang agpa-dolon mo.” Ig ong oras kang laging asi nago-ya tang ana na.

Doro tang pinao-ya ni Jesus

²⁹ Nagalin si Jesus don ong logar ang asi ig nagbalik ong binit tang baybay tang Galilea. Siminakat tanandia ong tatang bokid ig don kiminarong. ³⁰ Dorong mga taw tang namansipanang don ong nandia. Ingkelan nira tang mga piang, ang mga pingkaw, ang mga boray, mga boyon ig doro pa engaged ang may mga masit nira. Aggekelan nira ong talongan ni Jesus ig pinao-ya na tanirang tanan. ³¹ Nangabereng ta mo-ya tang mga taw tenged inita nirang bibitala ra tang mga boyon, mo-ya ra tang mga kalima tang mga pingkaw, ang mga piang gangapanaw da ig ang mga boray gangaita ra. Ig ang tanan ang mga taw don namagdayaw ong Dios tang Israel.

Pinapan ni Jesus tang sobra ong epat ang ribong taw
(*Marcos 8:1-10*)

³² Asing don pa tanira ong bokid, ginoyan ni Jesus tang mga sinagpan na ang palenget ig minaning, “Gate-beko ong mga taw ang na, tenged tolo rang kaldaw tanirang ka-pen ta, ig mandian anda ray mapangan nira. Indio galiliag ang paoliken tanirang indi gangapamangan, itaben tomomba tanira ong dalan.”

³³ Ganing tang mga sinagpan na, “Ong ari ita pa bato makomit ta pamangan tarin ong logar ang na ang magigo ong nang kadoro-doroan ang taw?”

³⁴ Nane-ma si Jesus, “Pirapa pang bilog tang tinapay mi atan?”

“Pito ra lamang bilog ang tinapay ig pirapang bilog ang yan ang gege-ley,” tang sabat nira.

³⁵ Oman pinakarong ni Jesus tang mga taw ong tanek. ³⁶ Kinomit na tang pitong bilog ang tinapay ig ang yan ang gege-ley ig nagpasalamat ong Dios. Pinisi-pisi na si ig sindol ong mga sinagpan na, oman sinagtag nira ong mga taw.

³⁷ Nangapamangan tang tanan ang taw ig poros nangaelen. Pagatapos, sinimet tang mga sinagpan na tang nanga-da, ig nanga-mok pa tanira ta pitong tiklis. ³⁸ Mga epat ang ribo rang lagi tang mga laling namamangan poira pa ong mga babay ig mga mola.

³⁹ Pagatapos ta si, dayon dang pinaolik ni Jesus tang mga taw, ba-lo tanandia siminay ong tatang bilog ang mabael, aroman na tang mga sinagpan na, para paning ong logar ang Magadan.

*Agdileman nira si Jesus ta milagro
(Marcos 8:11-13; Lucas 12:54-56)*

¹ May mga Pariseo ig mga Saduseo ang namampalenget ong ni Jesus para sobokan nira. Ganing tanira, “Abir, magpaitā kay ong yamen ta milagro ang yawa matod ang nagalin ong Dios.”
² [Ganing si Jesus ang siminabat, “Mga gakorop da tang kaldaw ig ang langit masinggi, ganing amo, ‘Masinlo tang timpo ong damal.’ ³ Ig mga ba-lo tenla tang kaldaw, mga ang langit masinggi ig pangi-lep, ganingo amo ka, ‘Komoran mandian.’ Gatako among manaid mga onopa tang maliag yaning tang mga pasinial ang gitaen mi ong langit may ong tanek. Piro angay indi gatawanan mi tang maliag yaning tang mga tanda ang agpaita mandian ang mga timpo?]
⁴ Yamong mga traidor amo! Kalalain tang ogali mi! Pamagdilem amo ta milagro ba-lo amo magparet. Piro anday ipaita ong nindio, poira lamang ong tatang makabebereng ang bagay ang pario tang nainabo ong propitang si Jonas asing tokaw.” Pagabitata na ta si, nagalin ang lagi tanandia.

*Ang mga toldok tang mga Pariseo ig mga
Saduseo pario ong pampalsa ta tinapay
(Marcos 8:14-21)*

⁵ Asing siminay da Jesus para loma-ted ong dobaling baybay, nangalipat pala tang mga sinagpan na ang namagbalon ta pamangan. ⁶ Mintras lalayag tanira, ganing si Jesus ong nira, “Magandam amo ong pampalsa ta tinapay tang mga Pariseo ig mga Saduseo.”

⁷ Tened don, namagampang-ampang tang mga sinagpan na, “Sigoro maning ta si tang inaning na tened indi ita napamagbalon ta tinapay.”

⁸ Gata-wanan ni Jesus tang agpagampangan nira, animan ganing ong nira, “Korang pa enged tang pagtalig mi! Angay pamagpalibeg amo tang mga kolo mi ang anday ekel ming tinapay? ⁹ Indi amo pa enged gangaintindi? Onopa? Nalipatan mi ra asing pagpisi-pisio tang limang bilog ang tinapay para mangapamangan tang sobra ong limang ribong taw? Pirapang tiklis tang nasimet mi ong nanga-da? ¹⁰ Asta ang pagpisi-pisio tang pitong bilog ang tinapay para ong sobra ong epat ang ribong taw, pirapa kang tiklis tang nasimet mi? ¹¹ Animan angay indi amo nangaintindi ang belag ta tinapay tang maliagong yaning asing paganingo ang ‘Magandam amo ong pampalsa ta tinapay tang mga Pariseo ig mga Saduseo.’” ¹² Ig don ba-lo pa nata-wanan nira ang belag pala tang pampalsa ang aggamiten ong tinapay tang dapat andaman nira, kondi ang mga agtotoldok tang mga Pariseo ig mga Saduseo.

*Ang bitala ni Pedro natetenged ong ni Jesus
(Marcos 8:27-30; Lucas 9:18-21)*

¹³ Mandian, asing da Jesus don da ong logar tang siodad ang aggoyan ta Cesarea ni Filipos, sine-ma na tang mga sinagpan na ang ganing, “Gonopa tang mga taw natetenged ong yen, ang Ana ta Taw?*” Yo, sinōpa ono?” ¹⁴ Siminabat tanira, “Ganing tang doma, yawa ono si Juan ang Manigboniag. Ang doma ganing ka, yawa ono si

* **16:13** 16:13 “Ana ta Taw.” Telekan ong Bokabolario.

Elias. Ig ganing pa ka tang doma, yawa ono si Jeremias ig mga belag, tata pa ong mga propita asing tokaw.”¹⁵ Ig ganing si Jesus ong nira, “Piro mga ong nindio, yo sinōpa?”¹⁶ Ang siminabat si Simon Pedro, “Yawa tang Cristo,† ang Ana tang Dios ang boi!”‡¹⁷ Dayon ang minaning si Jesus ong ni Simon, “Simon, ana ni Jonas, pinalabia tang Dios. Tenged belag ta taw tang nagbeg ta narin ong nio, kondi ang Tatayo don ong langit.”¹⁸ Ig mandian, ang igoyo ra ong nio ay Pedro, maliag yaning tatang bato.§ Ig ong pondasion ang nang bato, ipa-dengo tang yen ang simban, ang yay ang tanan ang mga taw ang magto ong yen. Maski kamatayen* pa, anday gaem nang mandeg ong nira.¹⁹ I-dolo ong nio tang katengdanan ang maggaem ig magekel ong mga taw ang gasakepan tang Dios.† Ang maski onopay bawalen mong boaten tarin ong ta-paw tang kalibotan, bawalen ka tang Dios ong langit. Ig ang maski onopay ipagna mo,

† **16:16** 16:16 “Cristo.” Mga ong bitalang Hebreo, “Mesiya.” Ang bitalang “Cristo” tatang titolo ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario. ‡ **16:16** 16:16 “Dios ang boi” tang goy tang mga Judio ong Dios ang Makakagaem, tenged tanandia matod ang boi, ig belag ta pario ong mga dios-diosan tang domang mga nasion, ang boat-boat lamang ta taw. § **16:18** 16:18 Ong bitalang Grigo ang aran ang Pedro ay “Petros,” ang maliag yaning “tatang bato.” * **16:18** 16:18 “kamatayen.” Ong bitalang Grigo: ang mga portan tang Hades † **16:19** 16:19 Ong bitalang Grigo: I-dolo ong nio tang mga liabi ang magabri ong inadian tang Dios.

ya kay ang ipagna tang Dios ong langit.”[†] ²⁰ Oman maelet ang sinoyonan ni Jesus tang mga sinagpan na ang indi enged mamagbeg maski ong ninopa ang tanandia tang Cristo.

Sinayod ni Jesus tang natetenged ong kamatayen ang mapasaran na

(Marcos 8:31—9:1; Lucas 9:22-27)

²¹ Mimpisa don, nagimpisa ra si Jesus ang nagsaysay ong mga sinagpan na mga onopa tang mainabo ong nandia. Ganing tanandia, “Kaministiran ang paningo ong Jerusalem agod don mapasarano tang tanan ang kaliwagan ang boaten ong yen tang mga mepet tang banoa, ang mga pangolokolo ong mga padi, ig ang mga manigtoldok tang Katobolan. Ipatatayo nira, piro ong ya-long kaldaw maboiong moman.”

²² Pagabitala lamang ni Jesus ta si, ingkelan tanandia ni Pedro ong alawid-lawid ig agsamblengen na rin. Ganing si Pedro ong ni Jesus, “Palawid lamang tang inaning mong asia! Indi dapat mainabo ong nio.”

²³ Minalied si Jesus, siminalonga ong ni Pedro, ig sinabat nang lagi, “Lomayasa tarin, Satanas! Pagsambersa lamang ong yen! Belag ta kaliagan tang Dios tang aggisipen mo, kondi kaliagan ta taw!”

²⁴ Oman ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Ang sinopay galiliag ang tomabid ong yen, kaministiran ang lipatan na tang sadili na ig

[†] **16:19** 16:19 Ong bitalang Grigo: Ang maski onopay lapoton mo tarin ong ta-paw tang kalibotan, sia lapoton ka ong langit. Ig ang maski onopay palpatan mo, palpatan ka ong langit.

magosoy ong yen, maski kamatayen pa tang talongaen na ong pagtoman na ong yen. § 25 Tened ang taw ang agpalabien na tang kaboi na tarin ong ta-paw tang kalibotan, tanandia tang malipatan tang kaboi na. Piro ang sinopay magbolontad tang kaboi na para ong yen, tanandia tang marisibi ta kaboing anday kataposan. 26 Onopa enged ay mapakinabangan ta tatang taw maski magimong nandia ra tang tanan ang bagay tarin ong kalibotan, piro malipat ka ong nandia tang kaboi na? Anda! Tened andang pisan ay mabayad ta taw para igawad na ong kaboi na. 27 Tened yo, ang Ana ta Taw, magbaliko tarin ong kalibotan ang pagekelo tang gaem ig kayagan tang Tatayo ong langit, ig aromano ka tang mga anghil na. Ig ong oras ang asi balteno tang tanan ang taw sigon ong mga bindoatan nira. 28 Tandan mi narin: Ang doma tarin ong nindio mandian, kabotan pa nira tang kaldaw ig itaeno nira, ang Ana ta Taw, ang pagbalik tarin bilang Adi.”

17

Nagoman tang itsora ni Jesus (Marcos 9:2-13; Lucas 9:28-36)

1 Pagata-lib tang enem ang kaldaw, ingkelan ni Jesus si Pedro ig ang doroang maglogod ang da Santiago ni Juan para koma-yat ong alawig ang bokid. Tanira-tanira lamang tang napaning don. 2 Asing don da tanira, mintras agpa-dekan

§ 16:24 16:24 “magosoy ong yen, maski kamatayen pa tang talongaen na ong pagtoman na ong yen.” Ong bitalang Grigo: tomabid ong yen ang pagtakan tang sadiling kros na.

tang mga sinagpan na, inita nirang nagoman tang itsora ni Jesus. Nangayag tang emet na ang midio ra kaldaw, ig naningolit tang lambong na ang pisan ang sisinggat. ³ Oman golping napaita ong tolong sinagpan si Moises may si Elias ang pam-agigampang ong ni Jesus. ⁴ Animan minitala si Pedro ang ganing, “Gino, masinlong narin ami! Mga maliaga, magboat ami ta tolo nga payag-payagan. Tata para ong nio, tata ong ni Moises, ig tata ong ni Elias.” ⁵ Asing bibitala pa si Pedro, golpi tanirang binongot ta makilaw ang onom ig may tatang bosis ang naba-yan nirang nagalin don ong onom ang ganing, “Na tang agmalenong Anao. Galipayo ta mo-ya ong nandia! Mamasi amo ong nandia!” ⁶ Pagabasi ta si da Pedro, dayon tanirang diminagpa ong sobrang eled nira. ⁷ Oman pinalengetan tanira ni Jesus ig sinandeg ang ganing, “Kendeng amo! Indi amo meled!” ⁸ Pagpa-dek nira, anda ray inita nirang domang taw, si Jesus da lamang.

⁹ Asing totoldak da tanira ong bokid, maelet tang toyon ni Jesus ong nira ang ganing, “Indi enged ibeg mi tang inita mi maski ong ninopa mintras yo, ang Ana ta Taw, indio pa gaboing oman.” ¹⁰ Animan nane-ma tanira ong ni Jesus, “Mga maning don, angay ganing tang mga manig-toldok tang Katobolan, kaministiran ono makaw ang komabot si Elias ba-lo pa tang Cristo?” ¹¹ Siminabat si Jesus, “Matod kaman kaministiran ang tongkaw si Elias para magsimpan tang tanan ang bagay. ¹² Piro begen amo yen, kiminabot da si Elias. Piro indi tanandia nailala tang mga taw,

kondi bindoat nira ong nandia tang tanan ang kaliagan nirang boaten. Ig maning ka ta si tang boaten nira ong yen, ang Ana ta Taw. Paliwagano ka nira.”¹³ Ig don ba-lo pa naintindian tang mga sinagpan ni Jesus ang si Juan ang Manigboniag yay ang agganingen na ong pagsambit na ong ni Elias.*

Pinao-ya ni Jesus tang molang aggaeman ta malain ang ispirito

(Marcos 9:14-29; Lucas 9:37-43a)

¹⁴ Pagatoldak da Jesus, kinabotan nira tang dorong mga taw. May tatang lali don ang napalengat ong ni Jesus ig liminod ang ganing,¹⁵ “Magino, mate-beka ong anao ang lali! Agk-eren tanandia ig mga agkaboton ngani, pisan ang agliwagan. Pirmi tanandiang gatomba ong apoy ig pirmi kang gabo-log ong wi.”¹⁶ Ingkelano ra tanandia ong mga sinagpan mo, piro indi mapao-ya nira.”

¹⁷ Siminabat si Jesus, “Ay, yamong mga taw amo! Andang pisan ay pagtalig mi ig matetegat tang kolo mi! Asta tanopa tang agoantao ig tiniro ong nindio? Abir, ekelan mi tani tang molang asia.”¹⁸ Oman dayon ang sinambleng ni Jesus tang malain ang ispirito ang don ong mola ig limindoang lagi. Ig ong oras kang laging asi nago-ya tang mola.

* **17:13** 17:13 Si Elias tatang propita asing tokaw ba-lo tang timpo ni Juan. Ang Elias ang na indi napatay kondi kinomit tanandia tang Dios ang boi pa. Sigon ong nasolat ong Malakias 4:5-6, magbalik si Elias ong kalibotan ba-lo komabot tang Cristo.

19 Asing tanira-tanira ra lamang, namansi-palenget ong ni Jesus tang mga sinagpan na ig nane-ma ang ganing, “Angay yami, indi mapalayas amen tang malain ang ispirito ong molang asi?” 20 Ganing si Jesus ang siminabat, “Tenged korang tang pagtalig mi. Piro agganingo ong nindio, mga may pagtalig mi ang maski pario ra lamang ong alibotod tang mostasa† tang kabael na, poidi amo rang maning ong bokid ang asi, ‘Loma-teda ra don!’ ig sia loma-tes ka kaman. Anda enged ay bagay ang indi maboat mi. 21 [Piro ang malain ang ispiritong maning atan, indi basta-basta mapalayas mga indi amo mangadi ig magpaletem.‡]”

Moman sing sinambit ni Jesus tang natetenged ong kamatayen na

(Marcos 9:30-32; Lucas 9:43b-45)

22 Asing mamagsimet tang mga sinagpan na don ong Galilea, ganing si Jesus ong nira, “Yo, ang Ana ta Taw,§ traidorono ig yintrigao ong gaem tang mga taw 23 ang yay mamamatay ong yen. Piro ong ya-long kaldaw maboiong moman.” Pagabasi tang mga sinagpan na, pinongawan tanira ta mo-ya.

Ang pagbayad ta bois ang para ong Timplo

24 Pagakabot da Jesus ong Capernaum, pinalengetan si Pedro tang mga manigtokot

† 17:20 17:20 Ang alibotod tang mostasa, kage-ley ge-leyan ong tanan ang mga alibotod ang poiding iloak. ‡ 17:21 17:21 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo. § 17:22 17:22 “Ana ta Taw.” Telekan ong Bokabolarario.

ta bois ong Timplo ig sine-ma, “Onopa? Indi pagbayad tang Maistro mi ta bois ang para ong Timplo tang Dios?”

²⁵ Siminabat si Pedro ang ganing, “Pagbayad ngani tanandia!” Paga-led ni Pedro ong balay, sine-mang lagi tanandia ni Jesus ang ganing, “Simon, mga ong nio lamang, sinopa tang agpapagbayaden ta bois obin lisinsia tang mga adi tarin ong kalibotan? Ang mga ana nira* obin ang mga belag?” ²⁶ Ganing ang siminabat si Pedro, “Simpri ang mga belag.” Ganing si Jesus, “Mga maning ta si, maliag yaning ang mga ana nira anday kaministiran ang magbayad.† ²⁷ Piro mga indi ita magbayad, itaben ang domang taw maglalin tang nem nira ong yaten. Animan paninga ra lamang ong talsi ig magpatondia don. Ang primirong yan ang matondi mo bo-kaden mo tang anga na, ig don itaen mo tang tatang koartang silber.‡ Komiten mo, ig ibayad mo ong mga manigtokot ta bois para ong yaten ang doroa.”

18

* **17:25** 17:25 Ang bitalang “mga ana nira,” poidi kang maliag yaning, ang mga sinakepan nira. † **17:26** 17:26 Mga natetenged ong pagbayad ta bois ong adi tang Roma, ang siodadanos tang Roma libri ong pagbayad. Ang agpapagbayaden ang domang mga banoa ang sinakep tang gobirno tang Roma. Pario ka ta si, da Jesus, bilang mga ana tang Dios, anda ka rin ay kaministiran ang magbayad tanira ta bois ang para ong Timplo tang Dios. ‡ **17:27** 17:27 Ong bitalang Grigo: “statera.” Ang kantidad tang tanga koartan ang statera pario tang sol ta tatang manigpasol ong teled ta epat ang kaldaw.

*Sinopa tang kaimportantian
(Marcos 9:33-37; Lucas 9:46-48)*

¹ Ong oras ang asi, napalenget ong ni Jesus tang mga sinagpan na ig nane-ma ang ganing, “Sinopa ong yamen tang kaimportantian ong inadian tang Dios?” ² Ginoyan ni Jesus tang tatang mola don ig pina-deng na ong ka-ngan nira. ³ Oman ganing tanandia ong mga sinagpan na, “Ong matod, mga indi amo magba-lo ig magimong pario ong tatang mola, indi amo enged mabilang ong inadian tang Dios. ⁴ Tenged ang taw ang gatakong magpababak tang sadili na pario ong molang na, tanandia yay ang agbibilang ang kaimportantian ong inadian tang Dios. ⁵ Ig ang maski sinopa, mga natetenged ong pagto na ong yen, magrisibi ong tatang mola ang pario ta narin, sia pagrisibi ka ong yen.”

*Ang agpagalinan tang pagkatalak
(Marcos 9:42-48; Lucas 17:1-2)*

⁶ “Piro mga may taw ang magtokso agod magkatalak tang maski tata ong mga molang narin* ang pamagtalig ong yen, mo-ya pa ta-ketan da lamang tang likel na ta mabael ang bato, oman bontogan ong laod. ⁷ Kailo ka tang mga taw tarin ong kalibotan! Tenged pirling kakabot tang mga bagay ang pagtokso ong nira ang magkatalak. Ang mga bagay ang na mainabong enged. Piro mas kailo ka tang taw ang agpagalinan ta na.

* **18:6** 18:6 Ong bitalang Grigo: “maski tata ong mga gege-ley ang narin.” Maliag yaning, mga mola, obin poidi kang maliag yaning, mga taw ang dibabak ong pama-dek ta doma.

⁸ “Animan mga ang kalima mo obin ang kakay mo yay ang pagekel ong nio ang magkatalak, potolon mo ig ibanggil! Teneded mas mo-ya pang maski potol tang tambilog ang kalima mo obin kakay mo, ma-leda pa ong langit, kaysa komplito tang mga kalima ig kakay mo piro i-leka ka don ong impirno, ong apoy ang indi enged mapatay-patay. ⁹ Ig mga ang mata mo ya kay ang gagikanan ang yawa pagkatalak, koaten mo ig ibanggil! Mo-ya pang maski tambilog lamang tang mata mo, basta ma-leda ong langit, kaysa doroa tang mata mo oman i-leka ka don ong apoy ong impirno.”

*Palimbawa natetenged ong nalipat ang karniro
(Lucas 15:3-7)*

¹⁰ “Magandam amo ang indi enged ge-ley ge-leyen mi maski tata ong mga molang narin.† Teneded ong matod, may pamagbantay ong nira, ang yay ang mga anghil ang don mismo ong prisinsia tang yen ang Tatay ong langit.

¹¹ [“Yo, ang Ana ta Taw, napaningo tarin ong kalibotan para dilemen ig ilibri tang mga taw ang ganga-ngi ta dalan.]‡ ¹² Pabetang ta, mga may taw ang tang gatos tang karniro na ig galipat tang tambilog. Onopa bato tang boaten na? Sigorado enged ang bo-wanan na tang siam ang polok may siam don ong kamayagan ig dilemen na tang galipat. ¹³ Mga matoman na ra ngani,

† **18:10** 18:10, 14 Ong bitalang Grigo: “maski tata ong mga gege-ley ang narin.” Maliag yaning, mga mola, obin poidi kang maliag yaning, mga taw ang dibabak ong pama-dek ta doma. ‡ **18:11** 18:11 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

malipay ang enged tanandia ta mo-ya, sobra pa ong kalipay na ong siam ang polok may siam ang indi nalipat. ¹⁴ Maning ka ta sia tang Tatay mi don ong langit. Tenged indi enged tanandia galiliag ang may malbag ong nandia ig silotan asta ong anday kataposan,[§] maski tata ong mga molang narin.”

Ang dapat boaten mga magkatalak tang tatang logod

¹⁵ “Mga magkatalak ong nio tang tatang logod mo, paningan mo tanandia ig kampangen. Piro boaten mo narin ang doroa-doroa amo lamang. Mga mamasi tanandia ong nio, maginolikan si tang nem mi ig mapabalik mo tanandia ong Dios. ¹⁶ Piro mga indi tanandia magigo-ya ong nio, magekela ta tata obin doroa ong mga aroman mo agod ang tanan ang pagampangan mi mapamatodan ta doroa obin tolong tistigos.* ¹⁷ Piro mga indi pa enged tanandia mamasi ong nindio, ibeg mo ong tanan ang karomanan mi ong tarabidan mi. Ig mga indi pa ka enged tanandia mamasi ong nira, indi ra sapeten mi kondi ibilang mi ra lamang pario ong taw ang indi gailala ong Dios, obin pario ka ong tatang dayador ang manigtokot ta bois.”

Ang podir ang magbawal ig magpagna

§ **18:14** 18:14 “silotan asta ong anday kataposan.” Maliag yaning, ong impirno. * **18:16** 18:16 Sia sigon ong Katobolan ang ganing, “ang maski sinopay may riklamo, kaministiran ang pamatodan na ta doroa obin tolong tistigos.” Telekan ong Deuteronomio 19:15.

18 Ganing pa si Jesus, “Ang maski onopay bawalen ming boaten tarin ong ta-paw tang kalibotan, bawalen ka tang Dios ong langit. Ig ang maski onopay ipagna mi, ya kay ang ipagna tang Dios ong langit.†

19 “Agganingo ka ong nindio, mga may doroa ong nindio ang magoyonan tarin ong tanek natetenged ong maski onopay agpa-dolon mi ong Tatayo ong langit, asia boaten na enged para ong nindio. 20 Tenged maski aripa ang may doroa obin tolo ang pamagsimet ong arano, ka-peno ka nira.”

Ang palimbawa natetenged ong tatang torobolon ang indi matakong magpatawad

21 Oman napalenget si Pedro ong ni Jesus ig nane-ma ang ganing, “Gino, mga ang tatang logod pirming pagkatalak ong yen, pirapang bisis tanandiang patawadeno? Asta ong pitong bisis bato?”

22 Ganing si Jesus ong nandia, “Belag lamang ta pitong bisis, kondi ang pitong bisis ang asi oliten mo ta pitong polok ang bisis. 23 Tenged ang pag-garaemen tang Dios bilang adi pario ong bindoat tang tatang adi asing nanokot tang otang tang mga opisialis na ong nandia. 24 Mintras panokot tanandia tang mga paotang na, may ingkelan ong nandia ang tatang opisialis na, ang may otang nang

† 18:18 18:18 Ong bitalang Grigo: “Ang maski onopay lapoton mo tarin ong ta-paw tang kalibotan, sia lapoton ka ong langit. Ig ang maski onopay palpatan mo, palpatan ka ong langit.”

rinibo-ribong koarta.† ²⁵ Ig tenged indi tanandia mabayad, nagordin tang adi ang ipabakal tang tanan ang pagkabetang na. Asta tanandia mismo, ang katawa na may ang mga ana na, ipabakal ka tanira ong domang taw para magimong kirepen, agod bayad da ong tanan ang otang na. ²⁶ Tenged tarin, liminod tang opisialis ang asi ong talongan tang adi ig nagpakiloy ang ganing, ‘Maginong Adi! Mate-beka ong yen! Magelat-elata kanay mandian, tenged sia bayadano kang tanan ong nio!’ ²⁷ Nate-bek ong nandia tang adi, animan pinatawad na tang opisialis ig indi ra pinabayad na tang otang na. Oman pinaolik na ra lamang.

²⁸ “Mintras golik tang taw ang asi, nabagat na tang tatang kapario nang opisialis ang may otang na ong nandia ang ginatos. Dinep na tang opisialis ang asi ang may otang na ig dayon ang singkel na ang ganing, ‘Bayadan mo ra tang otang mo ong yen!’ ²⁹ Liminod ong talongan na tang kapario nang opisialis ig nagpakiloy ong nandia ang ganing, ‘Magelat-elata kanay mandian! Sia bayadano ka ong nio!’ ³⁰ Piro indi enged tanandia napaoyon. Imbis, pinaprisoan na tang kapario nang asing opisialis asta indi mabayad.

³¹ “Pagaita ta si tang doma pang mga opisialis, namagsinti tanira ta mo-ya. Animan pinanangan nira tang adi ig bineg nira tang natetenged ong nainabong asi. ³² Oman pinagoy tang adi tang

† **18:24** 18:24 Mga ong bitalang Grigo: 10,000 ang “talinto.” Ang kantidad tang tanga koartan ang talinto pario tang sol ta tatang trabahador ong teled tang 15 ang takon. Animan ang 10,000 ang talinto, mga ong piso pa, ang kaboton na rinibo-ribo rang piso ig alos indi ra mabilang.

opisialis ang asi ig minaning, ‘Yawa, kalain tang ogali mo! Pinatawada yen ong mga otang mo tenged nagpakiloya ong yen. ³³ Piro angay india nate-bek ong kapario mo, pario tang yo nate-beko ong nio?’ ³⁴ Dorong pisan ang kasisilagen tang adi ong opisialis ang asi. Pinaprisoan na para papagpinitinsiaen asta indi mabayadan na tang tanan ang otang na ong adi. ³⁵ Animan, maning ka ta si tang boaten tang Tatayo ong langit ong kada tata ong nindio, mga indi amo magpatawad ong kapario mi ang de-dek ong popotokon mi.”

19

*Ang toldok ni Jesus natetenged ong pagberelangen tang magkatawa
(Marcos 10:1-12)*

¹ Pagatapos ang nagtoldok si Jesus tang mga bagay ang asi, nagalin tanandia ong Galilea ig napaning ong mga logar ang sakep tang Judea, don ong dobali tang soba tang Jordan. ² Dorong mga taw tang namansidaton ong nandia, ig pinao-ya na tanira ong mga masit nira.

³ Mandian, may mga Pariseo kang namansipan-ing don ong ni Jesus para depdepen nira tanandia ong mga pamitala na. Animan sine-ma nira ang ganing, “Mga ong nio, sigon ong Katobolan, agpaganan bato ang belagan tang tatang lali tang katawa na, maski onopa lamang ay dailan?” ⁴ Ganing si Jesus ang siminabat, “Indi gabasa mi ong Kasolatan ang asing pagboat tang Dios tang taw, bindoat na tanirang lali may babay? ⁵ Pagatapos ganing tang Dios, ‘Tenged tarin, pabelag da tang lali ong mga

ginikanan na, oman magapenan da tanira tang katawa na, ig magimong tata ra lamang tanira.’*

⁶ Ang maliag yaning, belag da tanira ta doroa kondi tata. Animan ang pinapaga-pen tang Dios indi dapat ang papagbelagen ta taw.”

⁷ Nane-ma sing oman tang mga Pariseo, “Mga maning atan, angay nagordin si Moises ang ganing ba-lo ono belagan tang lali tang katawa na, kaministiran oldan na tang babay ta kasolatan bilang ka-telan ang tanandia belagan na ra?”†

⁸ Ganing ang siminabat si Jesus, “Tenged lamang matetegat tang mga kolo mi, animan napayon da lamang si Moises ang belagan mi tang mga katawa mi. Piro belag ta sia tang plano tang Dios mimpisa pa asing primero. ⁹ Animan mandian, agganingo ong nindio, mga belagan tang lali tang katawa na tenged ong maski onopay dailan, poira lamang mga nangonlali tanandia,‡ oman mangatawa si tanandia ta doma, loloang pangombabay tanandia. [Ig ang mangatawa ong babay ang binelagan, pangombabay ka.§]”

¹⁰ Ganing tang mga sinagpan ni Jesus, “Mga maning don tang may katawa, mo-ya pa maski indi ra lamang mangatawa!”

* **19:5** 19:5 Genesis 2:24 † **19:7** 19:7 Ang papilis ang maning don, pagpamatod nga ang babay anda enged ay talak na, tenged tanandia indi naglayas ong katawa na, kondi ang katawa na yay ang nagpalayas ong nandia. ‡ **19:9** 19:9 Ang mga bitalang “poira lamang mga nangonlali tanandia,” poidi kang maliag yaning: poira lamang mga ang kasal nira kontra rang lagi ong li. § **19:9** 19:9 Ang mga bitalang na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

¹¹ Ganing tang sabat ni Jesus, “Belag ta tanan marisibi tang binitala ming asia. Piro may atan kaman ang sindolan tang Dios tang poirsa ta nem ang indi mangatawa. ¹² Sari-saring rason ang angay may mga laling indi mapangatawa. Ang doma nataw ang may dipirinsia ong pagkalali na. Ang doma, inenged ang kinapon. Ig ang doma, disidido ang indi mangatawa para bogos ang mapagsirbi ong Dios ong inadian na. Ang marisibi na ong sadili na ang indi mangatawa, maski indi ra mangatawa.”

*Binindisionan ni Jesus tang mamola
(Marcos 10:13-16; Lucas 18:15-17)*

¹³ Tatang kaldaw may mga taw ang pamagekel ta mamola ong ni Jesus para ibondo na tang kalima na ong kolo nira ig iampo. Asing itaen narin tang mga sinagpan na, sinambleng nira tang mga taw. ¹⁴ Piro ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Pabayan mi lamang ang palenget ong yen tang mga mola. Indi bawalen mi. Tened ang mga taw ang pario ong mamolang narin, yay ang mabilang ong inadian tang Dios.” ¹⁵ Oman dayon ang binondo ni Jesus tang kalima na ong kolo tang mga mola ig binindisionan na tanira. Ig pagatapos ta si, dayon da tanandiang napanaw.

*Ang laling manggaden
(Marcos 10:17-31; Lucas 18:18-30)*

¹⁶ May tatang taw ang napalenget ong ni Jesus ig nane-ma ang ganing, “Maistro, onopay moyang boateno para marisibio tang kaboing anday kataposan?”

¹⁷ Ganing si Jesus ang siminabat, “Angay agtemaeno nio mga onopa tang mo-ya? Anday domang mo-ya kondi ang Dios lamang. Mga galiliangang marisibi ta kaboing anday kataposan, tomanen mo tang mga tobol na.”

¹⁸ Nane-ma si tang laling asi ang ganing, “Onopang mga tobolay?”

Ganing si Jesus, “India mamatay ta taw, india mangombabay, india manakaw, india magtistigo ta bo-li,* ¹⁹ galangen mo tang tatay may ang nanay mo, ig gegman mo tang masig ka taw mo pario tang paggegma mo ong sadili mo.”†

²⁰ Ganing tang lali, “Ang tanan ang asia agtomaneno ra ka. Onopa pa tang dapat boateno?”

²¹ Ganing si Jesus ang siminabat, “Mga galiliangang anda ra enged ay korang ong pagtoman mo ong Dios, molika ig ipabakal mo tang tanan ang pagkabetang mo, oman ang bayad na i-dol mo ong mga malilised. Mga boaten mo sia, magkatinira ta manggad ang tinagana tang Dios don ong langit. Pagatapos, magbalika ig tomabida ong yen.” ²² Piro pagabasi ta si tang lali, pinongawan tanandia ig nagalin don tenged dorong manggad na.

²³ Animan ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Ong kamatodan, maliwag ang ma-led ong inadian tang Dios tang taw ang manggaden! ²⁴ Mas madali pa nganing tenled tang tatang kamilio ong boloat tang singgoay, kaysa tatang taw ang manggaden ang tenled ong inadian tang Dios.”

* **19:18** 19:18 Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20 † **19:19** 19:19 Levitico 19:18

²⁵ Pagabasi ta na tang mga sinagpan na, nangabereng tanira ta mo-ya ig nane-ma ang ganing, “Mga maning don, sinopa enged tang malibri?” ²⁶ Pina-dekan tanira ni Jesus ig minaning, “Na indi maboat ta taw, piro belag ta maliwag ong Dios. Tenged anday imposibli ong Dios.”

²⁷ Minitala si Pedro, “Yami, bino-wanan amen tang tanan para tomabid ong nio. Onopa tang marisibi amen ang balet?”

²⁸ Ganing si Jesus ong nira, “Ong matod, komabot tang kaldaw ang ba-lon tang Dios tang kalibotan ang na, ig yo, ang Ana ta Taw, komarongo ra ong yen ang trono para maggaem ong tanan. Ong kaldaw ang asi yamong mga sinagpano komarong amo ka ong tampolok may doroang trono para magekel ig magosgar ong tampolok may doroang tribo ang nagalin ong dogo ni Israel. ²⁹ Ig ang maski sinopay nagbo-wan tang balay na, ang mga logod na, mga ginikanan na, mga ana na obin ang tanek na tenged ong pagto na ong yen, ang taw ang asi sigoradong mas doro pa enged tang risibien nang balet, sobra pa ong bino-wanan na. Ig oldan pa ta kaboing anday kataposan. ³⁰ Yading mga taw ang ganga-kaw mandian ang mangaori ong oring kaldaw. Ig ang mga gangaori mandian yay ang manga-kaw.”

20

Ang mga namagobra ong kaobasan

¹ Ganing si Jesus, “Ang paggaraemen tang Dios bilang adi pario ong bindoat tang tatang taw ang may mala-bang ang tanek na. Kāga-agan

pang pisan tanandiang napanaw para magdilem ta mga taw ang magobra ong tanek nang lindoakan ta obas.* ² May inita na ig namaginigoan tanirang laging ang kinaldaw nira tanga koartan ang dinario,† ba-lo pinapaning na tanira ong kaobasan na. ³ Asing alas noibi ra tang kaldaw, nagpanaw si tang may nandia tang tanek ong lansangan ig don may inita na kang mga taw pamagkereng-kereng lamang tenged anday obra nira. ⁴ Ganing tanandia ong nira, ‘Mga galiag among magobra don ong kaobasano, sia solan amo ka yen ta osto.’ ⁵ Animan napaning tanira don ig nagobra. Pagako-to, nagbalik si tang may nandia tang tanek ong lansangan. May inita na si kang mga taw ig pinapagobra na ka. Ig pagkabot tang alas tris, maning si ka don tang bindoat na. ⁶ Oman asing alas singko ra nagbalik si ong lansangan ig may inita na pa ka enged ang mga taw ang pamagkereng-kereng. Ganing tanandia ong nira, ‘Angay namagapon amo lamang tang kereng-kereng atan?’ ⁷ Ganing tanirang siminabat, ‘Mando ami pa? Anda kay pagpaobra ong yamen.’ Animan ganing tanandia, ‘Ala, paning amo don ong kaobasano para magobra.’ ⁸ “Asing alikarem da, ganing tang may nandia tang tanek ong gataligan na, ‘Goyan mo ra tang mga pamagobra ig solan mo. Tokawen mong bayadan tang nangaoring dimino-tol, oman

* **20:1** 20:1 Ang mga “obas,” mga ong bitalang English yay ang mga “grapes.” Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. † **20:2** 20:2 Ang koarta ang tang “dinario” yay ang kinaldaw ta manigpasol ong logar ang asi.

ang yadoang nangaori, asta ra ong nanga-kaw.’
⁹ Mandian, ang mga dimino-tol ang alas singko tang apon sinolan tanira ta talele-ta nirang dinario. ¹⁰ Animan asing solan da tang mga dimino-tol ang māga pang pisan, pamanalig tanira ang mas mabael tang risibien nira ong nangaoring namagobra. Piro ang kada tata ong nira sinolan ka lamang ta tagle-ta nirang dinario. ¹¹ Pagarisibi nira tang sol nira, namagriklamo ong may nandia tang tanek. ¹² Ganing tanira, ‘Ang mga nangaori, tang oras lamang tang obra nira. Piro yami, nagapon ami enged tang painang amen ig agoanta tang kinit, oman pario lamang tang sol mo ong yamen?’ ¹³ Ganing tang may nandia ong tata ong nira, ‘Tangay, indi amo agdayaen ta. Napaoyon amo kang ang kinaldaw mi tang dinario. ¹⁴ Risibien mi lamang tang sol mi ig molik amo ra. Onopay nindio mga solano tang nangaoring namagobra pario ka tang agto-dolo ong nindio? ¹⁵ Yoy gatako mga onopay boateno ong koartao tenged yen. Obin sigoro gaibeg amo lamang tenged masine-bekano?’ ”

¹⁶ Ig ganing pa si Jesus, “Maning ka ta sia ong inadian tang Dios. Ang ganga-kaw mandian yay ang mangaori, ig ang gangaori mandian yay ang manga-kaw.”

Ya-long bisis dang sinambit ni Jesus tang natetenged ong kamatayen na

(Marcos 10:32-34; Lucas 18:31-34)

¹⁷ Mintras papanaw da Jesus ang tatakot ong siodad tang Jerusalem, pinabelag na ta ge-ley tang tampolok may doroang sinagpan na ong mga

taw tenged may ibeg na si ong nira. ¹⁸ Ganing si Jesus, “Tandan mi. Mandian agpaning ita ra ong Jerusalem. Pag kabot ta don, yo, ang Ana ta Taw, traidorono ig yintrigao ong gaem tang mga pangolokolong padi ig ong mga manigtoldok tang Katobolan. Sintinsiano nira ta kamatayen, ¹⁹ oman ekelano ong mga belag ta Judio agod insoltono nira, patakan tang palo, ba-lō ilansang nira ong kros. Piro ong ya-long kaldaw maboiong moman.”

*Ang pina-dol tang nanay da Santiago ni Juan
(Marcos 10:35-45)*

²⁰ Napalenget ong ni Jesus tang katawa ni Zebedeo, aroman na tang doroang ana nang lali. Liminod tanandia ong talongan ni Jesus ang ganing, “Maistro, may pa-dolono rin ong nio.”

²¹ Ganing si Jesus, “Onopa si?” Siminabat tang babay, “Mga maimo, mga maggaema ra ngani ong niong inadian, pakarongon mo kay ong tepad mo tang doroang anao ang na, ang tata ong to, ig ang tata ong wala.”

²² Piro ganing si Jesus ong doroang sinagpan nang asi, “Indi gata-wanan mi mga onopa tang agpa-dolon mi. Onopa, māgoanta mi tang kaliwagan ang mapasarano?”[†]

“Ee, māgoanta amen,” tang sabat nira.

²³ Ig ganing si Jesus, “Ang kaliwagan ang agoantaeno, agoantaen mi ka kaman. § Piro mga

[†] **20:22** 20:22 Ong bitalang Grigo: “Onopa, masarang among manginem tang teled tang kopang inemeno?” § **20:23** 20:23 Ong bitalang Grigo: “Manginem amo ka kaman tang teled tang kopang inemeno.”

natetenged ong sinopay komarong ong yen ang to ig ong walao, belag ta yo tang maning mga sinopa. Tenged ang mga logar ang agpa-dolon mi, natagana rang lagi ong mga taw ang pinilik da tang Tatayo.”

²⁴ Asing mata-wanan tang tampolok ang aroman nira mga onopa tang agpa-dolon tang doroang maglogod, namaglain tang nem nira.

²⁵ Animan ginoyan tanirang tanan ni Jesus ang palenget ig minaning, “Gata-wanan mi ra ka, ang mga pangolokolo tarin ong kalibotan pamagadi-adi ong mga sinakepan nira. Ig ang mga alalawig ta katengdanan, agdegdegen nira tang mga tawan nira. ²⁶ Piro indi amo magogali ta maning ta sia. Ang sinopa ong nindio tang galiliag ang mangolokolo, dapat magimong torobolon ong tanan. ²⁷ Ig ang galiliag ang magimong alawig, kaministiran magpababak ig magsirbi ong mga aroman na. ²⁸ Tenged maski yo, ang Ana ta Taw, indio napaning tarin para magpasirbio kondi para magsirbio ig i-dolo tang yen ang kaboi agod yading taw tang magawad ong mga kasalanan nira.”

*Pinao-ya ni Jesus tang doroang taw ang boray
(Marcos 10:46-52; Lucas 18:35-43)*

²⁹ Asing loloa ra da Jesus ong lansangan tang Jerico, dorong mga taw tang namansidaton ong nira. ³⁰ Mandian, may doroang taw ang boray ang pamansilopa-pak don ong binit tang dalan. Asing pagabasi nirang asia ra ono si Jesus ang tata-lib, dayon tanirang namansiteg ang ganing, “Jesus, Inampo ni David! Mate-beka ong yamen!”

³¹ Sinambleng tanira tang mga taw ang mamagipes. Piro mas sinodoan pa engaged nira tang iteg ang ganing, “Inampo ni David! Mate-beka ong yamen!”

³² Siminareng si Jesus, ginoyan na tanira ang palenget ig minaning, “Onopa tang galiliagan ming boateno ong nindio?”

³³ “Gino, galiliag ami rin ang maita!” tang sabat nira.

³⁴ Nate-bek si Jesus ong nira, animan inapap na tang mga mata nira, ig nangaitang lagi tanira. Oman dayon tanirang siminabid ong ni Jesus.

21

Ang pagteled ni Jesus ong Jerusalem

(Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

¹ Asing alenget da tanira ong Jerusalem, ig gingabot pa lamang ong bario tang Betfage, ong Bokid tang Kaoliboan,* pina-kaw ni Jesus tang dorong mga sinagpan na. ² Ganing tanandia ong nira, “Paning amo don ong dadaton ang bario. Ong pagteled mi, asia itaen ming lagi don tang tatang asnong agkeke-ked aroman tang ana na. Obaden mi ig e-lan mi tarin ong yen. ³ Mga may mane-ma ong nindio natetenged tarin, aningen ming kaministiran tang Magino mi, ig sia ipekel ang lagi nira ong nindio.”

⁴ Nainabo tang mga bagay ang narin agod magmatod tang inaning dang lagi tang propita asing tokaw pa ang ganing:

* **21:1** 21:1 Ang borak tang ayong “olibo” magang borak ta sirgoilas.

⁵ “Aningen mi tang mga taga Sion:†
 ‘Telekan mi! Narin da tang adi ming kakabot!
 Dibabak ta nem ig pagtay ta tatang asnong mola
 pa!’” ‡

⁶ Animan namampanaw da tang doroang sinagpan ni Jesus ig bindoat nira tang tobol na.
⁷ Ingkelan nira ong ni Jesus tang asnong belkan asta ang ana na, ig ang boko-boko nira dinamaman tang mga sinagpan tang mga ge-leb nirang lambong, ba-lo siminay si Jesus. ⁸ Yadi kang mga taw ang namaglatag tang mga lambong nira ong dalan para panawan na. Ang doma, namamotol tang mga kapotan ta ayong marabong tang daon na oman linatag ka ong dalan bilang padengeg ong ni Jesus pario ta tatang adi. ⁹ Ang mga taw ong tokawan ni Jesus asta ang mga taw ang pamansidaton ong nandia, sigi tang initeg nira ang ganing, “Dayawen§ tang Inampo ni David!* Aloyan ang enged tang Dios tang sinobol na ang kiminabot mandian! Dayawen tang Dios ong kalawig-lawigan ang langit!”

¹⁰ Pagakabot da Jesus don ong Jerusalem, namagkagolo tang tanan ang mga taw ang pamansistar don. Ganing tanira, “Sinopa enged tang taw ang na?” ¹¹ Ganing tang dorong mga taw ang

† **21:5** 21:5 Ang “Sion” yay ang tatang goy ong siodad tang Jerusalem asing tokaw, tenged ang siodad don mismo ong Bokid tang Sion. ‡ **21:5** 21:5 Zacarias 9:9 § **21:9** 21:9 “Dayawen.” Mga ong bitalang Grigo, “Hosanna” * **21:9** 21:9 “Inampo ni David” tang titolo tang Cristo. Sigon ong sinolat tang mga propita tang mga Judio asing tokaw, ang Cristo magalin ong dogo tang Ading si David. Na nagimong matod tenged si Jesus pinangana ang tatang Judio ig inampo ka kaman ni David.

pamansitabid ong ni Jesus, “Tanandia si Jesus, ang propitang taga Nazaret, sakep tang Galilea.”

Pinalayas ni Jesus tang mga pamagpabakal don ong Timplo

(Marcos 11:15-19; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

¹² Oman, siminled si Jesus ong Timplo ig pinalayas na tang tanan ang pamagpabakal ta mga ayep ang igsaragda don ig ang mga pamamakal. Pinampakalintoad na tang mga lamisan tang mamanigbailo ta koarta asta ang mga kalarongan tang mga pamagpabakal ta mga marapating igborolontad.† ¹³ Ganing si Jesus ong nira,

“Ga-tang ong Sagradong Kasolatan, ang balay tang Dios logar ang parangadian.‡
Piro yamo, bindoat mi rang paragsirimetan ta mga takawan!”§

¹⁴ Ong oras kang asi, may mga boray ig mga pilay ang namansipalenget ong ni Jesus don ong Timplo ig pinao-ya na tanirang tanan.

¹⁵ Nangasilag tang mga pangolokolong padi ig ang mga manigtoldok tang Katobolan asing pagaita nira tang mga makabebereng ang bagay ang bindoat ni Jesus, ig pagabasi nira tang aggiteg tang mga mola ong teled tang Timplo ang ganing, “Dayawen tang Inampo ni David!”

† **21:12** 21:12 Asing tokaw, ang mga Judio pamagbolontad ong Dios ta mga ayep sigon ong Katobolan para ong mga kasalanan nira. Animan don ong Timplo may mga taw ang pamagpabakal ta mga ayep ang igsaragda, piro ang doma ong nira pamagdaya ong mga taw, tenged agpamalen nira tang mga agpabakal nirang asi.

‡ **21:13** 21:13 Isaias 56:7 § **21:13** 21:13 Jeremias 7:11

¹⁶ Animan ganing ong ni Jesus tang mga pangolokolong asi, “Indi gaba-yan mo tang agganing nira?”

“Gaba-yano,” ganing ang siminabat si Jesus. “Angay? Indi gabasa mi ong Kasolatan ang ganing, maski ang mga molang gege-ley agtoldokan tang Dios ang magdayaw ong nandia?”

¹⁷ Oman dayon tanirang binayan ni Jesus. Limindoa tanandia ong Jerusalem ig napaning ong bario tang Betania, ig don tanandia napoyat.

*Sinompa ni Jesus tang papa ta ayong igos
(Marcos 11:12-14, 20-24)*

¹⁸ Pagaramal, asing papanaw si Jesus pabalik si ong Jerusalem, linetem da tanandia. ¹⁹ May inita nang tang papang ayong igos* ong binit tang dalan. Animan pinalengetan na si, piro andang pisan ay inita nang borak na, kondi poros lamang mga daon. Animan minaning si Jesus ong ayong asi, “Mimpisa mandian, india ra enged mamorak!” Ig dayon ang laging nalanet tang igos.

²⁰ Asing pagaita tang mga sinagpan na, nangabereng tanira ta mo-ya ig minaning, “Aroy! Angay golpi lamang nalanet tang igos?”

²¹ Ganing si Jesus ong nira, “Ong kamatodan, mga magparet amo ong Dios ig indi amo magdoadoa, maboat mi ka tang bindoato ong papa tang igos ang na. Ig belag lamang ta sia, kondi maski maning amo ong bokid ang asi, ‘Magalina atan ig loma-teda don ong talsi,’ sia mainabo ka enged. ²² Ang maski onopay pa-dolon mi ong

* **21:19** 21:19 Ang borak tang ayong “igos” magang pasas piro mas mabael.

pagpangadi mi, marisibi mi basta magparet amo lamang.”

Ang te-ma mga ong aypa nagalin tang podir ni Jesus

(Marcos 11:27-33; Lucas 20:1-8)

²³ Siminled ang oman si Jesus ong Timplo. Mintras pagtoldok tanandia ong mga taw don, pinalengetan tanandia tang mga pangolokolong padi, aroman ka nira tang mga mepet tang banoa. Ganing tanira ong ni Jesus, “Aningen mo ong yamen onopay podir mong magboat tang mga bagay ang na tarin ong Timplo. Sinopa tang nagtorol ong nio tang podir ang asia?”

²⁴ Ganing si Jesus ang siminabat, “Te-maen amo ka yen. Sabateno kang lagi nindio, ba-lo amo begen ta mga ong aripa nagalin tang podiro para magboat tang mga bagay ang na. ²⁵ Nani tang te-mao: Ong aypa nagalin tang podir ni Juan para magboniag? Ong Dios obin ong taw?”

Ig namagampang-ampang tanira mga onopay isabat nira. Ganing tanira, “Mga aningen ta ‘nagalin ong Dios,’ maning ka tanandia ong yaten ‘Oman, angay indi amo namagparet ong ni Juan?’

²⁶ Piro mga maning ita ‘nagalin ong taw,’ itaben onoray boaten tang mga taw ong yaten, tenged si Juan aggilalaen nirang propita tang Dios.”

²⁷ Animan siminabat lamang tanira ang ganing, “Indi ami gatako.”

Ig ganing si Jesus ong nira, “Mga maning don, indio ka magbeg ong nindio mga ong aripa pagalin tang yen ang podir ang magboat tang mga bagay ang na.”

Ang palimbawa natetenged ong doroang maglogod

²⁸ Ganing pa si Jesus ong mga pangolokolong Judio, “Mga ong nindio, onopa bato na? May tatang taw ang doroa tang ana nang lali. Pinaningan na tang aka ig ganing, ‘A-oy, panawa mandian ong bokid ig magobrā ong kaobasan ta.’ ²⁹ Ganing tang ana na, ‘Indio!’ Piro asing ori ra nagoman tang isip na, napaning tanandia ong kaobasan ig nagobra. ³⁰ Napaning ka tang tatay ong karian ig sinobol na ka tang pario tang inaning na ong aka. Ganing tang ari ang siminabat, ‘Ee, Tatay. Paningo.’ Piro ong matod, indi tanandia nagparet. ³¹ Mandian, sinopa ong doroa tang nagtoman tang tobol tang tatay nira?”

Ganing tanirang siminabat, “Ang aka.”

Ig ganing si Jesus ong nira, “Tama kaman. Ig ong matod, ganga-kaw da ong nindio ang pagpasakep ong gaem tang Dios tang mga taw ang mapinagtalaken, pario tang mga manigtokot ta bois ang pamagdaya ong mga taw, ig ang mga babay ang bisiosa ang pamagpabakal tang dengeg nira. ³² Tenged napaning tarin si Juan ang Manigboniag ig nagtoldok ong nindio tang tamang boaten mi para magimong mato-lid amo ong pama-dek tang Dios. Piro yamo, indi amo namagparet ong nandia. Ang mga manigtokot ta bois ig ang mga babay ang bisiosa yay ang namagparet ong ni Juan. Ig maski inita mi mismo ang pamagtoman da tanira ong toldok na, indi amo pa enged mamagtogat ong mga talak mi ig mamagparet.”

Ang palimbawa natetenged ong kaobasan may ang mga agsador

(Marcos 12:1-12; Lucas 20:9-19)

³³ Ganing si Jesus ong nira, “Magistoriao ta tata pang palimbawa, mamasi amo. May tatang taw ang nagloak ta mga obas ong tanek na, oman pinakodal na. Nagpaboat ta mabael ang boloat ong mabael ang bato ang boaten ang palagremekan tang mga obas.† Nagpa-deng ka ta alawig ang balay-balay ang paragbantayan. Pagatapos, inintriga na tang kaobasan na ong mga agsador na, ba-lo tanandia nagbiahi ong alawid ang logar. ³⁴ Asing timpo rang igparangalap, nanobol tanandia tang mga torobolon na para mangomit tang parti na. ³⁵ Piro pagkabot don, binagat ang lagi tanira tang mga agsador. Linaban nira tang tambilog, pinatay tang yadoa ig ang ya-lo binanggil nira ta bato. ³⁶ Oman nanobol si tang may nandia ta doma pang mga torobolon na ang mas doro pa enged ong nangkaw. Piro maning ka don tang bindoat tang mga agsador ang asi ong nira. ³⁷ Asing ori ra, ang ana na ra mismo tang sinobol na, tenged ganing tanandia ong sadili na, ‘Indi maimong indi galangen nira tang anao.’ ³⁸ Piro asing itaen tang mga agsador tang ana nang gingabot da, ganing tanirang namagampang-ampang, ‘Asia ra tang manonobli! Patayen ta tanandia agod magimong

† **21:33** 21:33 Ang mga “obas,” mga ong bitalang English yay ang mga “grapes.” Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. Don ong mabael ang bato ang palagremekan, aggieken tang mga taw tang mga obas para matalog tang wi na agod boaten ang bino.

yaten da tang kaobasan ang na.’ ³⁹ Animan dinep ang lagi nira, ginoyodan ong loa tang kaobasan ig don pinatay.

⁴⁰ “Mandian,” ganing si Jesus ang nane-ma ong mga pangolokolo, “monopa bato mga ong pag-balik tang may nandia tang kaobasan? Onopay boaten na ong mga agsador ang asi?” ⁴¹ Ganing tanirang siminabat, “Pamatayen na ka ang anday kate-bek tang mga taw ang asing dorog kalalain! Oman yintriga na si tang kaobasan na ong domang mga taw ang mataligan ang magtorol ong nandia tang parti na kada timpong igparangalap.”

⁴² Ganing si Jesus ong nira, “Tama kaman. Piro angay midio indi gabasa mi tang ga-tang ong Sagradong Kasolatan ang ganing, ‘Ang batong pinlek tang mga manigpa-deng tang balay,

Yay ang ginamit tang Dios ig nagimong kaimportantian ong tanan ang batong pagpabaked tang balay.

Ang Dios tang nagboat ta na,

Ig makabebereng ang enged ong pama-dek ta!’[†]

⁴³ Animan agganingo ong nindio, ang inadian tang Dios komiten ong nindio ig i-dol ong mga taw ang pamagtoman ong kaliliagan na. ⁴⁴ [Ang mabegtak ong batong narin, malapik-lapik. Ig ang mabegtakan ta sia, maremek-remek ang enged!][§]

⁴⁵ Pagabasi tang mga Pariseo ig ang mga pangolokolong padi tang mga palimbawang na ni Jesus, naintindian nirang tanira tang agpataman

[†] **21:42** 21:42 Salmo 118:22-23 **§** **21:44** 21:44 Isaias 18:14-15

na. ⁴⁶ Animan gangaliliag da rin ang depen nira, piro gengeldan ong mga taw tenged aggilalaen nirang propita si Jesus.

22

Ang palimbawa natetenged ong mabael ang kombida

(Lucas 14:15-24)

¹ Nagtoldok sing oman si Jesus ang paggamit ta mga palimbawa. ² Ganing tanandia, “Ang paggaraemen tang Dios bilang adi pario ong bindoat ta tatang adi asing nagsimpan tanandia ta mabael ang kombida para ong kasal tang ana nang lali. ³ Asing kakaldawan da tang kasal ig simpan da tang tanan, nanobol tang adi ong mga torobolon na ang goyan da tang mga taw ang pinangimbitar na. Piro indi maliliag ang paning tang mga taw. ⁴ Animan sinobol na pa enged tang doma pang mga torobolon na. Ganing tang adi, ‘Aningen mi tang mga pinangimbitaro ang napagpatay da tang mga bakang sodo may ang doma pang mga ayep ang pinatambek, ig mandian simpan da tang tanan. Animan paning da tanira tarin para mamangombida.’ ⁵ Piro ang mga taw ang pinangimbitar indi enged mamagintindi. Namagpadayon lamang ong mga boroaten nira. Ang doma napaning ong koma, ang doma nagintindi tang nigo-sio nira. ⁶ Ig ang doma, dinep nira tang mga torobolon tang adi, pinanlaban ig pinamatay nira. ⁷ Dorong kasisilagen tang adi! Ang bindoat na, sinobol na tang mga sondalo na ang pamatayen tang mga namamatay ong mga torobolon na ig sirokon tang bilog ang banoa nira. ⁸ Pagatapos,

ginoyan na tang doma sing mga torobolon na ig ganing, ‘Ang kombida ong kasal tang anao listo ra, piro ang mga pinangimbitar belag ta bagay ang magpasakep. ⁹ Animan paning amo ong mga karsada ang doro tang mga pamansita-lib, oman imbitaren mi tanirang tanan tarin.’ ¹⁰ Ig napanaw tang mga torobolon. Napaning tanira ong mga karsada, ig ang tanan ang nabagat nira, mo-ya man obin malain, inimbitar nira. Ig ang kombidan na-mok ta taw.

¹¹ “Indi naboay, siminled tang adi tenged galil-iag ang itaen na tang mga bisita. Mandian, may tatang taw ang inita na don ang indi nanimara tang lambong na ang para ong kombida. ¹² Ganing tang adi ong nandia, ‘Tangay, angay siminleda tarin ang india nanimara?’ Piro ang taw ang asi indi enged minibek-ibek, tenged anday masabat na. ¹³ Animan ganing tang adi ong mga torobolon na, ‘Lapoton mi tang mga kalima na asta kakay na ig ibanggil mi don ong loa ong maki-lep! Magini-yak tanandia don ig komayeget tang mga isi na.’”

¹⁴ Oman dayon ang minaning si Jesus, “Doro tang aggoyan tang Dios ang magpasakep ong inadian na, piro ge-ley lamang tang agpiliken ang manga-led.”

*Ang te-ma natetenged ong pagbayad ta bois
(Marcos 12:13-17; Lucas 20:20-26)*

¹⁵ Namagalin tang mga Pariseo don ig namagampang-ampang tanira mga monopa depdepen nira si Jesus ong mga pamitala na. ¹⁶ Animan pinapaning nira ong ni Jesus tang mga sinagpan nira aroman ka tang mga tawan

ni Herodes. Pagakabot tang mga sinobol ang asi ong ni Jesus, ganing tanira, “Maistro, gatawanan amen yawa india pagbo-li, ig pario tang pagpama-dek mo ong tanan. India pagpaekel-ekel ong kaliagan ta taw maski sinopa tanira, kondi agtotoldok mo lamang tang kamatodan natetenged ong kaliliagan tang Dios ang boaten ta mga taw. ¹⁷ Animan, mga ong nio, sigon ong Katobolan ta, tama ka bato ang itang mga Judio magbayad ta bois ong Adi tang Roma* obin indi?”

¹⁸ Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen ni-rang malain. Animan ganing ong nira, “Mga traidor amo! Angay agsobokano nindiong depdep-ong te-ma ming asia? ¹⁹ Abir, ipaita mi ong yen tang koartang aggamiten ong pagbayad ta bois.”

Ig dinawatan ka nira. ²⁰ “Ninopang itsora na ig ninopang aran tang nasolat tarin?” tang te-ma ni Jesus.

²¹ “Ang Adi tang Roma,” tang sabat nira.

Ig ganing si Jesus, “Mga maning don, i-dol mi ong adi tang para ong adi, ig i-dol mi ong Dios tang para ong Dios.”

²² Pagabasi nira ta si, pisan tanirang nangabereng. Animan namagalin da lamang tanira.

Ang te-ma natetenged ong moman ang pagaboi tang mga patay

(Marcos 12:18-27; Lucas 20:27-40)

²³ Ong kaldaw kang asi, may atan kang mga Saduseo ang namampaning ong ni Jesus para

* **22:17** 22:17 Ang “Adi tang Roma” aggoyan ta “Emperador” mga ong Tagalog.

mane-ma. Tanira tatang sikta tang mga Judio ang indi pamagparet ang maboing moman tang mga patay. ²⁴ Ganing tanira ong ni Jesus, “Maistro, ganing tang tobol ni Moises, mga mapatay tang lali ang anday ana nira tang katawa na, ang logod tang lali dapat katawaen na tang babay ang asing nabalo, agod magkatinir tanira ta ana para ong laling napatay.† ²⁵ Mandian, asing tokaw may pitong mamaglogod ang poros lali. Napangatawa tang kakan ig napatay ang anday ana nira. Oman ang yadoang logod nangatawa ong babay ang nabalo, ²⁶ piro napatay si kang anday ana nira. Maning ka ta si tang nainabo ong ya-lo, sa-sad ong yapito. ²⁷ Ang pitong mamaglogod, napan-gatawa ong babay ig poros nangapatay ang anday ana nira. Asing ori ra, ang babay napatay ka. ²⁸ Mandian, ong oring kaldaw, mga boien ang moman tang mga patay, sinopa ong nirang pito tang magimo sing katawa tang babay? Tened tanirang tanan nagimong katawa na.”

²⁹ Ganing si Jesus ang siminabat, “Doro amo ka kamali, tened indi amo gangaintindi tang gatang ong Sagradong Kasolatan. Ig indi amo ka gangaintindi mga monopa kamakagagaem tang Dios. ³⁰ Tened ong kaldaw ang boien ang moman tang mga patay, indi ra tanira mamagkaratawan tened pario ra tanira ong mga anghil ong langit. ³¹ Ig mga natetened ka ong pagboing oman ong mga patay, midio indi engaged gabasa mi ong Kasolatan tang inaning tang Dios ong nindio ³² ang ganing, ‘Yo tang Dios ni Abraham, ni Isaac, ig ni

† **22:24** 22:24 Ang tobol ang na mabasa ta ong Deuteronomio 25:5-6.

Jacob.’† Piro ang Dios, belag ta Dios tang mga patay. Tanandia Dios tang mga boi.”³³ Pagabasi ta si tang mga taw, pisan tanirang nangabereng ong mga agtotoldok ni Jesus.

*Ang tobol ang kaimportantian ong tanan
(Marcos 12:28-34; Lucas 10:25-28)*

³⁴ Asing pagatako tang mga Pariseo ang pirdi tang mga Saduseo ong mga bitala ni Jesus, namagsimet sing oman tanira ba-lo si namampaning ong ni Jesus. ³⁵ Tatang manigtoldok ang dorong gata-wanan na ong Katobolan ni Moises, ya ray ang nane-ma ong ni Jesus para sobokan na. ³⁶ Ganing tang manigtoldok ang na ong ni Jesus, “Maistro, ong tanan ang Katobolan, aypa tang kaimportantian?”

³⁷ Ganing si Jesus ang siminabat, “ ‘Gegman mo tang Ampoan mong Dios ang de-dek ong popotokon mo, bogos ong nem mo, ig bogos ong kinaisipan mo.’ § ³⁸ Sia tang kaimportantian ang tobol ong tanan. ³⁹ Maning ka ta si tang yadoa, ‘Gegman mo tang masig ka taw mo* pario tang paggegma mo ong sadili mo.’ † ⁴⁰ Ang doroang tobol ang narin, yay ang agpagalanan tang tanan-tanan ang Katobolan ni Moises asta ang mga sinoldok tang mga propita asing tokaw.”

† **22:32** 22:32 Na tang inaning tang Dios ong ni Moises asing naboay dang napatay da Abraham, Isaac, ig Jacob. Animan narin pagpamatod nga ang mga patay agboien ang oman. Mabasa ta narin ong Exodo 3:6. § **22:37** 22:37 Deuteronomio 6:5 * **22:39** 22:39 “masig ka taw mo.” Mga ong bitalang Grigo: kamalay mo † **22:39** 22:39 Levitico 19:18

Ang maliag yaning tang titolong “Inampo ni David”

(Marcos 12:35-37; Lucas 20:41-44)

⁴¹ Asing pamagsirimet-simet pa tang mga Pariseo don ong ni Jesus, sine-ma na tanira ang ganing, ⁴² “Sigon ong gata-wanan mi natetenged ong Cristo, † sinopa tang kamepet-mepetan ang pinagalinan na? Ninopa tanandiang inampo?”

“Inampo tanandia ni Ading David,” tang sabat nira.

⁴³ Oman ganing si Jesus, “Mga maning don, an-gay ‘Gino’ tang ginoy ni David ong nandia? Tened asing ginaeman si David tang Ispirito Santo, man-ing ta na tang binitala na:

⁴⁴ ‘Ganing tang Ginong Dios ong yen ang Gino:

Komaronga ong yen ang to,

asta ra lamang pasokono ong nio tang tanan ang kasoay mo.’§

⁴⁵ Mandian, mga ‘Gino’ tang ginoy ni David ong Cristo, monopa maning ta ang tanandia inampo ni David?”* ⁴⁶ Anday nasabat maski tata ong nira tang te-mang asi ni Jesus. Ig mimpisa don anda ray mangas ang mane-ma pa ong nandia.

† **22:42** 22:42 “Cristo.” Mga ong bitalang Hebreo, “Mesiyas.” Telekan ong Bokabulario. § **22:44** 22:44 Salmo 110:1 * **22:45** 22:45 Sigon ong sinolat tang mga propita asta ang nasolat ka ong Mateo 1:6-16, ang Cristo nagalin ong dogo ni David, animan tanandia inampo ka kaman ni David. Piro belag lamang tanandia ta taw kondi tanandia Dios mismo. Animan tama tang goy ni David ong nandia ang ganing “yen ang Gino.” Telekan ong Bokabulario, ong “Inampo ni David.”

23

Indi patoladan mi tang mga manigtoldok ig ang mga Pariseo

(Marcos 12:38-39; Lucas 11:43, 46; 20:45-46)

¹ Pagatapos ta si, minitala si Jesus ong mga taw ig ong mga sinagpan na. ² Ganing tanandia, “Ang mga manigtoldok tang Katobolan ig ang mga Pariseo yay ang sinaligan ang magpaintindi tang Katobolan ni Moises. ³ Animan tomanen mi tang agtotoldok nira ong nindio. Piro indi patoladan mi tang agboaten nira, tenged indi agtomanen nira tang agbibitala nira. ⁴ Agpabelatan nira tang mga taw ong dorong mga toromanen nira, piro indi enged agboinan nira tang tarakanen ang asi agod makayan nira tang kabelatan.* ⁵ Ang tanan ang agboaten nira ong pagtoman ong Katobolan, paita-ita lamang ong mga taw agod dayawen tanira. Agpabaelen nira tang mga pilaktiria† nira ang agbebe-ket ong toto ig ong kabala nira, ig agpāboaten nira tang mga rambay-rambay‡ ong sidsidan tang mga lambong nira agod aningen

* **23:4** 23:4 Asing tokaw, poira ong Katobolan ni Moises, namagdolang pa tang mga Pariseo ta doma pang mga tobol ang dorog kaigpit ang agpareges nirang tomanen, asta ra ka ang dorong mga bagay ang agbawalen nirang boaten. Tenged tarin, liniwagan ta mo-ya tang mga taw ong pagtoman nira ong rilihion nira bilang mga Judio. † **23:5** 23:5 Ang “pilaktiria” tatang kahon-kahon ang ge-ley ang agbetangan ta solat ang bitalang nagalin ong Sagradong Kasolatan. Ang mga kahon-kahon ang asi agbebe-ket tang mga lali ong toto ig ong kabala nira ong oras ang ba-lo mamangadi. ‡ **23:5** 23:5 Ang “rambay-rambay” ong lambong ta taw pagpademdem ong nandia ang magtoman tanandia ong mga tobol tang Dios.

ka madinioson tanira. ⁶ Mga ong simban ig ong mga kombida, ang kaliliagan ang enged nira, komarong ong masisinlong kalarongan ang para ong mga importanting taw. ⁷ Ig mga don ong plasa, ang kaliliagan nira, salodoan tang mga taw ig goyan ta ‘Maistro.’ ⁸ Piro yamo, indi amo magpagoy ta maistro ong aroman mi, tenged magalogod amo ig tambilog lamang tang Maistro mi-yo. ⁹ Indi amo maggoy maski ong ninopa ta ‘Tatay’ tarin ong tanek, tenged tambilog lamang tang Tatay mi--ang Tatay ang asi ong langit. ¹⁰ Ig indi amo magpagoy ta ‘Magino,’ tenged tambilog lamang tang Magino mi-yo, ang Cristo. ¹¹ Ang gatang ang alawig ong nindio, dapat tanandia tang magsirbi ong mga aroman na. ¹² Ang pagpalawig tang sadili na, ipababak. Ig ang pagpababak, tanandia tang ipalawig.”

Binitalan ni Jesus tang mga manigtoldok tang Katobolan ig ang mga Pariseo
(*Marcos 12:40; Lucas 11:39-42, 44, 52; 20:47*)

¹³ “Kailo amo kang manigtoldok tang Katobolan ig yamong mga Pariseo! Makaeled tang kaboton mi, tenged ang pagto mi ong Dios paitaita lamang! Agsagangen mi tang mga taw agod indi tanira ma-pen ong inadian tang Dios. Indi amo maliag ang pasakep ong nandia, ig aggawidan mi pa tang mga taw ang gangaliliag ang magpasakep.

¹⁴ [“Kailo amo kang mga manigtoldok tang Katobolan ig yamong mga Pariseo! Ang pagto mi ong Dios paitaita lamang! Agkalawen mi tang mga pagkabetang tang mga babay ang balo, asta ang

balay nira. Oman pamagpaita-ita amo ang moro-ya amo ong pagpangadi mi ta dorog kaboat ong talongan tang mga taw. Animan magimong mas mabelat pa tang silot ong nindio!][§]

¹⁵ “Kailo amo kang manigtoldok tang Katobolan ig mga Pariseo! Tened ang pagto mi ong Dios paita-ita kaman! Pagalig-alig amo ong bilog ang kalibotan para makombinsir amo maski tanga tawan lamang agod magparet ong mga toldok mi. Piro mga makombinsir mi ra ngani, agboaten mi tanandiang sobra pa ong nindio agkalain ig ang tegkan na i-lek lamang ong impirno.

¹⁶ “Kailo amo ka kaman, yamong mga boray ang pamagantabay ong mga taw! Tened pamagtoldok amo ang ganing, mga ang taw mangako ig manompa pa ang ganing, ‘Pa-dek tang Timplo!’ maski indi ra tomanen na tang pangako na. Piro mga manompa tanandia ig ang bolawan ang don ong Timplo yay ang boaten nang tistigos, ganing amo ka, kaministiran ang tomanen na enged tang sinompan nang asi. ¹⁷ Mga beyeg amo ig mga boray! Ong aypa tang mas importanti--ang bolawan obin ang Timplong pagpasagrado ong bolawan ang asi? ¹⁸ Ig pamagtoldok amo ka, mga ang taw manompa ig boaten nang tistigos tang altar, maski indi ra tomanen na tang sinompan na. Piro mga manompa tanandia ong bolontad ang agbe-tang ong altar, ganing amo ka, kamini-stiran ang tomanen na enged tang sinompan na. ¹⁹ Mga boray amo! Aypa tang mas importanti--ang

§ **23:14** 23:14 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

agbobolontad obin ang altar ang pagpasagrado ong bolontad? Ang altar! ²⁰ Animan mga ang taw manompa ong altar, panompa tanandia ong altar asta ra ong tanan ang agbobolontad don. ²¹ Ig mga ang taw manompa ang ganing ‘Pa-dek tang Timplo!’ maliag yaning agboaten na kang tistigos tang Dios, tenged don gistar tang Dios. ²² Ya ka, mga ang taw manompa ang ganing ‘Pa-dek tang langit!’ maliag yaning panompa tanandia asta ra ong trono tang Dios, ig ong Dios ang mismong kakarong don.*

²³ “Kailo amo kang manigtoldok tang Katobolan ig yamong mga Pariseo! Ang pagto mi ong Dios paita-ita lamang! Maderep amo ong pagtorol ong Dios ta tampolok ang porsinto tang pa-bat mi asta ang mga daon ang pagpasabor ong pamangan. Piro ong dobali ta sia, indi amo enged pamag-intinding magboat tang mas importanting mga tobol tang Dios ang ganing dapat ita magboat ta mato-lid ong masig kataw ta, magimong masine-bekenen ig mataligan ong tanan ang bagay. Dapat magtorol amo ka kaman tang tampolok ang porsinto, piro indi lipatan mi tang mas importanting mga tobol. ²⁴ Boray amo ka kaman, yamong

* **23:22** 23:22 Sigon ong kaogalian tang mga Judio asing timpo ni Jesus, indi dapat ibitala tang sagradong aran tang Dios. Animan mga mangako tanira, indi gamiten nira tang aran tang Dios ong pagpanompa nira. Piro ang doma ong nira, mga matapos ang manompa, maosay ang magrason-rason ang maning belag ta talak maski indi tomanen nira tang sinompan nira, total indi ginamit nira tang aran tang Dios mismo. Piro ang maliag yaning ni Jesus tarin ong 23:16-22 ay kaministiran tomanen ta enged tang tanan ang binitala ta.

mga pamagantabay ong mga taw! Ang agboaten ming asia midio agsaraen mi tang mga ayep-ayep ang gege-ley ong irinemen mi, piro aggagapil mi kang agginemen tang mababael ang ayep.†

25 “Kailo amo kang mga manigtoldok tang Katobolan ig mga Pariseo! Ang pagto mi paita-ita lamang! Aglimpion mi ta mo-ya tang loa tang mga baso ig mga platon mi, piro ang teled tang popotokon mi maboling tenged ponok ta kadegdegan ig katakab.‡ 26 Boray amo, yamong mga Pariseo! Limpion mi kang lagi tang teled tang baso mi, ig ong maning don magimong limpio ra ka tang loa na.

27 “Kailo amo ka kaman ang manigtoldok tang Katobolan ig yamong mga Pariseo! Ang pagto mi ong Dios paita-ita lamang! Ang kalimbawan mi pario amo ong mga pantion ang pinintoran ta kolit ig masinlong pa-dekan ong loa, piro ong teled doro kakalpot ig poros doli ta patay. 28 Maning atan amo enged tenged mga pa-dekan amo tang mga taw, mato-lid tang agboaten mi, piro ong matod poros lamang paita-ita, tenged ong teled tang mga popotokon mi doro amo kalain ang mga taw.”

† 23:24 23:24 Maliag yaning, ang domang mga Pariseo madreng ong pagtoman tang mga ge-ley ang mga tobol ang belag ta masiadong importanti, piro agbaliwalaen nira tang mas importanting mga katobolan tang Dios. ‡ 23:25 23:25 Ang mga pangolokolo ong mga Judio madreng ong pagtoman tang Katobolan ni Moises, labi ka enged ang mga tobol natetenged ong pamangan ang agbawalen, asta ong tamang pagrilimpion. Piro sia teta paita-ita lamang. Tenged ang doma ong nira mga ispotan ig agdegdegen pa nira tang mga taw ong pagpabolontad ta sobra pa ong para ong nira.

Ang silot ang marisibi nira
(Lucas 11:47-51)

²⁹ “Kailo amo kang mga manigtoldok tang Kabobolan ig yamong mga Pariseo! Makaeled tang kaboton mi, tenged ang pagto mi ong Dios paitaita lamang! Agpaobra mi tang mga pantion tang mga propita ang nangapatay asing tokaw, ig agpasinlon mi tang lebengan tang mga taw ang nangaboi ang mato-lid. ³⁰ Ig agganing amo, ‘Mga taw ami ra rin asing timpo tang mga kamepet-mepetan amen, indi ka enged patayen amen tang mga propita tang Dios, pario tang bindoat nira.’ ³¹ Piro ong inaning ming asia, agrisibien mi ang mga inampo amo ka kaman tang mga taw ang namamatay ong mga propita! ³² Ala, taposon mi tang kalainan ang inimpisan tang mga kamepet-mepetan mi! ³³ Mga traidor amo, mga irinsia amo ta mga ma-kal ang dalitan! Indi amo enged mapalibri ong silot ong impirno! ³⁴ Tenged manobolo pa ong nindio ta mga propita, mga taw ang dorong in-adalan nira, ig mga maosay ang mga manigtoldok tang bitala tang Dios. Ang mainabo, patayen mi tang doma, ig ang doma ilansang mi ong kros. Ang doma pamalon mi ong mga simban mi ig maski ong aypa tanira mamanikad, rotoson mi ig paliwagan. ³⁵ Yay sia ang yamo tang manabat ong kamatayen tang tanan ang mga taw ang mato-lid ang pinamatay tarin ong kalibotan, mimpisa pa ong pagpatay ong ni Abel§ ang anday talak na, sa-sad ong pagpatay ka ong ni Zacarias, ang ana ni Baraquias.* Pinatay mismo tanandia tang

§ 23:35 23:35 Genesis 4:8 * 23:35 23:35 2 Cronica 24:20-21

mga kamepet-mepetan mi ong Timplo, don ong pagtetengan tang altar ig ang logar ang agganin-gen sagrado. ³⁶ Ong matod, yamong mga taw ong timpong na, yamo tang silotan tenged ong tanan ang bindoat nirang asi.”

*Ang paggegma ni Jesus ong mga taga Jerusalem
(Lucas 13:34-35)*

³⁷ Dayon ang minaning si Jesus, “Ay yamong mga taga Jerusalem! Angay agpatayen mi tang mga propita ig agbanggilen mi tang mga agto-bolon tang Dios ong nindio? Kaboay da tang andemong imesen amo ig sagodon, pario ong manong lo-lokan ang pagimes tang mga boto na ong adalem tang kalipapa na, piro indi amo maliag. ³⁸ Mandian bala amo ra lamang ong mga sadili mi. Pabayan da lamang tang logar ming mapegnak. ³⁹ Tandan mi narin: Indio ra enged itaen mi asta indi komabot tang kaldaw ig mamaganing amo, ‘Dayawen tang kakabot ang sinobol tang Dios!’ ”

24

*Natetenged ong pagdistroso tang Timplo
(Marcos 13:1-2; Lucas 21:5-6)*

¹ Oman dayon ang limindoa si Jesus ong Timplo ig asing papanaw da, napalenget ong nandia tang mga sinagpan na. Sinoldok nira ong nandia tang Timplo asta ang domang mga pina-deng don. ² Oman ganing si Jesus ong nira, “Gitaen ta ka kaman tang tanan ang asia. Piro tandan mi na:

Komabot tang kaldaw ang anda enged ay mabowan ong mga batong pamagtara-paw ta-pawan ang asia. Mangapegnak ang tanan!”*

*Ang kaliwagan ang komabot
(Marcos 13:3-13; Lucas 21:7-19)*

³ Siminakat si Jesus ong Bokid tang Kaoliboan ig don kiminarong. Napalenget ong nandia tang mga sinagpan na ang tanira-tanira lamang ig ganing, “Begay ami ka nio mga tanopa mainabo tang inaning mong mapegnak tang Timplo, ig onopay mga pasinial mga alenget da tang pagbalik mo ig mga kataposan da tang kalibotan.”

⁴ Siminabat si Jesus ang ganing, “Magandam amo agod indi amo maloko ta maski sinopa. ⁵ Tened yading mamansikabot ang magekel tang arano, ig kada tata magpailala ang tanira ono tang Cristo. Ig dorong maloko nira. ⁶ Animan indi amo mangelba mga mabasi amo ta pamaggiran ong alenget, ig mga mabalita amo kang may gira ono ong domang banoa. Ang mga bagay ang na kaministiran ang mainabo, piro belag pa ta sia tang kataposan tang kalibotan. ⁷ Mamaggiran tang mga nasion ig mamagkorontran tang mga inadian. Manlinog ong sari-saring mga logar ig magkatinir ta grabing letem. ⁸ Piro ang tanan ang narin, impisa pa lamang tang mga kaliwagan

* **24:2** 24:2 Narin pinatako rang lagi ni Jesus nga ang Timplo tang mga Judio pegnaken ono ong parakaboton. Ig ya ray asi tang nainabo asing takon ang 70 A.D. Tened sinled tang mga taga Roma tang siodad tang Jerusalem asing namaggiran tanira tang mga taga Israel, ig dinistroso kaman nira tang Timplo.

ang komabot, pario ong tatang babay ang palan-ganaen ang ba-lo pa lamang pagpasit.

⁹ “Ong mga kaldaw ang asi, asilagan amo tang tanan ang taw tenged ong pagto mi ong yen. De-pen amo nira ig yintriga amo ong mga taw ang mamagsilot ong nindio, ig ang doma ong nindio pamatayen ang enged. ¹⁰ Ong timpo kang asi, doro rang mga taw ang taliotan da nira tang pagto nira ong yen tenged ong dorong mga kaliwagan ang gapasaran nira. Oman asilagan ig traidoron nira tang mga kapario nirang pamagto. ¹¹ Yading lomboang bo-lien ang mga propita ig dorong mal-oko nira. ¹² Maski ong aypang logaray, dorong magboat ta kalainan, animan ang paggegma tang kayadian ong masig ka taw nira manlasay da. ¹³ Piro ang magagoanta ig magpadayon ang mag-toman ong yen asta matapos tang tanan ang kali-wagan, tanandia yay ang malibri. ¹⁴ Ig mapatako da ong bilog ang kalibotan tang Mo-yang Balita natetenged ong paggaraemen tang Dios bilang adi, agod sia maba-yan tang tanan ang nasion, ba-lo komabot tang kataposan.”

*Ang Maniglangga ang Sobrang Manginsolto
ong Dios*

(Marcos 13:14-23; Lucas 21:20-24)

¹⁵ Ganing pa si Jesus, “Asing tokaw ang propi-tang si Daniel nagpatako ang ganing, ong parak-aboton may tenled ong Sagradong Logar ang dorog kalain, ang aggoyan ta Maniglangga ang So-

brang Manginsolto ong Dios.† (Yamong mga pam-agbasa, intindien mi ta mo-ya tang maliag yaning ta na.) ¹⁶ Animan mga itaen mi ra narin ang don da ong Timplo, ang mga taw ang pamansistar tarin ong Judea, kaministiran ang mamanikad dang lagi ong kabobokidan. ¹⁷ Ang taw ang don ong loa tang balay na, dapat indi ra magpawat ang tenled ong balay na para mangomit ta maski onopa. ¹⁸ Ya ka mga may taw don ong bokid, dapat indi ra molik para mangomit tang takol na. ¹⁹ Ong mga kaldaw ang asi, kailo ka tang mga pamagabdet asta ang mga pamagpatiti, tenged liwagan tanira ²⁰ ong pagpantalok nira. Magampo amo ong Dios ang balampa indi māton ong timpong malamig obin ong Kaldaw ang Igperenay. ²¹ Tenged ong mga kaldaw ang asi, ang mga taw mapasar ta sobrang kaliwagan. Anda pang pisan ay nainabo ong kalibotan tang pario ong kaliwagan ang na. Ig anda ra kay mainabo pang pario ta sia asta tanopa. ²² Ong matod, mga indi rin padipoton tang Dios tang timpong asi ta kaliwagan, anda enged ay mabo-wan maski tanga tawan. Piro tenged ong mabael ang kate-bek na ong mga taw

† **24:15** 24:15 Ang mga bitalang “Ang Maniglangga ang Sobrang Manginsolto ong Dios” ay nagalin ong Daniel 9:27, 11:31 ig 12:11. Sigon ong doma, ang agganingen tarin yay ang tatang dios-diosan ang bintang ni Aristocus Epiphanes ong teled tang primirong Timplo tang mga Israelita don ong Jerusalem asing 168 B.C. Piro sigon ong doma, ang maliag yaning ni Jesus tarin yay ang bindoat tang mga taga Roma asing 70 A.D., asing linangga nira tang ba-long Timplo. Ig sigon ka ong doma, ang agganingen tarin ang Maniglangga, yay ang kontra-Cristo ang komabot pa, ba-lo magbali si Jesu-Cristo ong kalibotan.

ang pinilik na, padipoton tang Dios tang timpong asi.

²³ “Ong mga kaldaw ang asi, mga may maganing ong nindio ang, ‘Asia ra tang Cristo!’ obin may maning, ‘Way, asia ka!’ indi amo magparet.

²⁴ Tenged may mamansiloa atan ang mga taw ang maganing tanira ono tang Cristo, ig may atan kang maganing tanira ono propita ang sinobol tang Dios. Magpaita tanira ta mga milagro ig makabebereng ang mga bagay ong kaliliagan nirang maloko tang mga taw, mga poidi lamang asta ang mga pinilik tang Dios. ²⁵ Animan tandan mi na! Agbebego rang lagi tang mga bagay ang na mintras indi pa gainabo.

²⁶ “Animan mga may maganing ong nindio nga ang Cristo asi ono ong bokid, indi amo enged paning don. Ig mga may maning, asia tanandia ong teled tang balay, indi amo enged magparet.

²⁷ Tenged mga yo, ang Ana ta Taw, magbalik da, ang itaen mi don midio koldap ang golpi ra lamang mangayag magalin ong tere-lan tegka ong gako-pan. ²⁸ Pario tang sarabien ang ganing, ‘Mga aripa tang mga ogak pamagolag, don toga tang ayep ang patay.’ ”

*Ang pagbalik ni Jesus ong kalibotan
(Marcos 13:24-27; Lucas 21:25-28)*

²⁹ Ganing pa si Jesus, “Matapos lamang tang so-brang kaliwagan ong timpong asi, mangi-lep tang kaldaw ig ang bolan indi ra mangayag. Mangabolog tang mga bitokon ig pakedegen tang tanan ang aggitaen ong langit. ³⁰ Ig itaen ong langit tang pasinial ang yo, ang Ana ta Taw, alenget

dang magbalik, ig ang tanan ang mga taw ong kalibotan mamagini-yak ong sobrang eled nira. Tenged itaeno nira ang tatabid ong mga onom, ang pagekelo tang makabebereng ang gaem ig kadenggan. ³¹ Ong mapoairsang tonog ta torotot, tobolono ra tang yen ang mga anghil ang magsimet da tang tanan ang taw ang piniliko, magalin ong tanan ang parti tang kalibotan.”

*Ang adal ang nagalin ong papa tang igos
(Marcos 13:28-31; Lucas 21:29-33)*

³² “Intindien mi tang adal ang nagalin ong papa tang igos: Mga itaen mi narin ang pangolbot da, gata-wanan ming alenget da tang koarisma. ³³ Pario ka ta si, mga itaen mi ra nganing gainabo ra tang mga bagay ang inaningo ong nindio, matawanan ming indi ra maboay, komabot da tang timpong asi ig madalio rang magbalik. ³⁴ Tandan mi: May doma ong mga taw ang gangaboi mandian ang kabotan pa nira tang mga bagay ang nang mainabo. ³⁵ Malipat tang langit may ang tanek, piro ang yen ang mga bitala magpadayon ang anday kataposan.”

*Anday gatako mga tanopa magbalik si Jesus
(Marcos 13:32-37; Lucas 17:26-30, 34-36)*

³⁶ “Piro anday taw ang gatako mga tanopa komabot tang kaldaw ang asi obin oras. Maski ang mga anghil ong langit, maski yo, ang Ana mismo tang Dios, indio ka gatako. Ang Dios ang Tatay lamang tang gatako ta sia. ³⁷ Ang agboaten tang mga taw ong timpong magbaliko, magkapanario tang asing timpo pa ni Noe. ³⁸ Ong timpong asi, ba-lo kiminabot tang bonaw, anday domang

aggintindien tang mga taw kondi pamamangan ig pamanginem, pamangatawa ig agpakatawa, asta ra lamang ong kaldaw ang siminay da Noe ong mabael ang barko ang aggoyan ta arka. ³⁹ Oman kiminabot tang ba ang anday kalaom nira ig nangapatay tang tanan ang nangabo-wan. Maning ka ta si ong timpong magbaliko. Ang mga taw, anda kay kalaom nira ang komaboto ra. ⁴⁰ Ong oras ang asi, mga may doroang laling pamagobra ong bokid, ang tambilog komiten ig ang tambilog bo-wanan. ⁴¹ Obin mga may doroa nga babayan ang pagkatodan ang panlebek, komiten tang tambilog ig ang tambilog bo-wanan ka. ⁴² Animan magimong listo amo ig pirming simpan, tenged indi amo gatako mga tanopa komabot tang Gino mi. ⁴³ Isipen mi narin: Mga gata-wanan lamang tang may nandia tang balay mga onopang orasay komabot tang takawan, bantayan na enged agod indi ma-led tang balay na. ⁴⁴ Animan yamo, kaministiran ang magbantay amo ig pirming listo. Tenged yo, ang Ana ta Taw, komaboto ong oras ang indi gelaten mi.”

*Ang mataligan ang torobolon ig ang belag
(Lucas 12:41-48)*

⁴⁵ Nagistoria pa si Jesus ong nira ong palimbawang na. Ganing tanandia, “Ang mataligan ig matakong torobolon, yay ang boaten tang may nandia tang balay ang ingkargado ong domang mga torobolon na, ig ya kay ang magtorol ong nira ta pamangan ong tamang oras. ⁴⁶ Masoirti tang torobolon ang asi mga kabotan tanandiang pagboat tang katengdanan na ong pagbalik tang

agalen na. ⁴⁷ Sigoradong boaten da enged tanandiang ingkargado ong tanan ang pagkabetang tang agalen na. ⁴⁸ Piro mga malain tang torobolon ang asi, maning ong sadili na, ‘Maboay-boay pa ba-lo magbalik tang agaleno.’ ⁴⁹ Ig impisan na rang bogbogon tang aroman nang mga torobolon, asta magiga-pen da ang mamangan ig manginem ong mga manigpabaleng. ⁵⁰ Oman komabot tang agalen na ong kaldaw ang indi enged gelaten na, ig ong oras ang indi gata-wanan na. ⁵¹ Dayon da tanandiang kastigon tang agalen na ta doro kaliwag, ba-lo ibanggil ong logar ang para ong mga taw ang paita-ita lamang tang pagto nira. Don tanandia magini-yak ang aroman nira ig komayeget tang mga isi na.”

25

Ang palimbawa natetenged ong tampolok ang soltiras

¹ “Pag kabot tang kaldaw ang asi, ang mainabo ong inadian tang Dios mapapario ong istori-ang natetenged ong tampolok ang soltiras asing may kasalan. Sigon ong kaogalian nira, ang mga soltiras ang asi namagekel ta mga tolok nira ig namansipanaw da para mamansibagat ong laling karasalen. ² Ang lima ong nira anday isip nira, piro ang lima maorosay ta kinaisipan. ³ Ang limang asing anday isip nira, namagekel ta mga tolok nira, piro indi tanira namagekel ta langis ang pangrisirba. ⁴ Piro ang mga soltiras ang morosay, namagekel ang lagi ta bastanting langis nira. ⁵ Mandian ang nainabo, nātrasong kiminabot

tang laling karasalen, animan pinoyat da tanira ig nangapoyat ang tanan.

⁶ “Asing tenganan da, may miniteg ang ganing, ‘Asia ra tang laling karasalen! Dalien mi, bagaten mi ra!’ ⁷ Nangapoaw tang tampolok ang asing soltiras ig linisto nira tang mga tolok nira. ⁸ Ganing tang mga soltiras ang anday isip nira ong mga soltiras ang morosay, ‘Olday ami ka nindio ta langis, maski ge-ley lamang. Way, ang mga tolok amen madali rang mapatay!’

⁹ “Piro ganing tang mga soltiras ang may isip nira, ‘Indi poidi, tenged mga oldan amo pa yamen, parario itang mangalo-tan. Paning amo ra lamang ong mga manigpabakal ig mamakal amo ta para ong nindio.’ ¹⁰ Animan namansipanaw da tang limang soltiras ang asi para mamakal ta langis. Pagapagalin lamang nira, ya kay ang pagkabot tang laling karasalen. Ig ang limang simpan ang lagi, nangatabid ong nandia ang napaning ong kombida. Paga-led nira ong kombidan, dayon dang siniradoan tang portan.

¹¹ “Maboay-boay ta ge-ley, kiminabot da tang aroman nirang mga soltiras ang namamakal ta langis, ig namansigoy tanira ong loa ang ganing, ‘Magino, pa-leday ami ka!’

¹² “Piro ganing tang lali, ‘Indio gailala ong nindio.’ ”

¹³ Oman dayon ang minaning si Jesus, “Yay sia ang kaministiran ang magimong listo amo ig pirming simpan, tenged indi amo matako mga tanopa obin onopang kaldaway obin oras tang pagkaboto.”

*Ang palimbawa natetenged ong mga torobolon
ang inintrigan ta koarta
(Lucas 19:11-27)*

¹⁴ Nagistoria pa si Jesus ong nira ong tata pang palimbawa ang ganing, “Ang paggaraemen tang Dios bilang adi pario ong bindoat tang tatang taw ba-lo tanandia nagbiahi ong alawid ang logar. Gi-noyan na tang mga torobolon na ig inintrigan na tanira tang mga manggad na para ipapanaw nira ong nigosio. ¹⁵ Ang kada tata ong nira, sindolan na sigon ong abilidad na ong pagnigosio. Ang tata sindolan na ta 5,000 ang pidasong koartang bolawan;* ang tata 2,000 ang pidaso, ig ang tata pa sindolan na ka ta 1,000. Oman dayon da tanan-diang nagalin. ¹⁶ Ang torobolon ang sindolan ta 5,000 ay nagnigosiong lagi ig naganansia tanandia ta 5,000 ka. ¹⁷ Ya kay ang bindoat tang sindolan ta 2,000, ig naganansia ka tanandia ta 2,000. ¹⁸ Piro ang inintrigan ta 1,000, napanaw ig nagali ong tanek, oman limbeng na tang koartang sindol ong nandia tang agalen na ang dapat inigosio na rin.

¹⁹ “Pagata-lib tang naboay ang timpo, nagba-lik tang agalen nira. Pinampagoy na tang mga torobolon na para mata-wanan na mga pirapa tang naganansia nira ong koartang inintriga na. ²⁰ Ang torobolon ang sindolan ta 5,000 yay na-kaw ang napalenget ong agalen na ig ganing, ‘Magino, inintrigano nio ta 5,000. Nani tang 5,000 ang sindol mo ong yen ig ang 5,000 kang ganansiao.’

* **25:15** 25:15 “koartang bolawan.” Ong bitalang Grigo, “talinto.” Ang kantidad tang tanga koartan ang talinto pario tang sol ta tatang trabahador ong teled tang 15 ang takon.

21 “‘Mo-ya!’ ganing tang agalen na, ‘Mo-yāng torobolon! Yawa, nataligana ong ge-ley ang kantidad. Animan mandian intrigana ra yen ta mas mabael ang kantidad. Mangalipaya ka ang aromano!’

22 “Oman ang torobolon ang sindolan ta 2,000 napalenget ka. Ganing tanandia ong agalen na, ‘Magino, inintrigano nio ta 2,000. Nani tang sindol mo ong yen ang 2,000 asta ang 2,000 kang ganansiao.’

23 “‘Mo-ya!’ ganing tang agalen na ong nandia, ‘Mo-yāng torobolon! Yawa, nataligana ong ge-ley ang kantidad. Animan mandian intrigana ra yen ta mas mabael ang kantidad. Mangalipaya ka ang aromano!’

24 “Ig napalenget ka tang ya-lo ang inintrigan na ta 1,000. Ganing tang torobolon ang na, ‘Gatawanano ang yawa mabelatang taw. Agkomiten mo tang ganansia tang binedlayan ta doma, ig maski belag ta yawa tang nagloak, aggayegen mo. 25 Geldano ong nio, animan limbengo lamang tang koarta mo ong tanek agod indi malipat. Ya, nani tang 1,000 mo.’

26 “Ganing tang agalen na, ‘Anday kointa mong torobolon! Tamadana! Gata-wanan mo palang agkomiteno tang ganansia ig ang pa-bat maski belag ta yo tang nagbedlay? 27 Angay indi bino-log mo ong bangko tang koartao, agod mga mabaliko, makomito asta ang tobo na?’ 28 Oman ganing tang agalen ong domang mga torobolon, ‘Komiten mi ong nandia tang koartang 1,000 ig i-dol mi ong torobolon ang may 10,000 na. 29 Tened ang kada tatang mataligan, oldan pa asta mandoro tang

nandia. Piro ang indi mataligan, maski ang ge-ley lamang ang inintriga ong nandia, sia komiten pa ka enged ong nandia.† ³⁰ Ala, ang torobolon ang asiang anday kointa na, i-lek mi don ong loa ong maki-lep. Don tanandia magini-yak ig komayeget tang isi na.’ ”

Ang pagorosgaren ong oring kaldaw

³¹ Nagpadayon si Jesus ong pagbitala na ang ganing, “Mga yo, ang Ana ta Taw, komabot ong mabael ang kayagano ig aromano tang tanan ang mga anghil, ya ray ang oras ang komarongo bilang adi ong yen ang trono, para maggaem ong tanan.

³² Ong kaldaw ang asi simeten tang tanan ang mga taw ong talongano. Oman belageno tanira ong doroang gropo pario tang pagpalbag tang manigbadbad tang mga karniro ong mga kambing. ³³ Ang mato-lid ang mga taw, ang kaparioan nira mga karniro ig ibetango ong yen ang to. Ig ang mga taw nga ang kaparioan nira mga kambing ibetango ka ong yen ang wala. ³⁴ Oman, bilang Adi, maningo ong mga taw ang gampir ong yen ang to, ‘Pinalabi amo tang Dios ang Tatayo! Tenled amo ig mistar ong inadian ang tinagana na ong nindio mimpisa pa asing boaten tang kalibotan.

† **25:29** 25:29 Ong palimbawang na, ang agalen tang mga torobolon yay ang Dios, ig ang mga torobolon yay ang mga sinakepan tang Dios. Ang maliag yaning tang koarta belag lamang ta koarta, kondi asta ang sari-saring mga abilidad obin kinata-wanan ang sindol tang Dios ong yaten. Ang mga narin, indi dapat italok ta kondi gamiten ta para ong ikakao-ya tang aroman tang pamagto. Ig mga mataligan ita ong grasia obin mga abilidad ang narisibi ta ong Dios, mas dolangan na pa enged.

³⁵ Aggaloyan amo engaged tang Dios, tenged asing agle-meno, pinapano nindio. Ig asing agkoaweno, pinainemo nindio. Asing dono ong logar mi bilang dayoan, pinadayono nindio ong balay mi. ³⁶ Ig asing anday lambongo, pinalambongano nindio. Asing pagmasito, sinagodo nindio. Ig ang pagprisō, binisitao nindio ig linipay.’

³⁷ “Somabat tang mga taw ang mato-lid, ‘Gino, tanoapa inita amen ang naletem ig pinapana yamen, obin kinoawa ang pinainema yamen?’

³⁸ Tanoapa inita amen ang anday madayonan mo ig pinadayona yamen ong balay amen, obin anday lambong mo ang pinalambongana yamen? ³⁹ Ya ka tanoapa inita amen ang nagmasit obin napriso ig binisitā yamen?’

⁴⁰ “Oman yo, ang Adi, somabato ong nira ang maning, ‘Ong matod, asing bindoat mi tang maning atan ong mga logodo, † maski ang kadibabakan ong pama-dek tang mga taw, pario ra ka ang sia bindoat mi ong yen.’

⁴¹ “Oman yangingo ka ong mga taw ang gampir ong walao, ‘Palawid amo tarin, yamong mga sinompa tang Dios! Don amo ra lamang ong apoy ang indi engaged mapatay-patay, ang yay ang logar ang natagana ong ni Satanas asta ong mga sinagpan na. ⁴² Tenged asing agle-meno, indio engaged pinapan mi. Asing agkoaweno, indio pinainem mi. ⁴³ Asing dono ong logar mi ang anday madayonano, indio engaged pinadayon mi ong balay mi. Ya ka asing anday lambongo, indio ka sindolan mi.

† **25:40** 25:40 Mga natetenged ong sinopa tang mga logod ni Jesus, telekan ong Mateo 12:48-50.

Ig asing pagmasito ig pagapriso indio ka binisita mi.’

⁴⁴ “Ig somabat ka tanira ang maning, ‘Gino, tanoapa inita amen ang naletem ig kinoaw, obin anday madayonan mo, obin anday lambong mo, obin nagmasit, obin napriso ang indi ami nagtabang ong nio?’

⁴⁵ “Yo, ang Adi, somabato ka ong nira, ‘Ong matod, asing indi sinabangan mi tang mga logodo, maski ang kadibabakan ong pama-dek ta taw, midio yo ra ka tang indi sinabangan mi.’

⁴⁶ “Animan sia tanira pālinen ig silotan asta ong tanopa. Piro ang mga mato-lid yay ang oldan ta kaboing anday kataposan.”

26

Plano para patayen si Jesus

(Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

¹ Pagatapos ang nagtoldok si Jesus tang tanan ang na, ganing tanandia ong mga sinagpan na,

² “Gata-wanan ming doroa ra lamang kaldaw, Pista ra tang Pagta-lib tang Anghil,* ig yo, ang Ana ta Taw, traidorono ig yintrigao ra ong mga taw para ilansang ong kros.”

³ Mandian, asing oras kang asi, ang mga mepet tang banoa may ang mga pangolokolo

* **26:2** 26:2 26:2 Ang “Pista tang Pagta-lib tang Anghil” mga ong bitalang Grigo yay ang “Paskoa.” Na belag ta pario ong agganingen ang “Paskoa” mandian. Ang pistang narin agsilibraen tang mga Judio takon-takon bilang pagdemdem nira ong paglibri tang Dios ong mga kamepet-mepetan nira ong mga taga Ehipto, asing timpo ni Moises. Telean ka ong Bokabolario, ong “Pista tang Pagta-lib tang Anghil.”

ong mga padi pamagsimet da don ong palasio ni Caifas, ang yay ang kalawigan ang padi nira. ⁴ Namagampang-ampang tanira mga monopa madep nira si Jesus ong talok, oman ipapatay. ⁵ Ganing tanira, “Indi itōn ta ong kasagsagan tang pista, itaben magkagolo tang mga taw.”

*Bino-bokan ta pabanglo si Jesus
(Marcos 14:3-9; Juan 12:1-8)*

⁶ Mandian, asing don si Jesus ong bario tang Betania, napaning tanandia ong balay ni Simon ang dating liproso. ⁷ Mintras pamangan tanira, pinalengetan si Jesus tang tatang babay. May aggekelan nang tereldan ang boat ong batong midio marmol. Ang teled na tatang klasi ta pabanglo ang dorog kamal, ig sia bino-bok tang babay ong kolo ni Jesus. ⁸ Asing itaen tang mga sinagpan na, pinangerepan tanira ig namagmoro-moro ang ganing, “Aroy! Arangan da tang pabanglong asia! ⁹ Mga pinabakal pa sia, ang bayad na mabael ang kantidad, ig malimos pa rin ong mga malilised.”

¹⁰ Piro gata-wanan ni Jesus tang agpagampangan nira, animan ganing tanandia ong nira, “Angay pagpalabet amo ong babay ang na? Pabayan mi lamang. Ang bindoat nang na ong yen doro kasinlo. ¹¹ Ang mga malilised pirming ka-pen mi ig poidi pang matabangan mi. Piro yo, indio ra maka-pen mi ong maboay ang timpo. ¹² Anda pa ngani, bino-bokano ra nandia ta pabanglo agod magimong simpan da tang sinangonio mga ilbengo ra. ¹³ Agganingo ong nindio, maski ong aripa ipatako tang Mo-yang Balita tarin ong bilog ang kalibotan, ang bindoat tang babay ang na

ong yen magapil ka enged bilang pagdemdem ong nandia.”

*Napaoyon si Judas ang traidoron na si Jesus
(Marcos 14:10-11; Lucas 22:3-6)*

¹⁴ Pagatapos ta si, si Judas Iscariote, ang tata ong tampolok may doroang apostolis ni Jesus, napaning ong mga pangolokolo ong mga padi.

¹⁵ Nagigampang si Judas ong nira ang ganing, “Pirapa tang isol mi ong yen mga tabangan amo yen ang depen si Jesus?” Binilangan ang lagi nira si Judas ta tolompolok ang pidasong koatang silber.

¹⁶ Animan nagimpisa ra tanandiang nagelat ta tamang oras para maintriga na si Jesus ong nira.

*Nagsimpan da Jesus ta panapon para ong pista
(Marcos 14:12-21; Lucas 22:7-14, 21-23; Juan 13:21-30)*

¹⁷ Asing kiminabot tang primirong kaldaw tang Pista tang Tinapay ang Anday Pampalsa na,[†] napolenget ong ni Jesus tang mga sinagpan na ig nane-ma ang ganing, “Ong ari ami pa magsimpan ta yapon ta para ong Pista tang Pagta-lib tang Anghil?”

¹⁸ Siminabat si Jesus, “Paning amo don ong lansangan, ong balay tang taw ang inaningo ra ong nindio. Aningen mi tanandia ang, ‘Nagtoyon

[†] **26:17** 26:17 Kada takon, ang “Pista tang Tinapay ang Anday Pampalsa na” agsilibraen tang mga Judio ong teled ta pitong kaldaw. Ang bispiras tang kapistan, yay ang labing pamagsimpan tang kada pamilia ta ispisial ang panapon ong pagsilibra nira tang Pista tang Pagta-lib tang Anghil. Mabasa ta tang natetenged ong mga pistang narin ong Bokabolario, asta ong Exodo 12:18-20 ig Deuteronomio 16:5-8.

tang Maistro ang ganing, kiminabot da tang oras na. Tarin ono tanandia magsilibra tang Pista tang Pagta-lib tang Anghil ong balay mo, aroman na tang mga sinagpan na.’ ”

¹⁹ Animan napanaw da tang mga sinagpan ni Jesus ig nagsimpan tanira tang panapon nira para ong pista, sigon ong tobol na ong nira.

Ang Sagradong Panapon

(Marcos 14:22-26; Lucas 22:14-20; 1 Corinto 11:23-25)

²⁰ Asing alikarem da, kiminarong da si Jesus para manapon, aroman na tang tampolok may doroang mga sinagpan na. ²¹ Mintras pamamangan tanira, ganing si Jesus ong nira, “Begen amo yen tang kamatodan, yo, traidorono tang tata ong nindio tarin.”

²² Pagabasi ta si tang mga sinagpan na, namagsinti tanira ig nane-ma tang kada tata ong ni Jesus ang ganing, “Gino, yo ra bato?”

²³ Ganing si Jesus ong nira, “Agganingo, tata ong nindio ang yen ang mga kasaro, ang nagte-me ta tinapay ong mangkok ang na, yay ang magtraidor ong yen. † ²⁴ Yo, ang Ana ta Taw, mapatay sigon ong na-tang dang lagi ong Sagradong Kasolatan. Piro kailo ka tang taw ang magtraidor ong yen! Mas mo-ya pa ong nandia, indi ra lamang nataw.”

²⁵ Dayon ang minaning tang traidor ang si Judas, “Maistro, yo ra bato?” Ganing si Jesus ong nandia, “Yawa ra ka tang naganing ta sia.”

²⁶ Mintras pamamangan pa tanira, namisik si Jesus ta tinapay ig nagpasalamat ong Dios. Oman

† 26:23 26:23 Salmo 41:9

pinisi-pisi na ig sindol na ong mga sinagpan na ang ganing, “Risibien mi narin ig panganen. Na tang yen ang sinangoni.”

²⁷ Pagatapos, bindiotan na tang tatang kopang bino ig nagpasalamat si, oman sindol na ong nira ig ganing, “Manginem among tanan ta narin. ²⁸ Na tang dogo tang ba-long inigoan ang agboaten tang Dios para ong nindio. § Ang yen ang dogong na mailat agod yading mapatawad ong mga kasalanan nira. ²⁹ Agganingo ong nindio, indio ra moman ang manginem ta binong maning ta na ang pagalin ong obas, asta indi komabot tang kaldaw ang mamaga-pen ita sing manginem tang ba-long bino ong inadian tang yen ang Tatay.”

³⁰ Pagabitata ni Jesus ta si, namagkanta tanira ta tatang kantang pagdayaw ong Dios, ba-lo tanira namansipaning ong Bokid tang Kaoliboan.

Minaning dang lagi si Jesus ang si Pedro magboli
(*Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38*)

³¹ Ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Ong matod, mandian ang labi, bo-wanano nindiong tanan, tenged na-tang dang lagi ong Kasolatan, ‘Ipagna tang Dios ang patayen tang manigbadbad,

§ **26:28** 26:28 Ang “ba-long inigoan” pinabaked tang dogo ni Jesus. Telekan ong Hebreo 9:15; 13:20. Sigon ong ba-long inigoan, agto-dol tang Dios ong mga pamagto tang dorog kasinlong mga pangako na pario tang kaloy ig kao-yan na, ang kalibrian ig ang ba-long kaboi, asta ang Ispirito Santo. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Ba-long Inigoan.”

ig ang mga karniro mamagwasag.* ³² Piro matapos ang boieno rang moman tang Dios, tongkawo ong nindio don ong Galilea.”

³³ Ganing si Pedro ong ni Jesus, “Bo-wanana pa nirang tanan, piro india ka enged bo-wanan ta!”

³⁴ Siminabat si Jesus, “Tandan mo na, Pedro: Balo manolōk tang mano mandian ang garamal, ma-long bisisang magbo-li ang maning india gailala ong yen.” ³⁵ Piro ganing si Pedro ang nagpareges, “Maski patayeno pang aroman mo, indio ka enged maning ang india gailala ta!” Ig ya kay ang inaning tang tanan ang mga sinagpan ni Jesus.

Asing nangadi si Jesus ong Getsemani

(Marcos 14:32-42; Lucas 22:39-46)

³⁶ Oman ingkelan tanira ni Jesus ong logar ang aggoyan ta Getsemani. Pagakabot don, ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Atan amo lamang mintras pangadio don ong tokawan.” ³⁷ Piro pinatabid na si Pedro may ang doroang ana ni Zebedeo. Naborido ra tang isip na ig dorog kabelat tang panemdeman na tenged ong agtalongaen na. ³⁸ Ganing si Jesus ong tolo, “Midio mapatayo ra ong sobrang sintio! Atan amo lamang ig magpolaw amo ang aromano.”

³⁹ Pagatokaw-tokawan na ta ge-ley, diminagpa tanandia ig nagampo ong Dios ang ganing, “Tatay, mga maimo lamang, indio ra papasaren mo ong kaliwagan ang na.† Piro belag tang yen ang kaliagan tang dapat ang matoman, kondi ang kaliagan mo.”

* **26:31** 26:31 Zacarias 13:7 † **26:39** 26:39 Ong bitalang Grigo: “Tatay, mga maimo lamang, ipalawid mo ong yen tang kopang na.”

⁴⁰ Pagabalik na don ong tolong mga sinagpan na, kinabotan na tanirang gangapoyat. Ganing tanandia ong ni Pedro, “Onora ka? Indi amo ka engaged mapagpapoyat ang aromano, maski tang oras lamang? ⁴¹ Indi amo mapoyat. Mangadi amo agod indi amo madeg ta tokso. Galiliag amo ka rin ang magboat ta mo-ya, piro agdegen amo tang sinangoni ming malolobay.”[†]

⁴² Napalawid sing oman si Jesus ig nagampo si ang ganing, “Tatay, mga kaministiran ang engaged ang takaneno tang kaliwagan ang narin, risibieno, § agod matoman tang kaliliagan mo.”

⁴³ Pagabalik na don ong tolo, kinabotan na sing gangapoyat tenged pisan dang agkapoyon ta poyat.

⁴⁴ Animan bino-wanan na si tanira ig napalawid sing oman. Nangadi tanandia ong ya-long bisis ig ang pinangadi na pario si ka tang primero.

⁴⁵ Pagatapos, nagbalik sing oman ong mga sinagpan na ig ganing, “Gangapoyat amo pa ka engaged? Telekan mi! Kiminabot da tang oras ang yo, ang Ana ta Taw, yintriga ra ong kalima tang mga taw ang mapinagtalaken. ⁴⁶ Maytara! Asia ra tang taw ang magtraidor ong yen!”

Dinep si Jesus

(Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

⁴⁷ Asing bibitala pa si Jesus, kiminabot da kaman si Judas, ang tata ong tampolok may doroang

[†] **26:41** 26:41 Ong bitalang Grigo: “Matod kaman ang listo ra tang ispirito piro malobay tang sinangoni.” § **26:42** 26:42 Ong bitalang Grigo: “Tatay, mga kaministiran ang engaged ang manginemo ong kopang nang ponok ta kaliwagan, risibieno.”

apostolis na. Tang paneng tang aroman nang mga taw ang pamagekel ta mga ispada may pamalo. Ang mga taw ang na sinobol tang mga pangolokolong padi ig mga mepet tang banoa. ⁴⁸ Minaning dang lagi ong nira tang traidor ang si Judas tang onopay sinial na. Ang inaning na, “Ang taw ang itongano yay ang depen mi.”

⁴⁹ Animan mandian, napalenget ang lagi si Judas ong ni Jesus ig minaning, “Mo-yang labi, Maistro.” Oman dayon ang initongan na. ⁵⁰ Ganing si Jesus ong ni Judas, “Tangay, boaten mo ra tang onopay boaten mo.” Ig dayon ang laging pinalengetan si Jesus tang mga taw ig dinep nira.

⁵¹ Piro tata ong mga aroman ni Jesus nagbonlok tang ispada na ig dayon ang tinagpas na tang torobolon tang kalawigan ang padi. Nalampong tang talinga na. ⁵² Ganing si Jesus ong nanibat, “Ibalik mo ong tageban na tang ispada mo! Ang paggamit ta ispada, ong ispada ka mapatay. ⁵³ India gatako? Poidiong magpatabang ong Tatayo ig paekelanong lagi nandia ta riniboribong mga anghil.* ⁵⁴ Piro mga maning ta sia tang boateno, monopa matoman tang inaning dang lagi ong Sagradong Kasolatan ang kaministiran maning ta na tang mainabo?”

⁵⁵ Oman ganing si Jesus ong dorong taw don, “Angay? Yo, kriminalo ang pamagekel amo ta mga ispada may pamalo para depeno? Kaldaw-kaldaw

* **26:53** 26:53 Ang “rinibo-ribong mga anghil,” mga ong bitalang Grigo ay tampolok may doroang batalion ta mga anghil. Asing timpong asi, ang tang batalion bali 6,000 ang lagi.

pagtoldoko ong Timplo, angay indiong lagi dinep mi don? ⁵⁶ Piro ang tanan ang narin gainabo agod magmatod tang sinolat tang mga propita ong Kasolatan natetenged ong yen.”

Pagabitala na lamang ta si, bino-wanan si Jesus tang mga sinagpan na ig namansilayas tanirang tanan.

Pinatalonga si Jesus ong tanan ang mga opisialis tang banoa

(Marcos 14:53-65; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Ingkelan si Jesus tang namagdep ong nandia ong balay ni Caifas, ang yay ang kalawigan ang padi tang mga Judio. Don ka pamagsimet tang mga manigtoldok tang Katobolan ig ang mga mepet tang banoa. ⁵⁸ Si Pedro pala dadaton ong nira, piro don lamang ong alawid-lawid. Pagakabot nira ong balay tang kalawigan ang padi, siminled ka si Pedro ong kodal ig kiminarong tanandia ong loa, aroman tang mga goardia, agod itaen na mga onopa tang mainabo ong ni Jesus.

⁵⁹ Mandian, ang mga pangolokolo ong mga padi ig ang tanan ang mga opisialis tang banoa,† pamagdilem ta ibidinsia kontra ong ni Jesus, maski belag ta matod, agod masintinsian nira ta kamatayen. ⁶⁰ Piro maski dorong namansitalonga para magtistigo ta kabolian kontra ong ni Jesus, anda enged ay inita nirang ibidinsia para masintinsian nira. Asing ori ra, may doroang taw ang

† **26:59** 26:59 Ang mga “opisialis tang banoa” yay ang aggyon ta “Sanedrin” mga ong bitalang Tagalog. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Sanedrin.”

nagprisintar ang ganing, ⁶¹ “Ganing tang taw ang na, kaya na onong gebaen tang Timplo tang Dios, ig ong teled ono ta tolong kaldaw, ipa-deng na sing oman.”

⁶² Animan kimindeng tang kalawigan ang padi ig nane-ma ong ni Jesus, “Angay india sasabat? Onopay maning mo ong mga riklamo nirang na kontra ong nio?” ⁶³ Piro inding pisan minibek-ibek si Jesus. Animan ganing si ong nandia tang kalawigan ang padi, “Magbega ra ong yamen ong talongan tang Dios ang boi!† Yawa ra tang Cristo, ang Ana tang Dios?”

⁶⁴ Ganing si Jesus, “Yawa ra ka tang naganing. Ig agganingo ong nindio, indi ra lamang maboay, itaeno nindio, yo, ang Ana ta Taw, ang kakarong gampir ong to tang Makagagem. Ig itaeno ka nindio ang tatabid ong mga onom ang pagbalik tarin ong kalibotan.”

⁶⁵ Pagabasi ta si tang kalawigan ang padi, linasik na tang lambong na ong sobrang kasisilagen na ig minaning, “Pangambong tanandia tang Dios! Anda ray kaministiran ta mga tistigos! Naba-yan mi ra mismo tang inaning na! Dorog kabelat tang kasalanan ang na! ⁶⁶ Mandian, onopay lalang mi?” Ganing tanirang siminabat, “Dapat ong nandia patayen!”

⁶⁷ Oman inolakan nira si Jesus ong emet na ig sinalalabangan pa nira tang sontok. Ig ang doma nanampaling ong nandia ang ganing, ⁶⁸ “Mga

† **26:63** 26:63 “Dios ang boi” tang goy tang mga Judio ong Dios ang Makakagaem, tenged tanandia matod ang boi, ig belag ta pario ong mga dios-diosan tang domang mga nasion, ang boat-boat lamang ta taw.

yawa kaman tang Cristo, abir! Pinton mo mga sinopay panampaling ong nio!”

Nagbo-li si Pedro ang ganing indi ono gailala na si Jesus

(Marcos 14:66-72; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Mandian, asing oras kang asi, si Pedro don pang kakarong ong loa ong ge-ley ang plasa. Pinalengetan tanandia ta tatang babay ang torobolon tang kalawigan ang padi. Ganing tang babay ong ni Pedro, “Midio yawa aromana ka tang Jesus ang asing taga Galilea.”

⁷⁰ Piro nagbo-li si Pedro ong talongan tang tanan ang mga taw don. Ganing tanandia, “Way inayo--indio gatako mga onopay agbibitala mo!”

⁷¹ Oman napalawid-lawid tanandia don ong may portan tang kodal. Don inita si tanandia tang tata sing torobolon ang babay, ig ganing ong mga taw ang pamansi-deng don, “Ang taw ang na aroman ni Jesus ang taga Nazaret.”

⁷² Nagbo-li si si Pedro ang ganing, “Sompano pa! Indio engaged gailala ong taw ang asing agganingen mo!”

⁷³ Maboay-boay ta ge-ley, namansipalengget ong nandia tang mga taw ang asing ke-deng don ig ganing ka, “Yawa, tata kaman ong mga aroman ni Jesus! Gata-wanan sia tenged pario tang ponto tang pamitala mi.”

⁷⁴ Piro nanompa pa engaged si Pedro ang ganing, “Mapatayo pa!§ Indio baya gailala ong taw ang asi!” Ig ya ray ang pagpanolōk tang mano.

§ 26:74 26:74 Ong bitalang Grigo: Ig sinompa ni Pedro tang sadilina.

⁷⁵ Oman nademdeman da ni Pedro tang inaning ni Jesus ong nandia ang ganing, “Ba-lo manolōk tang mano, ma-long bisisang maning ang india gailala ong yen.” Ig nagalin si Pedro ang dorong i-yak na.

27

*Ingkelan si Jesus ong ni Pilato
(Marcos 15:1; Lucas 23:1-2; Juan 18:28-32)*

¹ Pagaramal, māga pang pisan namagbaragat-bagat tang mga pangolokolong padi may ang mga mepet tang banoa ig namagpaigo mga onopay boaten nira agod mapapatay nira si Jesus. ² Oman dayon dang linapot nira ig ingkelan ong ni Pilato, ang gobirnadador, ig inintriga nira don ong nandia.

*Binitay ni Judas tang sadili na
(Bindoatan 1:18-19)*

³ Asing pagatako tang traidor ang si Judas ang nasintinsian da si Jesus ang patayen, nagtogat tanandia ong bindoat na. Animan napaning tanandia ong mga pangolokolong padi may ong mga mepet tang banoa, para ibalik na tang sinol ong nandia ang tolompolok ang pidasong koartang silber. ⁴ Ganing si Judas ong nira, “Nagkatalakong engaged ang tinraidoro tang tatang taw ang andang pisan ay talak na.” Piro ganing tang mga pangolokolo ang namansisabat, “Balā! Yawa tang manabat!”

⁵ Oman ang bindoat ni Judas, sina-bol na tang koarta don ong teled tang Timplo, ig pagatapos dayon tanandiang limindoa ig binitay na tang sadili na.

⁶ Ang koartang sina-bol ni Judas, pinisik tang mga pangolokolong padi. Ganing tanira, “Ang koartang narin indi ra poiding igapil ong koarta tang Timplo. Sia kontra ong Katobolan ta tenged ang koartang na binayad agod ipapatay tang tatang taw.” ⁷ Asing ori ra, namagoyonan tanira nga ang koartang asi ibakal tang tanek tang manigboat ta oron agod boaten ang lebengan para ong mga dayoan. ⁸ Animan asta mandian ang tanek ang asi aggoyan ta “Tanek ang binayadan ta dogo.”

⁹ Ong nainabong asi, nagmatod tang inaning tang propitang si Jeremias ang ganing, “Ang tolompolok ang pidasong koartang silber ang yay ang kantidad ang pinaginigoan tang mga pangolokolong Israelita ang bayad para ong kaboï na, kinomit nira ong ori ig ¹⁰ binayad ong tanek tang manigboat ta oron, sigon ong tobol tang Dios ong yen.”*

*Pinatalonga si Jesus ong ni Pilato
(Marcos 15:2-5; Lucas 23:3-5; Juan 18:33-38)*

¹¹ Mandian, asing si Jesus don da ong talongan ni Pilato, sine-ma tanandia ni Pilato† ang ganing, “Onopa? Matod ang yawa tang adi tang mga Judio?”

Siminabat si Jesus, “Yawa ra ka tang naganing.”

* **27:10** 27:9-10 Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio. Zacarias 11:12-13 † **27:11** 27:11 Si Pilato taga Roma ig belag ta Judio. Tanandia tang gobirnadador tang Judea asing timpo ni Jesus.

¹² Piro asing agbandanan tanandia tang mga pangolokolong mga padi ig ang mga mepet tang banoa, inding pisan tanandia minibek-ibek.

¹³ Animan minaning ong nandia si Pilato, “Indi gaba-yan mo tang yading agbabandan nira kontra ong nio? Angay india sasabat?” ¹⁴ Piro inding pisan siminabat si Jesus, maski ong tata ong mga riklamo nira. Animan nabereng ta mo-ya tang gobirnadador.

Si Jesus sinintinsian ang patayen

(Marcos 15:6-15; Lucas 23:13-25; Juan 18:39—19:16)

¹⁵ Kada Pista tang Pagta-lib tang Anghil, nakaogalian da tang gobirnadador ang pagpalpat ta tatang priso, mga sinopay pa-dolon ong nandia tang mga taw. ¹⁶ Mandian, nāton ong takon ang asi may tatang bantog ang priso, ang aran na si Barabbas. ¹⁷ Animan asing pamagsimet da tang mga taw, nane-ma si Pilato ong nira ang ganing, “Sinopa tang galiagan ming palpatano, si Barabbas obin si Jesus ang aggoyan ta Cristo?” ¹⁸ Maning don tang te-ma ni Pilato tenged gata-wanan nang gan-gaibeg lamang ong ni Jesus tang mga pangolokolong padi, ig yay sia animan ingkelan nira si Jesus ong nandia.

¹⁹ Ig belag lamang ta sia, mintras kakarong si Pilato don ong palagosgaran, nagpatobol tang katawa na ong nandia ang ganing, “Indi enged palabetan mo tang taw ang asia ang anday kasalanan na. Tenged talabi pinaliwagano ta mo-ya tang talakinepo natetenged ong nandia.”

²⁰ Piro ang bindoat tang mga pangolokolong padi ig ang mga mepet tang banoa, sinolsolan nira tang mga taw ang si Barabbas tang pa-dolon nirang palpatan ig si Jesus ipapatay. ²¹ Animan nane-ma sing oman tang gobirnadador ong mga taw, “Sinopa ong doroang narin tang galiliagan ming palpatano?”

“Si Barabbas,” tang sabat nira.

²² Ganing sing oman si Pilato, “Mga maning don, onopay boateno ong ni Jesus ang aggoyan ta Cristo?”

Namansisabat tanirang tanan, “Ilansang ong kros!”

²³ Ganing si Pilato, “Angay? Onopay bindoat nang malain?”

Mas sinodoan pa tang mga taw tang iteg nira, “Basta ilansang ong kros!”

²⁴ Asing itaen ni Pilato ang anda ra enged ay maimo na tenged ang mga taw mamagkagolo ra, nagpakomit tanandia ta wi ig namanaw ong talonggan mismo tang mga taw. Ganing si Pilato, “Anda ray sarabateno ong kamatayen tang taw ang na. Bala amo!”

²⁵ Namansisabat tang mga taw, “Sigi, yami asta ang mga ana amen yay balang manabat ong kamatayen na!” ²⁶ Animan ong ori, pinalpatan ni Pilato si Barabbas. Piro si Jesus pinalatigo na, ig pagatapos inintriga na ong mga sondalo na para ilansang ong kros.

*Si Jesus ininsolto tang mga sondalo
(Marcos 15:16-20; Juan 19:2-3)*

²⁷ Ingkelan si Jesus tang mga sondalo ong pala-sio tang gobirnadador, ig namagsimet don ong pal-ibot na tang tang batalion ang mga sondalo. ²⁸ Lindoatan nira si Jesus tang lambong na, oman pinatokan nira ta kapang granati[†] bilang intir-imis. ²⁹ Namagboat tanira ta korona-koronang poros tenek oman bintang nira ong kolo na. Pin-abiotan ka nira ta bi-lak ong kalima nang to, bi-lang baston ta adi. Oman aglod-lodan nira ang ganing, “Biba ong adi tang mga Judio!” ³⁰ Inolakan pa nira tanandia, oman kinomit nira tang ag-biotan nang baston ang bi-lak ig pinatakan nira tang po-pok tang kolo na. ³¹ Pagatapos nirang insolton, lindoatan nira tang kapang granati ig pinatokan si nira tang sadiling lambong na, ba-lo ingkelan da nira ong loa para ilansang ong kros.

Linansang si Jesus ong kros

(Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

³² Asing loloa ra tanira ong lansangan, may nabagat nirang tatang taw ang taga Cirene, ang aran na si Simon. Rineges tanandia tang mga sondalo ang magtakan tang kros ni Jesus. ³³ Oman namagdayon tanirang paning ong logar ang ag-goyan ta Golgota, ang maliag yaning, logar ang pa-dekan ang midio doli ta kolo ta taw. ³⁴ Pagakabot nira don, agpainemen din nira si Jesus ta bino ang may sampora nang mapakit. Piro pagadimdim na ta si, indi tanandia manginem.

[†] **27:28** 27:28 Ang kolor ang “granati” yay ang kolor ang bagay ong lambong ta adi. Animan pinatokan nira si Jesus tang kapang granati agod boat-boaten nirang midio ading intirimis.

³⁵ Ig dayon dang linansang nira ong kros. Asing pagalansang da nira, namagparabonlokan tanira para parti-partien nira tang mga lambong na. ³⁶ Pagatapos ta si, namansikarong tanira para magbantay. ³⁷ Ong may kokoloan na, nagbetang tanira ta karatola ong kros. Sinolatan narin tang riklamo kontra ong nandia ang ganing, “Na si Jesus, ang Adi tang mga Judio.” ³⁸ May doroang kriminal kang pinadengan nira ong ni Jesus ang linansang. Ang kros tang tambilog gampir ong to ni Jesus, ig ang tata gampir ong wala.

³⁹ Agtonga-tongan tanandia tang mga taw ang pamansita-lib ig agginolton nira ang ganing, ⁴⁰ “Hoy, ganinga laglagen mo tang Timplo ig ong teled ta tolong kaldaw ipa-deng mo sing moman! Mga yawa tang Ana tang Dios, abir! Tomaboana atan ong kros ig ilibri mo tang sadili mo!” ⁴¹ Maning ka don tang bindoat tang mga pangolokolong padi ig ang mga manigtoldok tang Katobolan asta ang mga mepet tang banoa. Lin-ibak nira si Jesus ang ganing, ⁴² “Linibri na tang doma, piro indi malibri na tang sadili na! Ta, tanandia ono tang adi tang Israel. Itaen ta lamang bomabak ong kros na, magparet ita ong nandia!” ⁴³ Ganing tanandia pagtalig ono ong Dios, ig Ana ono mismo tang Dios! Telekan ta--mga matod ang agmalen tanandia tang Dios, ilibri na enged tanandia!”

⁴⁴ Asta ang mga kriminal ang linansang ang aroman na, maning ka don tang panginsolto nira ong ni Jesus.

Ang pagapatay ni Jesus

(*Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30*)

⁴⁵ Asing ko-to ra ang magalas dosi ra, nangi-lep tang kalibotan tegka alas tris tang apon. § ⁴⁶ Ig asing alas tris da, miniteg si Jesus ta mapoirsa ang ganing, “Eli, Eli, lama sabachthani?” ang maliag yaning, “Ampoanong Dios, Ampoanong Dios, angay pinabayano nio?”

⁴⁷ Naba-yan narin tang domang mga taw ang pamansi-deng don ig ganing tanira, “Aggoyan na si Elias!” ⁴⁸ May tata ong nira ang nanikad ang nangomit ta ispongaha oman sine-me na ong binong maka-lem. Pagatapos, bintang na ong kapotan tang bi-lak oman dinoydoy na para ipasepsep ong ni Jesus. ⁴⁹ Piro ganing tang doma, “Pabayan mo! Telekan ta mga komabot kaman si Elias para ilibri tanandia.”

⁵⁰ Miniteg si si Jesus, oman nabontok da tang linawa na.

⁵¹ Ong oras kang asi, ya kay ang golping pagababak tang ka-ngan tang kortinang dorog kabael ang don ong Timplo, magalin ong dibabaw sa-sad ong babakan.* Nanlinog ta mapoirsa ig nangabelak tang mababael ang mga bato. ⁵² Golping nagabri tang mga lebengan ig binoing oman tang dorong mga sinakepan tang Dios ang nangapatay da asing

§ **27:45** 27:45 Ang kaldaw ang asi ay Biyernes. * **27:51** 27:51 Asing tokaw, ang kortinang asi aglilingeb ong Kasagradoan ang Logar don ong teled tang Timplo. Ang pagaba-bak na ong ka-ngan na, pagpaita ang libri ita rang lemenget ong Dios, komo ong kamatayen ni Jesus nakomit da tang mga kasalanan ta ang yay ang nagsagang ong yaten ong Dios.

tokaw. ⁵³ Limindoa tanira ong mga lebengan nira, ig asing naboi rang oman si Jesus, ba-lo naman-sipaning ong sagradong siodad tang Jerusalem, ig dorong mga taw tang nangaita ong nira.

⁵⁴ Pagaita tang kapitan ig ang mga goardiang pamagbantay ong ni Jesus asing pagpanlinog ig inita nira mismo tang tanan ang nainabo, pinangelban tanira ta mo-ya. Ganing tanira, “Matod ka kaman ang Ana tang Dios tang taw ang na!”

⁵⁵ Don ong alawid-lawid yadi kang mga babay ang pamanorong. Tanira tang namansitabid ong ni Jesus nagalin ong Galilea ang pamagasikaso ong nandia. ⁵⁶ Katabid da don si Maria Magdalena, si Mariang nanay ni Santiago may ni Jose, ig ang katawa ni Zebedeo.

Ang paglebeng ong ni Jesus

(Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

⁵⁷ Asing apon da, may kiminabot ang tatang manggaden ang taga Arimatea, ang aran na si Jose. Tanandia tata ka ong mga sinagpan ni Jesus.

⁵⁸ Mandian, napaning si Jose ong ni Pilato para maglisinsia mga poiding komiten na tang sinangoni ni Jesus ong kros. Ig nanobol si Pilato ang idol ong nandia. ⁵⁹ Pagakomit ni Jose tang sinangoni ni Jesus, binongot na ta ba-long abel ang kolit.

⁶⁰ Oman bintang na ong sadiling lebengan ang para rin ong nandia. Ang lebengan ang asi midio koiba, ang ba-lo lamang pinaboat na ong pagsinsil ta bato. Pagabetang na tang sinangoni ni Jesus ong koiba, nagpaligid-ligid tanandia ta mabael ang bato ang dinapa na don ong anga tang koiba,

oman minolik da. ⁶¹ Si Maria Magdalena ig ang tata pa enged ang Maria don kang pamansikarong ong toga tang lebengan.

Pinabantayan tang lebengan

⁶² Ang kaldaw ang asi ay Biyernes ig ya kay ang Kaldaw ang Palagsimpan tang mga Judio.† Animan pagaramal, ang ya ray ang Kaldaw ang Igperenay nira, māga pang namansipanang ong ni Pilato tang mga pangolokolong padi, aroman nira tang mga Pariseo. ⁶³ Ganing tanira, “Garalangen ang gobirnadador, gademdeman amen, asing boi pa tang taw ang asing manloloko, minaning ang maboi ono tanandiang moman, pagata-lib tang tolong kaldaw. ⁶⁴ Animan mo-ya pa sigoro, pabantayan mo tang limbengan ong nandia ong teled ta tolong kaldaw. Itaben komiten tang sinangoni na tang mga sinagpan na, oman mamamalita tanira ong mga taw ang maning naboi ra ono tanandiang oman. Mga maning don tang boaten nira, lom-boang mas sobra pa tang panloko nira ong dati.”

⁶⁵ Ganing si Pilato ong nira, “Sigi, magekel amo ta mga goardia. Pabantayan mi ta mo-ya tang lebengan.”

⁶⁶ Animan dayon dang namampanang tanira ong koiba. Minarkan nira tang mabael ang batong agdadapa agod mata-wanan mga may magabri,

† **27:62** 27:62 Para ong mga Judio, ang kaldaw ang Biyernes yay ang “Kaldaw ang Palagsimpan” para ong Kaldaw ang Igperenay nira. Ang Kaldaw ang Igperenay nira ay pagimpisa ong kaldaw ang Biyernes mga gakorop da tang kaldaw, tegka Sabado ong pagakorop si tang kaldaw.

oman pinabantayan da nira tang lebengan ong mga goardia.

28

*Naboi rang oman si Jesus
(Marcos 16:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)*

¹ Pagata-lib tang Kaldaw ang Igperenay, asing garamal pa lamang kaldaw ang Domingo, namansipanang si Maria Magdalena ig ang tata pang Maria ong lebengan ni Jesus. ² Golping nanlinog ta mapoirsa ig napababak tang anghil tang Gino ang nagalin ong langit. Pinaigod na tang batong agdadapa ong anga tang koiba, ig don tanandia kiminarong. ³ Ang emet na pisan ang sisingsat ang midio koldap, ig ang lambong na pisan ang kakolit-kolitan. ⁴ Ang mga goardia ang pamagbantay don, namangelel pa ong sobrang karaelden nira ig nangatomba ang midio ra patay asing pagaita nira tang anghil.

⁵ Piro ganing tang anghil ong mga babay, “Indi amo meled! Gata-wanano ang agdilemen mi si Jesus ang linansang ong kros. ⁶ Anda ra tarin. Naboi rang oman tanandia, pario tang inaning na rang lagi ong nindio tanopa sia pa. Tani amo, telekan mi tang logar ang bintangang ong nandia.”

⁷ Pagatapos, ganing tang anghil ong nira, “Magbalik amo ra lamang ig aningen mi tang mga sinagpan na ang naboi rang oman tanandia, ig tongkaw da ong nindio don ong Galilea. Itaen mi tanandia don. Indi lipatan mi tang inaningong na ong nindio.” ⁸ Animan dali-daling nagalin

don ong lebengan tang mga babay. Pinangel-dan tanira piro gangalipay mintras pamagsinikad para mamalita ong mga sinagpan ni Jesus tang nainabo.

⁹ Asing pamagsinikad pa tanira, golpi tanirang binagat ni Jesus ong dalan ig pinakomostan na tanira. Dayon ang laging namansilod tanira ong talongan na, kineget nira tang mga kakay na ig tinowan. ¹⁰ Ganing si Jesus ong mga babay, “Indi amo meled. Paningan mi tang mga logodo ig aningen ming kaministiran paning ang lagi tanira don ong Galilea. Dono itaen nira.”

Ang istoria tang mga goardia

¹¹ Pagapagalin tang mga babay ong lebengan, ang doma ong mga goardia namansipaning da ka ong lansangan, ig binalita nira ong mga pangolokolo ong mga padi tang tanan ang nainabo don ong lebengan. ¹² Animan namagbaragat-bagat ang lagi tang mga pangolokolo ong mga padi may ang mga mepet tang banoa. Namagpaigo tanira ang oldan nira ta mabael ang koarta tang mga goardia agod indi tanira mamamalita tang onopay matod ang nainabo. ¹³ Sinoldokan nira tang mga goardia tang onopay ibalita nira ong mga taw. Ganing tanira, “Maning amo ong mga taw ang mintras gangapoyat amo talabi, kiminabot tang mga sinagpan ni Jesus ig tinakaw nira tang sinangoni na. ¹⁴ Ig mga komabot ong gobirnadador tang balitang na, yami tang balang manabat ong nandia.” ¹⁵ Rinisibi tang mga goardia tang koarta ig namagtoman tang sinoyon ong

nira. Animan asta mandian ya pa ka enged tang istoriang agpabantog tang mga Judio.

Sinobol ni Jesus tang tampolok may tatang sinagpan na

(Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Bindoatan 1:6-8)

¹⁶ Mandian, ang tampolok may tatang sinagpan ni Jesus namansipaning don ong Galilea ong tatang bokid, pario tang sinoyon na rang lagi ong nira. ¹⁷ Pagaita nira ong ni Jesus, dayon tanirang namansilod ong talongan na ig namagto ong nandia. Piro may doma ang namagdoadao. ¹⁸ Oman napalenget si Jesus ong nira ig minaning, “Sindol da ong yen tang tanan ang gaem ong langit asta ong tanek. ¹⁹ Panaw amo ig paningan mi tang tanan ang taw ong tanan ang mga nasion ig boaten mi tanirang mga sinagpano. Boniagan mi tanira ong aran tang Tatay, ang Ana, may ang Ispirito Santo.* ²⁰ Toldokan mi tanira ang tomanen nira tang tanan ang sinoldoko ong nindio. Ig demdemen mi ang yo pirmiong aroman mi asta ong kataposan tang kalibotan.”

* **28:19** 28:19 Ang maliag yaning tang “Tatay” tarin yay ang Dios ang Tatay ong langit. Ang Ana yay si Jesus, ig ang Ispirito Santo yay ang Ispirito tang Dios ang pirmi ong yaten.

**Ang bitala tang Dios: ba-long inigoan; Ang
bagong magandang balita: bagong tipan
New Testament in Agutaynen**

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Agutaynen

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2004, WPS. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Agutaynen

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
a6ffb27f-bf5e-591b-a64b-7001d9919874